

Referans dosyası

Sınavdaki sorulara sitemizdeki karşılıkları: konu anlatımından altı çizili kısım, ilgili hafıza kartları ve test soruları.

101

Doğrudan referans

Sorunun cevabı konu anlatımında, hafıza kartında ya da testte açıkça yazılı.

3

Dolaylı referans

Sitedeki bilgiyle cevaba ulaşılabilir.

 Konu anlatımı

 Hafıza kartı

 Test

Sayımda yalnızca sınav tarihinden önce sitede bulunan içerik esas alınmıştır. Sınav soruları telif nedeniyle bu dosyada yer almaz; her sayfada soru numarası ve sitemizdeki karşılığı gösterilir.

Soru 1

✓ Doğrudan referans

Anayasa Hukuku > Anayasa Yargılaması

1

Konu anlatımı

Anayasa Yargılaması > 14 · Kararlara Karşı Kanun Yolları

- Anayasa yargısı; anayasa değişikliklerinin, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve TBMM İçtüzük değişikliklerinin anayasaya uygunluğunun yargısal denetimidir.
- Anayasa yargısı hukukumuzda ilk kez 1961'de düzenlenmiş ve AYM kurulmuştur; yargısal denetim dünyada ilk kez ABD'de doğmuştur.
- Kanun, CBK ve İçtüzük hem şekil hem esas yönünden; anayasa değişikliği ise yalnız şekil yönünden denetlenir (m.148).**
- Uluslararası antlaşmalar, İnkılap Kanunları, olağanüstü hâl ve savaş CBK'ları ile kural olarak parlamento kararları denetime tabi değildir.
- İptal davası (soyut norm denetimi) belli süre içinde ve Anayasada sayılı sınırlı öznelerce açılır; şekil denetimi yalnız iptal davasıyla istenebilir ve süre anayasa değişikliği ile kanun şeklinde 10 gün, CBK ve İçtüzükte 60 gündür.
- İtiraz yolu (somut norm denetimi) süreyle sınırlı değildir ve yalnız esas denetimini kapsar; sorgu hâkimi, Cumhuriyet savcılığı ve hakem kurulları mahkeme sayılmadığından başvuramaz.
- AYM'nin işin esasına girerek verdiği ret kararının yayımından itibaren 10 yıl geçmedikçe aynı hüküm, aynı gerekçeyle itiraz yoluyla yeniden denetlenemez.
- AYM önündeki kuralın adıyla bağlı değildir; içeriği kanun alanına giren bir işlem veya eylemli içtüzük de denetlenir.
- İptal kararları geriye yürümez ve iptal edilen norm, kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar; AYM iptal hükmünün yürürlüğünü en çok bir yıl erteleyebilir.
- AYM kararları yasama, yürütme, yargı ve herkesi gerekçesiyle birlikte bağlar, verildiği anda kesindir ve iptal herkese karşı sonuç doğurur.

2

Konu anlatımı

Anayasa Yargılaması > 3 · İptal Davası (Soyut Norm Denetimi)

Norm	Şekil	Esas
Anayasa değişikliği	CB + 1/5 mv (120) — 10 gün	Denetlenemez
Kanun	CB + 1/5 mv — 10 gün	CB + en fazla üyeli iki grup + 1/5 mv — 60 gün
CBK	CB + iki grup + 1/5 mv — 60 gün	CB + iki grup + 1/5 mv — 60 gün
<u>TBMM İçtüzüğü</u>	<u>CB + iki grup + 1/5 mv — 60 gün</u>	<u>CB + iki grup + 1/5 mv — 60 gün</u>

3

Hafıza kartı

Anayasa Yargılaması

Tanım

ay_008

Anayasa m.148'e göre kanun, CBK ve İçtüzük hangi yönlerden; anayasa değişikliği hangi yönden denetlenir?

ÖN YÜZ

Kanun, CBK ve İçtüzük **şekil ve esas**; anayasa değişikliği **yalnız şekil** yönünden denetlenir.

ARKA YÜZ

4

Hafıza kartı

Anayasa Yargılaması

Süre

ay_019

Kanunun esas yönünden iptal davasını kimler ve hangi sürede açabilir?

ÖN YÜZ

Cumhurbaşkanı, en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu ve üye tam sayısının 1/5'i; 60 gün içinde.

ARKA YÜZ

5

Test sorusu

Anayasa Yargılaması

İPTAL DAVASI ÖZNELERİ

Test sorusu

s11

Kanunlara karşı ESAS yönünden iptal davası açabilecekler bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Cumhurbaşkanı, en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu ve üye tam sayısının en az 1/5'i esas yönünden iptal davası açabilir.

B) Kanunlara karşı esas yönünden iptal davasını yalnızca Cumhurbaşkanı açabilir; parti grupları ve milletvekilleri bu davayı açamaz.

C) TBMM'deki herhangi bir milletvekili tek başına esas yönünden iptal davası açma yetkisine sahiptir.

D) TBMM'de grubu bulunan bütün siyasi parti grupları esas yönünden iptal davası açma yetkisine sahiptir.

E) Esas yönünden iptal davasını yalnızca konuyla ilgili bakanlık ve ilgili kamu kurumu açabilir.

✓ Doğru cevap: A

Esas yönünden iptal davasını CB, en fazla üyeli iki parti grubu ve üye tam sayısının en az 1/5'i açabilir.

Soru 2

✓ Doğrudan referans

Anayasa Hukuku > Temel Hak ve Özgürlükler

1 Konu anlatımı

Temel Hak ve Özgürlükler > 03 · Sınırlama Rejimi (m.13)

Genel sebeple sınırlama 1961'e 1971'de girdi, 2001'de kaldırıldı. Kaldırılan genel sebepler (bölünmez bütünlük, millî egemenlik, cumhuriyet, millî güvenlik, kamu düzeni, genel asayiş, kamu yararı, genel ahlak, genel sağlık) uyanları tek tek sayılarak ilgili maddelere **özel sınırlama sebebi** olarak dağıtıldı.

2 Konu anlatımı

Temel Hak ve Özgürlükler > 03 · Sınırlama Rejimi (m.13)

🔔 ÖZEL SINIRLAMA SEBEBİ ÖNGÖRÜLMİYEN (MUTLAK) HAKLAR

Anayasada sayılı sınırlama sebebi gösterilmeyen haklar: **düşünce ve kanaat (m.25), dinî inanç ve kanaat (m.24/1), hak arama (m.36), kanuni hâkim güvencesi (m.37), ispat hakkı (m.39), çalışma ve sözleşme hürriyeti (m.48), kamu hizmetine girme (m.70), dilekçe (m.74) ve vatandaşlık (m.66).** *Tuzak: düşünceyi açıklama-yayma (m.26) mutlak değildir; mutlak olan iç düşünce-kanaattir (m.25).*

3 Hafıza kartı

Temel Hak ve Özgürlükler

🕒 Süre

th_017

Temel haklar için genel sınırlama sebepleri ne zaman getirilmiş, ne zaman kaldırılmıştır?

ÖN YÜZ

1961 Anayasası'na 1971 değişikliğiyle getirilmiş, 2001 anayasa değişikliğiyle kaldırılmıştır. Kaldırılan genel sebepler, uyanları tek tek sayılarak ilgili maddelere özel sınırlama sebebi olarak dağıtılmıştır.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Temel Hak ve Özgürlükler

⚠ İstisna

th_117

Anayasada özel (sayılı) sınırlama sebebi öngörülme-yen (mutlak) haklardan başlıcaları nelerdir?

ÖN YÜZ

Düşünce ve kanaat (m.25), dinî inanç ve kanaat (m.24/1), hak arama (m.36), kanuni hâkim güvencesi (m.37), ispat hakkı (m.39), çalışma ve sözleşme hürriyeti (m.48), kamu hizmetine girme (m.70), dilekçe (m.74) ve vatandaşlık (m.66). Not: düşünceyi açıklama-yayma (m.26) mutlak değildir, sayılı sınırlama sebepleri vardır.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Temel Hak ve Özgürlükler

SINIRLAMA (M.13)

Test sorusu

s8

Temel haklar için genel sınırlama sebepleri bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) 1982'de ilk kez getirilmiştir.

B) 1961'e 1971'de girmiş, 2001'de kaldırılmıştır

C) 2010'da kaldırılmıştır.

D) 1961 Anayasası'nın ilk metninde de açıkça yer alıyordu

E) Hâlâ yürürlüktedir.

✓ Doğru cevap: B

Genel sınırlama sebepleri 1961'e 1971 değişikliğiyle girmiş, 2001'de kaldırılmış; kaldırılan sebepler uyanları tek tek sayılarak ilgili maddelere özel sebep olarak dağıtılmıştır.

⚠ SINAV TUZAĞI

Genel sebep 1971'de geldi, 2001'de kalktı; öze dokunma ise 1961/2001'dir.

Soru 3

✓ Doğrudan referans

Anayasa Hukuku > Yasama

1 Konu anlatımı

Yasama > 4 · TBMM'nin Görev ve Yetkileri (m.87)

Kanun koyar/değiştirir/kaldırır; bütçe-kesin hesabı kabul eder; para basma ve savaşa karar verir; andlaşmaların onaylanmasını uygun bulur; genel-özel af ilan eder; TSK'nin yurt dışına gönderilmesine/yabancı kuvvetin Türkiye'de bulunmasına izin verir; OHAL kararlarını onaylar; RTÜK, AYM (2010), Kamu Başdenetçisi (2010), HSK (2017) üyelerini seçer; Yüce Divana sevke karar verir. Yasa gereği Sayıştay Başkan-üyelerini de TBMM seçer.

2 Konu anlatımı

Yasama > 4 · TBMM'nin Görev ve Yetkileri (m.87)

⚠ SINAV TUZAĞI — UYGUN BULMA ≠ ONAYLAMA

Uygun bulan TBMM; onaylayıp yayımlayan Cumhurbaşkanı. Uygun bulunması **gerekmeyen** andlaşmalar: ekonomik/ticari/teknik, süresi **1 yılı aşmayan**, maliyeye yük getirmeyen, kişi hâllerine/Türklerin yabancı ülkedeki mülkiyetine dokunmayanlar → yayımla yürürlüğe girer, **2 ay içinde** TBMM'ye bilgi. Uygulama/kanun yetkisine dayanan andlaşmaların bilgiye sunulması bile gerekmez. Ama **Türk kanununda değişiklik getiren** her andlaşma kanunla uygun bulunur.

3 Hafıza kartı

Yasama

Pratik

ys_020

Bir milletlerarası andlaşmayı 'onaylama' ile 'uygun bulma' yetkileri kime aittir?

ÖN YÜZ

Onaylama yetkisi Cumhurbaşkanındır; **TBMM yalnızca uygun bulur**. Bu ayrım karıştırılmamalıdır.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Yasama

Tanım

ys_039

TBMM'nin görev ve yetkileri hangi maddede sayılmıştır?

ÖN YÜZ

87. madde (kanun koymak/değiştirmek, bütçe-kesin hesap, para basımı ve savaş ilanı, andlaşmayı uygun bulma, af, seçim yenileme vb.).

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Yasama

YASAMA İŞLEMLERİ

Test sorusu

s12

Bir milletlerarası andlaşmanın onaylanması ve uygun bulunması bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Onaylama Dışişleri Bakanlığının idari işlemidir
- B) Onaylama ve uygun bulma yetkisi TBMM'ye aittir
- C) Onaylama TBMM'nin, uygun bulma Cumhurbaşkanının yetkisidir
- D) Her iki işlem de Cumhurbaşkanı tarafından yapılır
- E) Uygun bulma TBMM'ye, onay Cumhurbaşkanına

✓ Doğru cevap: E

Kural olarak TBMM andlaşmanın onaylanmasını bir kanunla uygun bulur; onaylama ve yayımlama yetkisi ise Cumhurbaşkanındır.

⚠ SINAV TUZAĞI

'Onaylama' (Cumhurbaşkanı) ile 'uygun bulma' (TBMM) sık karıştırılır.

Soru 4

✓ Doğrudan referans

İdare Hukuku > Merkezi Teşkilat (Başkent)

1 Konu anlatımı

Merkezi Teşkilat (Başkent) > 13 · Danışma Kurulu: Sayıştay

▲ SINAV TUZAĞI — DENETİM KAPSAMI

Genel/özel bütçeli idareler, üst kurullar, SGK'lar, mahalli idareler ve KİT'ler Sayıştay denetimine tabidir. **Ancak** Sayıştay denetimine **tabi olmayanlar: köy idareleri**, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları (barolar), **vakıf üniversiteleri** (YÖK denetler), **Türkiye Varlık Fonu** ve spor federasyonları. Danıştay-Sayıştay uyuşmazlığında (vergi vb.) Danıştay kararı esas alınır.

2 Hafıza kartı

Merkezi Teşkilat (Başkent)

⚠ İstisna

mtes_68

Vergi ve mali yükümlülüklerde Danıştay ile Sayıştay kararları çatışırsa hangisi esas alınır?

ÖN YÜZ

Danıştay kararları esas alınır.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Merkezi Teşkilat (Başkent)

SAYIŞTAY

Test sorusu

s35

Vergi ve mali yükümlülüklerde Danıştay ile Sayıştay kararları çatışırsa hangisi esas alınır?

A) Danıştay kararları

B) Sayıştay kararları

C) Anayasa Mahkemesi kararları

D) TBMM kararı

E) Uyuşmazlık Mahkemesi kararı

✓ Doğru cevap: A

Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda Danıştay kararları esas alınır.

Soru 5

✓ Doğrudan referans

Milletlerarası Hukuk › Uluslararası Hukuka Giriş

1 Konu anlatımı

Uluslararası Hukuka Giriş › İçindekiler

M.92 — CUMHURBAŞKANI'NIN İSTİSNAİ YETKİSİ

Kural: savaş ilanı ve TSK'nın kullanımı izni **TBMM**'dedir. İstisna: TBMM **tatilde/ara vermede** iken ülke **ani silahlı saldırıya** uğrar ve silahlı kuvvet kullanımına **derhal karar verilmesi kaçınılmaz** olursa, **Cumhurbaşkanı** da TSK'nın kullanımına karar verebilir.

2 Konu anlatımı

Yasama › 4 · TBMM'nin Görev ve Yetkileri (m.87)

Savaş ilanı: parlamento kararı, **basit çoğunluk**. TBMM tatilde/ara vermedeyken ani silahlı saldırıda **Cumhurbaşkanı da TSK kullanımına karar verebilir**. **Anayasa değişikliği:** ilk üç madde hariç; teklif yalnız milletvekilince, üye tam sayısının **en az 1/3 (200)** imzasıyla; **iki defa** görüşülür; her madde **gizli oyla, en az 3/5 (360)**; birinci-ikinci görüşme arası **48 saat** serinleme.

3 Hafıza kartı

Uyuşmazlıkların Barışçıl Çözümü ve Kuvvet Kullanma

⚠ İstisna

uhk_026

m.92'ye göre Cumhurbaşkanı hangi istisnai durumda silahlı kuvvet kullanımına tek başına karar verebilir?

ÖN YÜZ

TBMM **tatilde veya ara vermede** iken ülkenin **ani bir silahlı saldırıya uğraması** ve silahlı kuvvet kullanımına **derhal karar verilmesinin kaçınılmaz olması** hâlinde.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Yasama

📋 Pratik

ys_054

Savaş ilanına hangi işlem türü ve hangi çoğunlukla karar verilir?

ÖN YÜZ

Parlamento kararıyla ve normal (basit) çoğunlukla. TBMM tatilde/ara vermedeyken ani saldırıda Cumhurbaşkanı da TSK kullanımına karar verebilir.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Uluslararası Hukuka Giriş

1982 ANAYASASI VE ULUSLARARASI HUKUK

Test sorusu

s31

m.92 uyarınca Cumhurbaşkanı hangi şartların birlikte gerçekleşmesi hâlinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verebilir?

A) Millî Güvenlik Kurulunun bu yönde bir tavsiye kararı almış ve durumu ayrıca Cumhurbaşkanı ile Bakanlar Kuruluna resmen bildirmiş olması hâlinde

B) Herhangi bir koşul aranmaksızın, her zaman ve tümüyle kendi takdirine dayanarak serbestçe karar verebileceği

C) TBMM tatilde ya da ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve derhal karşılık verilmesinin kaçınılmaz olması

D) Ülkede ağır bir ekonomik ve mali kriz çıkması ve bu sırada Meclisin toplanma imkânının bulunmaması hâlinde

E) Yalnızca TBMM'nin konuya ilişkin olarak önceden vereceği açık ve yazılı bir izin kararına dayanması koşuluyla

✓ Doğru cevap: C

m.92'ye göre TBMM tatilde/ara vermede iken ülke ani bir silahlı saldırıya uğrar ve derhal karar kaçınılmaz olursa, Cumhurbaşkanı da TSK'nın kullanılmasına karar verebilir.

Soru 6

✓ Doğrudan referans

Anayasa Hukuku > Temel Hak ve Özgürlükler

1 Konu anlatımı

Temel Hak ve Özgürlükler > 08 · Kişi Hürriyeti ve Güvenliği (m.19)

08

Kişi Hürriyeti ve Güvenliği (m.19)

2 Konu anlatımı

Temel Hak ve Özgürlükler > 08 · Kişi Hürriyeti ve Güvenliği (m.19)

🕒 SÜRE METRESİ — Tutuklama-yakalama güvenceleri

- Tutuklama: **kuvvetli belirti** + kaçma/delil karartma/zorunluluk + **hâkim kararı**. Hâkimsiz yakalama yalnız suçüstü veya gecikmede sakınca.
- Hâkim önüne: en geç **48 saat**, toplu suçlarda en çok **4 gün** (yol süresi hariç). OHAL ve savaşta uzatılabilir.
- Yakalama-tutuklama yakınlarına derhal bildirilir**; sebepler yazılı/sözlü derhal, toplu suçta hâkime çıkarılıncaya kadar bildirilir.
- Makul sürede yargılanma ve serbest bırakılma; serbestlik **güvenceye (kefalet)** bağlanabilir. Aykırı işlemde zarar **devletçe** ödenir.

3 Hafıza kartı

Temel Hak ve Özgürlükler

Tanım

th_042

Yakalama veya tutuklama kişinin kime bildirilir; hukuka aykırı işlemde zarar kimin tarafından ödenir?

ÖN YÜZ

Durum yakınlarına derhal bildirilir. Bu esaslar dışında işleme tabi tutulanların uğradığı zarar, tazminat hukukunun genel prensiplerine göre devletçe ödenir.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Temel Hak ve Özgürlükler

KİŞİ HÜRRİYETİ (M.19)

Test sorusu

s63

Yakalama-tutuklamada bildirim ve tazminat bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Tutuklunun makul sürede yargılanmayı isteme hakkı hiçbir biçimde yoktur
- B) Zarar yalnızca ilgili görevlice ödenir.
- C) Serbest bırakılma hiçbir güvenceye bağlanamaz.
- D) Durum yakınlarına derhal bildirilir; aykırı işlemde zarar devletçe ödenir**
- E) Durum yakınlarına bildirilmez.

✓ Doğru cevap: D

Yakalanan/tutuklanan kişinin durumu yakınlarına derhal bildirilir; makul sürede yargılanma ve serbest bırakılma hakkı vardır (kefalete bağlanabilir) ve esaslara aykırı işlemde zarar devletçe ödenir.

Soru 7

✓ Doğrudan referans

Anayasa Hukuku > Yargı ve Anayasa Yargısı

1 **Konu anlatımı**
Anayasa Yargılaması > 11 · AYM: Oluşum ve Üyelik

⚠ **SINAV TUZAĞI — BAŞKAN, ÜYELİĞİN SONA ERMESİ, DİSİPLİN**

Başkan + 2 başkanvekili: üyeler arasından **gizli oy ve salt çoğunlukla 4 yıl** (yeniden seçilebilir). Üyelik, hâkimlikten çıkarmayı gerektiren suçtan **hüküm giymede kendiliğinden**; sağlık nedeniyle görevini yapamamada ise **üye tam sayısının salt çoğunluğu** kararıyla sona erer (sağlıkta "kendiliğinden" değildir). Disiplin cezaları yalnız **uyarma, kınama ve üyelikten çekilmeye davettir**; çekilmeye davet için Genel Kurulun **2/3**'ü gerekir, uymayan üye tebliğden itibaren **1 ayda** istifa etmiş sayılır. Aylıktan kesme / memuriyetten çıkarma gibi cezalar YOKTUR.

2 **Konu anlatımı**
Yargı ve Anayasa Yargısı > 7 · Anayasa Mahkemesi: Kuruluş ve Üyelik

⚠ **SINAV TUZAĞI — 45 YAŞ ŞARTI**

Üye seçilmek için kural olarak **45 yaş**: öğretim üyesi (profesör/doçent), avukat (**20 yıl**), üst kademe yönetici (**20 yıl kamu hizmeti**), birinci sınıf hâkim-savcı (**20 yıl**), raportör (**5 yıl**). **45 yaş şartı; Yargıtay, Danıştay, Sayıştay üyeleri ile AYM raportörleri için geçerli değil — birinci sınıf hâkim-savcılar için geçerlidir.**

3 **Hafıza kartı**
Yargı ve Anayasa Yargısı

⚠ İstisna

yg_067

AYM üyeliği hangi hâllerde kendiliğinden sona erer?

ÖN YÜZ

Hâkimlik/savcılık mesleğinden çıkarmayı gerektiren suçtan **kesin hüküm giyme** veya **Türk vatandaşlığının kaybı** hâlinde.

ARKA YÜZ

4 **Hafıza kartı**
Yargı ve Anayasa Yargısı

⌚ Süre

yg_063

AYM üyeliğine avukat, üst kademe yönetici ve birinci sınıf hâkim-savcı için aranan kıdem nedir?

ÖN YÜZ

Avukat **20 yıl** fiilen; üst kademe yönetici **20 yıl** kamu hizmeti; birinci sınıf hâkim-savcı adaylık dahil **20 yıl**.

ARKA YÜZ

5 **Hafıza kartı**
Yargı ve Anayasa Yargısı

⌚ Süre

yg_066

AYM Başkanı ve iki başkanvekili nasıl ve kaç yıl için seçilir?

ÖN YÜZ

Üyeler arasından **gizli oy ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla 4 yıl** için; süresi bitenler yeniden seçilebilir.

ARKA YÜZ

6 **Test sorusu**
Anayasa Yargılaması

AYM BAŞKANLIK

Test sorusu

563

AYM Başkanının seçimi ve üyeliğin sona ermesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) AYM Başkanı ve başkanvekilleri, üyeler arasından seçilmeyip doğrudan Cumhurbaşkanınca atanır.

B) AYM Başkanı, öteki üyeler gibi 12 yıllık bir süre için seçilir ve bu süre sonunda görevi biter.

C) AYM üyeliği, ağır bir sağlık sorunu ortaya çıktığında ayrıca bir karar alınmasına gerek kalmaksızın kendiliğinden sona erer.

D) Başkan ve iki başkanvekili, üyeler arasından gizli oy ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla 4 yıl için seçilir

E) AYM üyelerine, işledikleri disiplin fiilleri nedeniyle memuriyetten çıkarma cezası verilebilir.

✓ **Doğru cevap: D**

AYM Başkanı ve iki başkanvekili, üyeler arasından gizli oy ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla 4 yıl için seçilir (yeniden seçilebilir). Üyelik hâkimlikten çıkarmayı gerektiren suçtan hüküm giymede kendiliğinden; sağlık nedeniyle salt çoğunluk kararıyla sona erer. Disiplin cezaları uyarma, kınama ve üyelikten çekilmeye davettir (çekilmeye davet için Genel Kurulun 2/3'ü).

⚠ **SINAV TUZAĞI**

Başkan 4 yıl (gizli oy/salt çoğunluk); sağlıkta salt çoğunluk (kendiliğinden değil); disiplin = uyarma/kınama/çekilmeye davet.

7 **Test sorusu**
Yargı ve Anayasa Yargısı

AYM ÜYELİK

Test sorusu

s44

Anayasa Mahkemesi üyeliğinin kendiliğinden sona erdiği hâl aşağıdakilerden hangisidir?

A) Meslekten çıkarmayı gerektiren suçtan kesin hüküm giyme veya vatandaşlığın kaybı

B) Üyenin, sağlık nedeniyle görevini sürekli olarak yapamayacak duruma geldiğinin kurulca belgelenmesi

C) Üyeye disiplin kurulunca uyarma cezasının verilmiş olması

D) Üyenin, kendi isteğiyle başka bir yüksek mahkemeye atanması

E) Üyenin altmış yaşını doldurarak yaş haddine ulaşması

✓ **Doğru cevap: A**

AYM üyeliği; meslekten çıkarmayı gerektiren suçtan kesin hüküm giyilmesi veya Türk vatandaşlığının kaybı hâlinde kendiliğinden sona erer; sağlık hâlinde ise salt çoğunluk kararıyla.

⚠ **SINAV TUZAĞI**

Kesin hüküm/vatandaşlık kaybı → kendiliğinden; sağlık → karar gerekir.

Soru 9

✓ Doğrudan referans

Anayasa Hukuku > Yargı ve Anayasa Yargısı

1 Konu anlatımı

Yargı ve Anayasa Yargısı > 11 · Bireysel Başvuru

⌚ BİREYSEL BAŞVURU SÜRELERİ

- Başvuru: yolların tüketildiği / ihlalin öğrenildiği tarihten **30 gün**.
- Mazeret hâlinde: mazeretin kalkmasından **15 gün**.
- Evrak eksikliği: **15 günü** geçmemek üzere süre.
- Tedbir kararı verilirse esas karar **6 ay** içinde (yoksa tedbir kalkar).

2 Hafıza kartı

Yargı ve Anayasa Yargısı

🕒 Süre

yg_108

Bireysel başvuruda haklı mazeret hâlinde ve evrak eksikliğinde süreler nedir?

ÖN YÜZ

Mazeretin kalkmasından **15 gün** içinde başvuru; evrak eksikliğinde **15 günü** geçmemek üzere tamamlama süresi.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Yargı ve Anayasa Yargısı

BİREYSEL BAŞVURU

Test sorusu

s68

Bireysel başvuru sürelerinden hangisi doğrudur?

- A) Bireysel başvuru, iç hukuk yolları tüketildikten sonra ihlalin öğrenilmesinden itibaren altmış gün içinde yapılır
- B) Mazeret hâlinde, mazeretin kalkmasından itibaren otuz gün içinde başvurulur
- C) Evrak eksikliği hâlinde tamamlama için otuz günlük kesin süre verilir
- D) Bireysel başvuruda temel başvuru süresi on beş gün olarak öngörülmüştür
- E) Başvuru, yolların tüketildiği/ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren 30 gün; mazerette 15 gün içinde yapılır

✓ Doğru cevap: E

Bireysel başvuru, başvuru yollarının tüketildiği veya ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılır; haklı mazeret hâlinde mazeretin kalkmasından itibaren 15 gün içinde ve evrak eksikliğinde 15 günü geçmemek üzere süre verilir.

⚠ SİNAV TUZAĞI

Başvuru 30 gün; mazeret ve evrak eksikliği 15 gün.

Soru 10

✓ Doğrudan referans

İdare Hukuku > İdari İşlemler

1 Konu anlatımı

İdari İşlemler > B4 · Yetki Unsuru ve Yetki Sakatlıkları

▲ SINAV TUZAĞI — GASP MI, TECAVÜZ MÜ?

İdarenin **yasama/yargı** alanına müdahalesi "yetki tecavüzü" değil **görev gaspıdır** (yokluk) — ör. bir idari makamın **boşanmaya** ya da **kişiyi reşit kılmaya** karar vermesi (yargı işi), bir kurulun **üniversite kurması** veya idarenin **savaş ilan etmesi** (yasama işi). İrade açıklamaya tümüyle yetkisiz kişinin (ör. arşiv memuru) işlemi de "tecavüz" değil **yetki gaspıdır** (yokluk). İki idari makamın birbirinin alanına girmesi ise **yetki tecavüzüdür** ve kural olarak **iptale**, ağır ve bariz ise **yokluğa** tabidir.

2 Hafıza kartı

İdari İşlemler

Pratik

iis_093

Bir idari makamın boşanmaya veya kişiyi reşit kılmaya karar vermesi hangi yetki sakatlığıdır?

ÖN YÜZ

Görev (fonksiyon) gaspıdır ve yaptırımı **yokluktur**; çünkü idare yargının görev alanına girmiştir. Aynı şekilde bir kurulun üniversite kurması veya idarenin savaş ilan etmesi (yasama işi) de fonksiyon gaspıdır.

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

İdari İşlemler

Tanım

iis_036

Yetki sakatlığı hangi dört yönden ortaya çıkabilir?

ÖN YÜZ

Kişi (görev/fonksiyon gaspı, yetki gaspı), **konu** (yetki tecavüzü), **yer** ve **zaman**.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

İdari İşlemler

YETKİ UNSURU

Test sorusu

s88

Bir idari makamın boşanmaya veya kişiyi reşit kılmaya karar vermesi hangi sakatlıktır?

A) Başka bir idari makamın görev alanına girildiğinden yetki tecavüzüdür ve yaptırımı iptaldir

B) Görev (fonksiyon) gaspıdır ve yaptırımı yokluktur

C) Yetki gaspıdır ama iptale tabidir

D) Yer yönünden yetkisizliktir

E) Zaman yönünden yetkisizliktir

✓ Doğru cevap: B

İdare yargının görev alanına girdiğinden fonksiyon gaspıdır (yokluk).

Soru 12

≈ Dolaylı referans

İdare Hukuku > İdare Hukuku: Giriş ve Kavramlar

1 Konu anlatımı

İdare Hukuku: Giriş ve Kavramlar > Bölüm 5 · Anayasal İlkeler

▲ SINAV TUZAĞI — ANAYASAL (YAZILI) İLKE Mİ, İÇTİHADİ İLKE Mİ?

Anayasada **yazılı** ilkeler: hukuk devleti, demokratik/sosyal devlet, laiklik, eşitlik, idarenin bütünlüğü, merkezden/yerinden yönetim, yetki genişliği, idari vesayet, kanuni idare, idarenin mali sorumluluğu, yargısal denetim. **İçtihadî** (Anayasada yazılı olmayan) ilkeler: yetki ve usulde **paralellik**, **süreklilik**, değişkenlik, **düzenli idare**. "Hizmette yerellik" bir anayasal ilke değildir (Anayasa "yerinden yönetim" der); "düzenli idare" de anayasal değil içtihadidir.

2 Konu anlatımı

İdari Yargı: Denetim ve Örgüt > Bölüm 3 · Yargı Denetiminin Kapsamı, Kısıntılar ve Bağlı Yetki–Takdir

■ HAFIZA — DENETİMİN SINIRLARI (AY M.125/4, 2577 M.2)

(1) Yalnız **hukuka uygunluk** denetlenir, **yerindelik denetimi yapılamaz**; (2) idare yerine geçip **işlem niteliğinde veya takdiri kaldırarak karar verilemez**; (3) ortada bir işlem/eylem yokken idareyi belli yönde işleme **zorlamak için** yargıya başvurulamaz.

3 Hafıza kartı

İdari Yargı: Denetim ve Örgüt

⚠ İstisna

iyar_078

İdari yargı denetiminin sınırları nelerdir (AY m.125/4, 2577 m.2)?

ÖN YÜZ

(1) Yalnız **hukuka uygunluk** denetlenir, **yerindelik denetimi yapılamaz**; (2) yargı yeri idare yerine geçip **işlem niteliğinde veya takdiri kaldırarak karar veremez**; (3) ortada işlem/eylem yokken idareyi belli yönde işleme **zorlamak için** yargıya gidilemez.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

İdare Hukuku: Giriş ve Kavramlar

⚠ İstisna

idg_151

'Hizmette yerellik' ve 'düzenli idare' anayasal ilke midir?

ÖN YÜZ

Hayır. Anayasa 'yerinden yönetim' kavramını kullanır; 'hizmette yerellik' anayasal ilke değildir. 'Düzenli idare', paralellik, süreklilik ve değişkenlik gibi ilkeler de içtihadidir (Anayasada yazılı değildir).

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

İdare Hukuku: Giriş ve Kavramlar

ANAYASAL İLKELER

Test sorusu

s141

Aşağıdakilerden hangisi Anayasada yazılı bir ilke DEĞİL, içtihadî bir ilkedir?

A) Kanuni idare ilkesi

B) İdari vesayet

C) Yetki genişliği

D) Yetki ve usulde paralellik ilkesi

E) İdarenin bütünlüğü

✓ Doğru cevap: D

Paralellik, süreklilik, değişkenlik ve düzenli idare içtihadî ilkelerdir; 'hizmette yerellik' de anayasal değildir.

⚠ SINAV TUZAĞI

'Hizmette yerellik' ve 'düzenli idare' anayasal sanılır; değildir.

Soru 13

✓ Doğrudan referans

İdare Hukuku > Kamu Görevlileri

1 Konu anlatımı

Kamu Görevlileri > 10 · Ödev ve Yükümlülükler

■ HAFIZA — İTAAT ÖDEVİ

Memur amirin emrini hukuka aykırı görürse yerine getirmez ve bildirir; amir **yazılı olarak yenilerse** memur yerine getirir, **sorumluluk emri verene** aittir. Ancak **konusu suç teşkil eden emir hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren sorumluluktan kurtulamaz.**

2 Konu anlatımı

Kamu Görevlileri > 17 · Memurların Yargılanması (4483)

🕒 SÜRE METRESİ — ÖN İNCELEME VE İTİRAZ

- Yetkili merci **ön inceleme** başlatır; öğrenmeden itibaren ön inceleme dâhil **en geç 30 gün** içinde izin verir/vermez (zorunlu hâlde **15 günü geçmemek üzere bir defa** uzatılır). Karar **gerekçeli** olur.
- İzin verilene karşı görevli, verilmeyene karşı savcı/şikâyetçi 10 gün içinde itiraz eder;** itiraz **en geç 3 ay** içinde **kesin** karara bağlanır.

3 Hafıza kartı

Kamu Görevlileri

⚠ İstisna

kgor_54

Konusu suç teşkil eden emir yerine getirilir mi?

ÖN YÜZ

Konusu suç teşkil eden emir hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Kamu Görevlileri

📋 Pratik

kgor_102

Soruşturma izni vermeye yetkili merciler kimlerdir (ilçe, il, bakanlık)?

ÖN YÜZ

İlçede görevliler için kaymakam; ilde/merkez ilçede görevliler ve kaymakamlar için vali; bakanlık merkez/bağlı-ilgili kuruluş görevlileri için o kuruluşun en üst idari amiri.

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Kamu Görevlileri

⚠ İstisna

kgor_106

Soruşturma sırasında yeni bir suç çıkarsa ne olur?

ÖN YÜZ

İzin verilen olaydan tamamen ayrı/farklı bir suç ortaya çıkarsa yeniden izin alınması zorunludur; yalnızca suçun hukuki niteliğinin değişmesi yeniden izin gerektirmez. Ast-üst iştirakinde izin üstün bağlı olduğu merciden istenir.

ARKA YÜZ

6 Test sorusu

Kamu Görevlileri

YARGILANMA

Test sorusu

s57

Soruşturma izni vermeye yetkili merciler bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) İlçede görevli memurlar hakkında soruşturma iznini vali, ilde görevli memurlar hakkında ise kaymakam vermeye yetkilidir
- B) Tüm memurlar için Cumhurbaşkanı yetkilidir
- C) İlçedeki memurlar için Cumhuriyet savcısı yetkilidir
- D) İlçede görevli memurlar için kaymakam, ilde görevli memurlar ve kaymakamlar için vali yetkilidir**
- E) Kaymakamlar için soruşturma izni gerekmez

✓ Doğru cevap: D

İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri için kaymakam; ilde ve merkez ilçede görevli memurlar ile kaymakamlar için vali soruşturma izni vermeye yetkilidir.

7 Test sorusu

İdare Hukuku: Giriş ve Kavramlar

HİYERARŞİ VE İDARİ VESAYET

Test sorusu

s78

Konusu suç teşkil eden emir bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Üst emri yazı ile yenilerse yerine getirilebilir.
- B) Yerine getirilir ve sorumluluk yalnızca emri verene aittir.
- C) Ast emri sözlü olarak yenilemesini isterse yerine getirebilir.
- D) Hiçbir surette yerine getirilmez; yerine getiren sorumluluktan kurtulamaz.**
- E) Ast bu emri yerine getirmek zorundadır, aksi halde disiplin cezası alır.

✓ Doğru cevap: D

Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilmez; emri yerine getiren sorumluluktan kurtulamaz.

Soru 14

✓ Doğrudan referans

İdare Hukuku > Kamu Hizmeti

1 Konu anlatımı

Kamu Hizmeti > 04 · Görülme Usulleri: Emanet ve Ruhsat

EMANET USULÜ

Bir kamu hizmetinin, kamu tüzel kişilerince **doğrudan doğruya** ve kendi personeli, aracı ve malvarlığıyla yürütülmesidir. Milli savunma ve adalet hizmetleri ile belediyenin kar temizleme faaliyeti örnektir.

2 Konu anlatımı

Kamu Hizmeti > 04 · Görülme Usulleri: Emanet ve Ruhsat

RUHSAT (İZİN) USULÜ

İdarenin özel kişilere **tek yanlı bir idari işlemle**, tekel niteliğinde olmayan bir kamu hizmetine katılma izni vermesidir. Ruhsat verme tek yanlı bir **şart işlemidir**; bu usulde **idare ile özel kişi arasında sözleşme yapılmaz**. Maden/petrol aramak, özel eğitim kurumu veya özel hastane açmak örnektir.

3 Hafıza kartı

Kamu Hizmeti

Tanım

kmh_021

Emanet usulü nedir? Örnek veriniz.

ÖN YÜZ

Bir kamu hizmetinin, kamu tüzel kişilerince **doğrudan doğruya** ve kendi personel/araç/malvarlığıyla yürütülmesidir. Milli savunma, adalet ve belediyenin kar temizleme faaliyeti örnektir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Kamu Hizmeti

Tanım

kmh_022

Ruhsat (izin) usulü nedir ve idare ile özel kişi arasında sözleşme yapılır mı?

ÖN YÜZ

İdarenin özel kişiye **tek yanlı bir idari işlemle**, tekel niteliğinde olmayan bir hizmete katılma izni vermesidir. Bu usulde **sözleşme yapılmaz**. Ruhsat verme tek yanlı bir **şart işlemidir**.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Kamu Hizmeti

EMANET-RUHSAT

Test sorusu

s67

Kamu hizmetinin görülme usulleri bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Emanette hizmet idarece bizzat, ruhsatta ise tek yanlı işlemle özel kişiye izin verilerek yürütülür

B) Emanet, hizmetin özel kişiye sözleşmeyle gördürülmesidir; idare bu usulde hizmeti bizzat yürütmez, bir özel şirketle sözleşme yaparak hizmeti ona gördürür

C) Ruhsat usulünde idareyle sözleşme yapılır

D) İmtiyaz tek yanlı bir idari işlemidir

E) İltizamda kâr-zarar idareye aittir

✓ Doğru cevap: A

Emanet idarece bizzat yürütme; ruhsat tek yanlı işlemle özel kişiye izin vermedir.

6 Test sorusu

Kamu Hizmeti

EMANET-RUHSAT

Test sorusu

s13

Ruhsat (izin) usulü bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) İdare ile özel kişi arasında bir sözleşme yapılır; ruhsat usulünde idare ile hizmete katılacak özel kişi arasında karşılıklı hak ve borçlar doğuran iki yanlı bir idari sözleşme imzalanır

B) Ruhsat verme iki yanlı bir işlemidir

C) Ruhsat yalnızca tekelli kamu hizmetlerinde verilir

D) Ruhsat verme bir düzenleyici işlemidir

E) İdarenin tek yanlı idari işlemle, tekel niteliğinde olmayan bir hizmete katılma izni vermesidir; sözleşme yapılmaz

✓ Doğru cevap: E

Ruhsat, idarenin tek yanlı şart işlemiyle tekel olmayan bir hizmete katılma izni vermesidir; sözleşme yapılmaz.

Soru 15

✓ Doğrudan referans

İdare Hukuku > İdari İşlemler

1 Konu anlatımı

İdari İşlemler > B3 · İdari Kararların Türleri ve Tasnifi

Maddi açıdan idari kararların tasnifi

Ölçüt	Türler	Örnek
Statüye etkisi	Şart (durum) işlem / öznel (sübjektif) işlem	Memur ataması, ruhsat verme, vatandaşlığa kabul (şart) ↔ vergi tarhı, disiplin/para cezası, sınav notu (öznel)
Kişiyeye etkisi	Yararlandırıcı (hak doğuran) / yükümlendirici (alanı daraltan)	Kadro tahsisi ↔ para cezası
Hukuki sonuç	İnşai (yeni durum yaratan) / belirleyici (mevcut durumu bildiren)	Emekliye sevk ↔ diploma düzenleme
İrade sayısı	<u>Basit (tek irade) / kolektif (aynı anda çok irade) / karma (belli sırayla çok irade)</u>	<u>Amirin uyarısı ↔ belediye meclisi kararı ↔ müşterek kararname</u>

2 Konu anlatımı

Mahallî İdareler > 07 · Belediye Encümeni ve Başkanı

BELEDİYE BAŞKANI

Belediyenin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir; belde sakinlerince **doğrudan ve adi (basit) çoğunlukla** seçilir (**18 yaş**). Görevi süresince siyasî parti yönetim/denetim organlarında görev alamaz; **profesyonel spor kulübü başkanlığı yapamaz**. Meclise ve encümene başkanlık eder, şartsız bağışları kabul eder.

3 Hafıza kartı

İdari İşlemler

Tanım

iis_027

İrade sayısına göre basit, kolektif ve karma işlem nasıl ayrılır?

ÖN YÜZ

Basit: tek irade (amirin uyarısı). **Kolektif:** birden çok irade aynı anda birleşir (kurul/meclis kararı). **Karma:** birden çok irade belli bir sırayla birleşir (müşterek kararname).

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Mahallî İdareler

Pratik

mid_52

Belediye başkanının şartlı/şartsız bağış ve nikâh yetkisi nedir?

ÖN YÜZ

Belediye başkanı şartsız bağışları kabul eder (şartlı bağış meclisin yetkisindedir); büyükşehir belediye başkanı gerektiğinde bizzat nikâh kıyabilir.

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Kamu Görevlileri

Pratik

kgor_81

Disiplin cezalarını vermeye yetkili merciler kimlerdir?

ÖN YÜZ

Uyarma, kınama ve aylıktan kesme: disiplin amiri.
Kademe durdurma: disiplin kurulu kararı sonrası atamaya yetkili amir (il disiplin kurullarında valiler).
Çıkarma: Yüksek Disiplin Kurulu.

ARKA YÜZ

Soru 16

✓ Doğrudan referans

İdari Yargılama Hukuku > İdari Yargılama Usulü

1 Konu anlatımı

İdari Dava Türleri, Görev ve Uyuşmazlık > BÖLÜM 4 · İç Görev ve Yetki

📌 SÜRE METRESİ — Yetki kuralları

- **Genel yetki:** işlemi/sözleşmeyi yapan **merciin bulunduğu yer** idare mahkemesi (idari sözleşme de genel yetkiye tabi).
- **Atama/nakil:** yeni veya eski görev yeri (memurun **seçimlik hakkı**). **Göreve son verme/emeklilik/görevden uzaklaştırma → son görev yeri**. Disiplin/sicil/intibak/parasal haklar → **görevli bulunduğu yer**.
- **Taşınmaz** (imar, kamulaştırma, yıkım, ruhsat) → taşınmazın bulunduğu yer.
- **Tam yargı (sözleşme dışı):** sırasıyla zararı doğuran işlemi çözmeye yetkili yer → hizmetin görüldüğü/eylemin yapıldığı yer → **davacının ikametgâhı**.

Sayılmayan işlemlerde (ör. "geçici görevlendirme") genel yetki uygulanır; Danıştay'ın ilk derece davalarında yetki sorunu doğmaz.

2 Konu anlatımı

İdari Yargılama Usulü > Bölüm 2 · Yürütmenin Durdurulması, Bağlantı ve Kararların Uygulanması

⚠ SINAĞ TUZAĞI — YD'DE SÜRE, NÖBETÇİ MAHKEME VE İTİRAZ SINIRI

YD kararı bir süreye/şarta bağlanamaz (belirli süreyle sınırlı YD verilemez); dava sonuna kadar hüküm doğurur. **Nöbetçi mahkeme uygulaması 2016'da kaldırılmıştır**; adli tatilde YD taleplerini nöbetçi mahkeme karara bağlamaz. YD'ye **bir kez** itiraz edilir, itiraz süresi (7 gün) **uzamaz/uzatılamaz**; **temyiz veya istinaf merciince verilen YD kararına karşı itiraz yolu kapalıdır** (bu kararlar kesindir).

3 Hafıza kartı

İdari Dava Türleri, Görev ve Uyuşmazlık

⚠ İstisna

ıyar_135

Kamu görevlisiyle ilgili davalarda göreve son verme ve disiplin işlemlerinde yetkili mahkeme neresidir?

ÖN YÜZ

Göreve son verme, emeklilik ve görevden uzaklaştırmada son görev yeri; disiplin, sicil, intibak ve parasal haklara ilişkin işlemlerde ise görevli bulunulan yer idare mahkemesi yetkilidir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

İdari Yargılama Usulü

⚠ İstisna

ıyar_305

Temyiz veya istinaf merciince verilen YD kararına karşı itiraz yolu açık mıdır?

ÖN YÜZ

Kapalıdır. **Temyiz/istinaf merciinin YD kararına karşı itiraz edilemez**; bu kararlar kesindir. İtiraz yolu yalnız ilk derece (idare/vergi/tek hâkim ve ilk derece Danıştay) YD kararları içindir.

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

İdari Yargılama Usulü

⚠ İstisna

ıyar_043

İdari yargıda duruşma hangi hâllerde zorunludur; iptal davasında parasal sınır aranır mı?

ÖN YÜZ

İptal davaları ile parasal sınırı aşan tam yargı/vergi davalarında tarafın istemiyle duruşma zorunludur. İptal davasında miktar aranmaz; tam yargı/vergide parasal sınır vardır (2025: 388.000 TL). Üst yargıda (istinaf/temyiz) duruşma daima takdiridir.

ARKA YÜZ

6 Test sorusu

İdari Yargılama Usulü

YD-BAĞLANTI-KARARLAR

Test sorusu

§125

Temyiz veya istinaf merciince verilen YD kararına karşı itiraz yolu açık mıdır?

A) Yeniden YD talep edilerek itiraz edilir

B) Bir üst mercie 30 günde itiraz edilir

C) 7 gün içinde itiraz edilir

D) **Kapalıdır; bu kararlar kesindir**

E) İDDK'ya itiraz edilir

✓ Doğru cevap: D

Temyiz/istinaf merciince verilen YD kararına itiraz edilemez; bu kararlar kesindir.

7 Test sorusu

İdari Yargılama Usulü

DAVALARIN AÇILMASI

Test sorusu

§8

İdari davada duruşma bakımından hangisi doğrudur?

A) İptal davasında da tam yargı davasındaki gibi parasal sınır aranır ve bu sınır her yıl yeniden değerlendirilerek artırılarak belirlenir

B) Tam yargıda duruşma hiçbir hâlde yapılmaz

C) Üst yargıda duruşma zorunludur

D) **İptal davalarında parasal sınır aranmaz; tam yargı ve vergi davalarında ise parasal sınırını aşmak gerekir**

E) Duruşma her davada resen yapılır

✓ Doğru cevap: D

İptal davasında tarafın istemiyle duruşma zorunlu, miktar aranmaz; tam yargı/vergide parasal sınır gerekir.

Soru 17

✓ Doğrudan referans

İdari Yargılama Hukuku > İdari Yargılama Usulü

1 Konu anlatımı

İdari Yargılama Usulü > Bölüm 2 · Yürütmenin Durdurulması, Bağlantı ve Kararların Uygulanması

▲ SINAV TUZAĞI — YD KOŞULLARI VE İTİRAZ

Esas koşullar **birlikte** aranır: **(1) açıkça hukuka aykırılık + (2) telafisi güç/imkânsız zarar.**

Davacının talebi şart (resen verilemez); gerekçe zorunludur; yalnız AYM'ye başvurulmuş olması YD

sebebi olamaz. Kural: davalı savunması alınır; etkisi tükenecek işlemlerde (sınır dışı, yıkım)savunmasız durdurulabilir, ancak atama/nakil "etkisi tükenecek" sayılmaz. İdareden ve adliyardımdan yararlanandan teminat alınmaz. **İtiraz:** tebliğden **7 gün**, merci **7 günde** karar verir ve bukarar **kesindir** (bir kez itiraz). İdare/tek hâkim kararında itiraz mercii **BİM**; Danıştay ilk derecedavalarında **İDDK/VDDK**. YD 30 günde uygulanmazsa iptal kararı gibi **tazminat** doğar.

2 Hafıza kartı

İdari Yargılama Usulü

⚠ İstisna

iyar_049

YD'de teminat aranır mı; atama/nakil işleminde savunma alınmadan YD verilebilir mi?

ÖN YÜZ

İdareden ve adli yardımdan yararlanandan teminat alınmaz. 'Etkisi tükenecek' işlemlerde (sınır dışı, yıkım) savunma alınmadan YD verilebilir; ancak atama/nakil/görev-unvan değişikliği 'etkisi tükenecek' sayılmaz (savunma zorunlu).

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

İdari Yargılama Usulü

⚠ İstisna

iyar_274

YD kararına itirazda BİM davaya istisnaen ilk derece sıfatıyla bakmışsa itiraz mercii neresidir?

ÖN YÜZ

En yakın Bölge İdare Mahkemesi. (İdare/vergi mahkemesi veya tek hâkim YD kararında itiraz BİM'e; Danıştay ilk derece davalarında İDDK/VDDK'ya yapılır.)

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

İdari Yargılama Usulü

YD-BAĞLANTI-KARARLAR

Test sorusu

s14

YD'de 'etkisi tükenecek işlemler' bakımından hangisi doğrudur?

A) Her işlemde savunma alınmadan durdurulur

B) Atama ve nakil de etkisi tükenecek işlemidir

C) Savunma alınmadan hiçbir işlem durdurulamaz

D) Yalnızca vergi işlemleri savunmasız durdurulur

E) Sınır dışı, yıkım gibi etkisi tükenecek işlemlerde davalının savunması alınmadan durdurulabilir; ancak atama/nakil 'etkisi tükenecek' sayılmaz

✓ Doğru cevap: E

Etkisi tükenecek işlemlerde savunmasız YD verilebilir, ama atama/nakil bu kapsamda değildir.

Soru 18

✓ Doğrudan referans

İdari Yargılama Hukuku > İdari Dava Türleri, Görev ve Uyuşmazlık

1 Konu anlatımı

İdari Yargı: Denetim ve Örgüt > Bölüm 4 · İdari Yargı Örgütü — Danıştay (2575)

▲ SINAV TUZAĞI — İLK DERECE DANIŞTAY DAVALARI VE "ÜLKE ÇAPINDA"

İlk derece Danıştay'da görülenler: **CB kararları**; CB'nin **CBK dışındaki düzenleyici işlemleri**; **bakanlık/kamu kuruluşlarının ülke çapında düzenleyici işlemleri**; Danıştay **Yüksek Disiplin Kurulu** kararları; birden çok idare/vergi mah yetkisine giren işler; **tahkimsiz imtiyaz** sözleşmeleri; belediye/il özel idaresi **organ düşmesi**; Özelleştirme İdaresi, **HSK meslekten çıkarma**, Türk Petrol (6491), **RTÜK** (6112) kararları. Bakanlığın **tüm** değil yalnız **ülke çapında** düzenleyici işlemi Danıştaydadır; **CBK → AYM**.

2 Konu anlatımı

İdari Dava Türleri, Görev ve Uyuşmazlık > BÖLÜM 4 · İç Görev ve Yetki

Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak başlıca görevleri

Konu	Not
CB birel kararları	Genel müdür ataması gibi → ilk derece Danıştay. (CB'ce alınıp TBMM'ce onaylanan işlem yasama işlemine döner, dava edilemez.)
CB düzenleyici işlemleri	CB yönetmelik/genelgesi → Danıştay. CB kararnamesi denetimi → Anayasa Mahkemesi (ülke çapı ölçütü CB işlemlerinde aranmaz).
Bakanlık/kamu idaresi düzenleyici işlemi	Yalnız ülke çapında geçerli olanlar Danıştay; ülke çapında olmayanlar idare/vergi mahkemesi.
İmtiyaz şartlaşma/sözleşmeleri	Tahkim yoksa taraflar arası uyuşmazlık → Danıştay; tahkim olsa dahi üçüncü kişi davası yine Danıştay.
Diğer	<u>İl özel idaresi/belediye organlık kaybı (köy hariç)</u> ; Danıştay Yüksek Disiplin Kurulu kararları; özelleştirme uygulamaları; HSK meslekten çıkarma; Türk Petrol izin/ruhsat.

3 Hafıza kartı

İdari Dava Türleri, Görev ve Uyuşmazlık

⚠ İstisna

iyar_029

Danıştay'da ilk derece görülen davalara üç örnek verin.

ÖN YÜZ

CB birel/yönetmelik işlemleri ile ülke çapı düzenleyici işlemler; tahkimsiz imtiyaz sözleşmesi uyuşmazlıkları; il özel idaresi/belediye organlarının organlık sıfatı kaybı (köy hariç); Danıştay Yüksek Disiplin Kurulu kararları; özelleştirme; HSK meslekten çıkarma.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

İdari Yargı: Denetim ve Örgüt

⌚ Süre

iyar_185

Kamu hizmeti imtiyaz sözleşmeleri hakkında görüşü Danıştay'ın hangi dairesi, ne kadar sürede verir?

ÖN YÜZ

Danıştay **1. Dairesi** (idari daire) verir (m.48); görüş, evrakın geliş tarihinden itibaren **2 ay** içinde sonuçlandırılır.

ARKA YÜZ

Soru 19

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)

1 Konu anlatımı

Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler) > 14 · Kişiliğin Korunması ve Açılabilir Davalar

⚠ SINAV TUZAĞI — MÜTERAFİK (ORTAK) KUSUR HUKUKA UYGUNLUK NEDENİ DEĞİLDİR

Bir olayda **zarar görenin de kusurlu olması (müterafik/ortak kusur)** eylemi hukuka uygun hâle getirmez; yalnızca ödenecek **tazminat miktarının hakkaniyetle indirilmesi** bakımından önem taşır.

2 Hafıza kartı

Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)

⚠ İstisna

mk_207

Zarar görenin ortak (müterafik) kusuru bir hukuka uygunluk nedeni midir?

ÖN YÜZ

Hayır. Müterafik (ortak) kusur eylemi hukuka uygun hâle getirmez; yalnızca ödenecek tazminat miktarının hakkaniyetle indirilmesi bakımından önem taşır.

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)

■ Tanım

mk_133

Kişilik hakkına saldırıda hukuka uygunluk nedenleri nelerdir? (TMK m.24/2)

ÖN YÜZ

Mağdurun rızası, daha üstün nitelikte özel yarar, kamusal yarar, yasanın verdiği yetkinin kullanılması; öğretide ayrıca vekaletsiz iş görme.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)

KİŞİLİĞİN KORUNMASI

Test sorusu

s88

Kişilik hakkına yönelik saldırılarda hukuka uygunluk nedenleri bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Zarar görenin ortak (müterafik) kusuru saldırıyı hukuka uygun hâle getiren bir nedendir

B) Meşru müdafaa hiçbir koşulda hukuka uygunluk nedeni sayılmaz

C) Kişinin kendisine veya başkasına yönelen haksız saldırıyı ölçülü biçimde uzaklaştırması (meşru müdafaa/haklı savunma) bir hukuka uygunluk nedenidir

D) Mağdurun rızası kişilik hakkı ihlalinde hiçbir zaman hukuka uygunluk sağlamaz

E) Üstün nitelikte kamusal yarar bir hukuka uygunluk nedeni değildir

✓ Doğru cevap: C

TMK m.24/2 uyarınca hukuka uygunluk nedenleri: mağdurun rızası, üstün özel/kamusal yarar, kanunun verdiği yetki. Meşru müdafaa (haklı savunma) da hukuka uygunluk nedenidir. Müterafik kusur ise hukuka uygunluk nedeni değil, tazminat indirim sebebidir.

⚠ SINAV TUZAĞI

Meşru müdafaa hukuka uygunluk nedenidir; müterafik (ortak) kusur ise hukuka uygunluk nedeni DEĞİL, tazminat indirim sebebidir.

5 Test sorusu

Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)

KİŞİLİĞİN KORUNMASI

Test sorusu

s89

Zarar görenin ortak (müterafik) kusurunun kişilik hakkı ihlaline etkisi bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Müterafik kusur saldırıyı tümüyle hukuka uygun hâle getirir

B) Müterafik kusur bulunması hâlinde saldırgan hiçbir sorumluluk taşımaz

C) Zarar görenin kusuru tazminat miktarına hiçbir etki yapmaz

D) Müterafik (ortak) kusur eylemi hukuka uygun hâle getirmez; yalnızca ödenecek tazminatın hakkaniyetle indirilmesi bakımından dikkate alınır

E) Müterafik kusur mağdurun rızası ile aynı hukuki sonucu doğurur

✓ Doğru cevap: D

Müterafik (ortak) kusur bir hukuka uygunluk nedeni değildir; eylemi hukuka uygun kılmaz. Etkisi yalnızca tazminat miktarının hakkaniyet gereği indirilmesiyle sınırlıdır.

⚠ SINAV TUZAĞI

Müterafik kusur hukuka uygunluk sağlamaz; sadece tazminatı indirir.

Soru 21

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)

1 Konu anlatımı

Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler) > 05 · Gaiplik

- Karine niteliği:** gaiplik kararı **adi yasal karine** oluşturur; aksi ispatlanabilir.
- Geçmişe etki:** kararın sonuçları, verildiği tarihe değil, **son haberin alındığı ya da ölüm tehlikesinin baş gösterdiği güne** kadar geriye yürür (m.35/2).
- Evliliğe etkisi:** gaiplik kararı evliliği **kendiliğinden sona erdirmez**; gaibin eşinin gaiplik başvurusuyla ya da ayrı bir davayla **evliliğin feshini** istemesi gerekir (ayrı dava açılıyorsa yetkili mahkeme davacının yerleşim yeri mahkemesidir, m.131/son).

2 Hafıza kartı

Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)

Pratik

mk_038

Gaiplik kararı hangi tarihten itibaren hüküm doğurur? (TMK m.35/2)

ÖN YÜZ

Kararın alındığı tarihten değil; ölüm tehlikesinin gerçekleştiği veya son haberin alındığı günden başlayarak (geçmişe etkili).

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)

GAİPLİK

Test sorusu

s12

Gaiplik kararının sonuçları bakımından aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Gaiplik kararı adi yasal karine oluşturur
- B) Karar, ölüm tehlikesinin gerçekleştiği veya son haberin alındığı günden itibaren hüküm doğurur
- C) Gaibin mirasçıları tereke için güvence göstermek zorundadır
- D) Evliliğin feshi için gaibin eşinin talebi gerekir
- E) Gaiplik kararı evliliği kendiliğinden sona erdirir

✓ Doğru cevap: E

Gaiplik kararı evliliği kendiliğinden sona erdirmez; bu yanlış önermedir. Evliliğin sona ermesi için eşin fesih istemesi gerekir (m.131). Soru yanlış olanı sormaktadır.

⚠ Sınav Tuzağı

Soru kökü 'yanlıştır'; doğru cevap yanlış önermedir.

Soru 22

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

1 Konu anlatımı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet > 12 · Vesayet Dairelerinin Görevleri

İzin Gerektiren İşlemler

Vesayet makamının izni (m.462)

Taşınmaz alım-satım/rehin/ayni hak; olağan yönetim dışı taşınır işlemleri; ödünç verme-alma; kambiyo taahhüdü; **1 yıl+** ürün ve **3 yıl+** taşınmaz kirası; sanat/meslekle uğraşma; dava-sulh-tahkim-konkordato; mal rejimi sözleşmeleri, mirasın paylaşılması, miras payının devri; borç ödemededen aciz beyanı; hayat sigortası; çıraklık; eğitim/bakım/sağlık kurumuna yerleştirme; yerleşim yeri değiştirme

Ayrıca denetim makamının izni (m.463)

Vesayet altındakinin evlat edinmesi/edinilmesi; vatandaşlığa giriş/çıkış; işletme devralma/tasfiye, kişisel sorumluluk gerektiren ortaklığa girme; ömür boyu gelir/ölünceye kadar bakma sözleşmesi; **mirasın kabulü/reddi/miras sözleşmesi;** küçüğün ergin kılınması; vesayet altındaki kişi ile vasi arasında sözleşme

2 Konu anlatımı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet > 06 · Evlat Edinme Yoluyla Soybağı

🕒 SÜRE / SAYI — KÜÇÜĞÜN EVLAT EDİNİLMESİ

- 1 yıl** süreyle bakılıp eğitilmiş olması (m.305/1).
- Her durumda küçüğün **yararına** olması (olmazsa olmaz; yargıç yararına görmezse reddeder).
- Evlat edinenin yaşı: evli değilse **30 yaşını** doldurmuş (m.307/1); evli ise en az **5 yıldan beri evli veya 30 yaşını** doldurmuş (m.306/2 — seçimlik). Eşler kural olarak yalnız **birlikte** edinir (m.306/1).
- Evlatlığın, evlat edinenden en az **18 yaş küçük** olması ve ayırt etme gücü varsa rızası (m.308).
- Küçüğün ana ve babasının rızası (m.309) — velayetten bağımsız; ayrı/boşanmış olsalar da her ikisinin rızası gerekir.**

3 Hafıza kartı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

■ Tanım

mas_066

Ayrıca denetim makamının izni hangi işlemlerde gerekir? (TMK m.463)

ÖN YÜZ

Vesayet altındakinin evlat edinmesi/edinilmesi; vatandaşlığa giriş/çıkış; işletme devralma/tasfiye, kişisel sorumluluk gerektiren ortaklığa girme; ömür boyu gelir/ölünceye kadar bakma sözleşmesi; mirasın kabulü/reddi/miras sözleşmesi; küçüğün ergin kılınması; vesayet altındaki kişi ile vasi arasında sözleşme.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

⚠ İstisna

mas_041

Bir eşin tek başına evlat edinmesi hangi koşullarla mümkündür? (TMK m.307/2)

ÖN YÜZ

Edinecek eşin 30 yaşını doldurması + birlikte edinmenin imkânsızlığının ispatı (diğer eşin sürekli ayırt etme gücü yoksunluğu, 2 yılı aşkın neredede olduğunun bilinmemesi ya da mahkeme kararıyla 2 yılı aşkın ayrı yaşama).

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

🕒 Süre

mas_043

Ergin veya kısıtlı bir kimse hangi hâllerde evlat edinilebilir? (TMK m.313)

ÖN YÜZ

Şu durumlardan biri varsa: bedensel/zihinsel engel nedeniyle sürekli yardıma muhtaç olup en az 5 yıldan beri bakılma; küçükken en az 5 yıl bakılıp eğitilme; diğer haklı nedenle en az 5 yıldan beri aile hâlinde birlikte yaşama. Ayrıca evlat edinenin alt soyunun açık muvafakati ve evlatlık evliyse eşinin rızası gerekir.

ARKA YÜZ

6 Test sorusu

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

VESAYET DAİRELERİNİN GÖREVLERİ

Test sorusu

s36

Aşağıdakilerden hangileri ayrıca denetim makamının iznini gerektiren işlemlerdendir? (TMK m.463)

- I. Vesayet altındaki kişinin evlat edinmesi/edinilmesi
II. Mirasın kabulü, reddi veya miras sözleşmesi
III. Küçüğün ergin kılınması

A) Yalnız I ve II

B) Yalnız I

C) Yalnız III

D) Yalnız II ve III

E) I, II ve III

✓ Doğru cevap: E

m.463 kapsamında ayrıca denetim makamının izni gereken işlemler: evlat edinme/edinilme, vatandaşlık değişikliği, mirasın kabulü/reddi/miras sözleşmesi, küçüğün ergin kılınması, vasi ile vesayet altındaki arasında sözleşme vb.

7 Test sorusu

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

EVLAT EDİNME

Test sorusu

s23

Bir eşin tek başına evlat edinmesi bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (TMK m.307/2)

A) Bir eşin tek başına evlat edinebilmesi için 25 yaşını doldurmuş olması yeterlidir

B) Edinecek eş 30 yaşında olmalı ve birlikte edinmenin imkânsızlığını ispatlamalıdır

C) Birlikte edinmenin imkânsızlığı ispatlanmasa da eş tek başına evlat edinebilir

D) Kişi evli ve 5 yıldan beri evliyse, tek başına edinmede 30 yaş koşulu aranmaz

E) Bir eşin tek başına evlat edinmesi hiçbir hâlde ve hiçbir koşulda mümkün değildir

✓ Doğru cevap: B

Bir eşin tek başına edinmesi için 30 yaşını doldurma + birlikte edinmenin imkânsızlığının ispatı (diğer eşin sürekli ayırt etme gücü yoksunluğu, 2 yılı aşkın kaybolma ya da 2 yılı aşkın ayrı yaşama) gerekir (m.307/2). Tek başına edinme her zaman 30 yaşı gerektirir.

⚠ SINAV TUZAĞI

5 yıl evli olma yalnız BİRLİKTE edinmede 30 yaş koşulunu kaldırır.

Soru 23

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Aile Hukuku: Evlilik

1 Konu anlatımı

Aile Hukuku: Evlilik > 22 · Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Tasfiyesi

Mal rejimi; eşlerden birinin ölümü, eşlerin başka bir rejim seçmesi ya da **boşanma/iptal** kararıyla sona erer. **Boşanma veya iptalde rejim, kararın kesinleştiği gün değil davanın açıldığı tarihten geçerli olarak (geriye yürüyerek) sona ermiş sayılır (m.225/son); böylece dava sürerken bir eşin edindiği mallar tasfiyeye girmez.** Şekle tabi olmayan tasfiye anlaşması yapılabilir; anlaşılamazsa dava yoluyla tasfiye edilir. Her eş diğerinde bulunan mallarını geri alır (m.226/1); paylı mülkiyette daha üstün yararını ispatlayan, payın bedelini ödeyerek malı bölünmeden alabilir (m.226/2).

2 Hafıza kartı

Aile Hukuku: Evlilik

⚠ İstisna

mae_171

Boşanma veya iptal hâlinde eşler arasındaki mal rejimi hangi tarihten itibaren sona ermiş sayılır?

ÖN YÜZ

Kararın kesinleştiği gün değil, DAVANIN AÇILDIĞI TARİHTEN geçerli olarak (geriye yürüyerek) sona erer (m.225/son). Böylece dava sürerken bir eşin edindiği mallar tasfiyeye girmez.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Aile Hukuku: Evlilik

EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA

Test sorusu

s81

Edinilmiş mallara katılma rejiminde rejimin başlangıç ve sona erme tarihleri bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Boşanmada rejim, kararın kesinleştiği tarihte sona erer; bu tarihe kadar edinilen mallar tasfiyeye hiç girmez
- B) Rejim her hâlde evlenme kararının kesinleşmesiyle başlar; bu tarih tören öncesi başvuru gününe göre belirlenir
- C) Boşanma veya iptalde rejim, davanın açıldığı tarihten geçerli olmak üzere sona erer**
- D) Ölümde rejim, mirasın paylaşıldığı tarihte sona erer
- E) Rejim boşanmada dava tarihinden bağımsız olarak sürer; boşanmada mal rejimi, dava tarihinden bağımsız olarak yürürlükte kalmaya devam eder

✓ Doğru cevap: C

Rejim kural olarak evlenmede başlar; ölümde ölüm tarihinde, başka rejim kabulünde sözleşme tarihinde ve iptal/boşanma/mal ayrılığında bu davaların açıldığı tarihten geçerli olmak üzere sona erer (m.225/2).

Soru 24

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

1

Konu anlatımı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet > 05 · Babalık Davası (Hâkim Hükmüyle Soybağı)

⌚ SÜRE — BABALIK DAVASI (AYM ÇOCUĞUN SÜRESİNİ İPTAL ETTİ)

Doğumdan önce/sonra açılabilir; doğumdan sonra 1 yıllık hak düşürücü süreye tabidir — ananın süresi doğumdan, çocukla başka erkek arasında soybağı varsa bu ilişkinin kalktığı tarihten başlar (m.303). AYM, **çocuğun dava süresini iptal etmiştir**: 07.02.2013'ten itibaren çocuğun babalık davası süreye bağlı değildir. Ana, haklı gecikmede kalkmasından 1 ay içinde açabilir.

2

Hafıza kartı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

⌚ Süre

mas_031

Babalık davasının süresi nedir; çocuğun süresi bakımından AYM ne karar verdi?

ÖN YÜZ

Doğumdan önce/sonra açılabilir; doğumdan sonra 1 yıllık hak düşürücü süreye tabidir (ananın süresi doğumdan başlar). AYM çocuğun dava süresini iptal etmiştir: 07.02.2013'ten itibaren çocuğun babalık davası süreye bağlı değildir.

ARKA YÜZ

Soru 25

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Aile Hukuku: Evlilik

1 Konu anlatımı

Aile Hukuku: Evlilik > 24 · Evliliğin Sona Ermesi ve Boşanma Nedenlerinin Ayrımı

⚠ SINAV TUZAĞI — Mutlak ≠ nispi neden

Mutlak nedenler (zina, cana kast, pek kötü/onur kırıcı davranış, terk, anlaşma, ortak yaşamın kurulamaması): olgu ispatlanınca **yargıç çekilmezliği araştırmadan boşanır**. **Nispi nedenler** (suç işleme, haysiyetsiz yaşam, akıl hastalığı, birliğin sarsılması): **yargıç çekilmezliği araştırır**. Kusura göre: zina, cana kast, pek kötü/onur kırıcı davranış, suç işleme, haysiyetsiz yaşam ve terk **kusura dayanır**; akıl hastalığı ve birliğin sarsılması **kusura dayanmaz**.

2 Hafıza kartı

Aile Hukuku: Evlilik

⚠ İstisna

mae_125

Mutlak ve nispi boşanma nedeni ayrımı nedir?

ÖN YÜZ

Mutlak nedenlerde (zina, cana kast, pek kötü/onur kırıcı davranış, terk, anlaşma, ortak yaşamın kurulamaması) yargıç çekilmezliği araştırmadan boşanır. Nispi nedenlerde (suç, haysiyetsiz yaşam, akıl hastalığı, birliğin sarsılması) çekilmezliği araştırır.

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Aile Hukuku: Evlilik

⚠ İstisna

mae_132

Haysiyetsiz yaşam sürme nedir; tek davranış yeterli midir? (TMK m.163)

ÖN YÜZ

Toplumca ahlak dışı, sürekli-tekrarlanan yaşam biçimi (pavyonda çalışma, uyuşturucu satışıyla geçinme, kumarbazlık). Tek davranış yetmez. Kusura dayanan, nispi; çekilmezlik aranır, her zaman açılabilir.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Aile Hukuku: Evlilik

BOŞANMA NEDENLERİ

Test sorusu

s56

Mutlak ve nispi boşanma nedenleri bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Nispi nedenlerde yargıç çekilmezliği araştırmadan boşanır; nispi nedenlerde yargıç çekilmezliği araştırmadan doğrudan boşanmaya karar verir

B) Mutlak nedenlerde yargıç çekilmezliği araştırmadan boşanır; nispi nedenlerde ortak yaşamın çekilmez hâle gelip gelmediğini araştırır

C) Mutlak nedenlerde de çekilmezlik araştırılır; mutlak boşanma nedenlerinde de yargıç ayrıca çekilmezliği araştırmakla yükümlüdür

D) Zina nispi bir boşanma nedenidir; zina, kanunda nispi bir boşanma nedeni olarak düzenlenmiştir

E) Akıl hastalığı mutlak bir boşanma nedenidir; akıl hastalığı ise kanunda mutlak bir boşanma nedeni sayılmıştır

✓ Doğru cevap: B

Mutlak nedenlerde (zina, cana kast, terk...) yargıç çekilmezliği araştırmadan boşanır; nispi nedenlerde (akıl hastalığı, birliğin sarsılması, suç işleme, haysiyetsiz yaşam) çekilmezliği araştırır.

5 Test sorusu

Aile Hukuku: Evlilik

ÖZEL BOŞANMA NEDENLERİ

Test sorusu

s87

Küçük düşürücü suç işleme ve haysiyetsiz yaşam sürme (TMK m.163) bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Suç işleme ve haysiyetsiz yaşam mutlak nedenlerdir; suç işleme ve haysiyetsiz yaşam sürme kanunda mutlak boşanma nedenleridir

B) Suçun evlenmeden önce işlenmesi de bu nedene yol açar; suçun evlenmeden önce işlenmiş olması da bu boşanma nedenine yol açar

C) Bu nedenler 6 aylık hak düşürücü süreye bağlıdır; bu süre suçun işlendiği tarihten başlayarak işler

D) Haysiyetsiz yaşam tek bir davranışla oluşabilir; haysiyetsiz yaşam tek bir davranışla dahi oluşabilen bir nedendir

E) İki de kusura dayanan nispi nedendir, her zaman dava açılır; suç işlemede birlikte yaşam çekilmez olmalıdır

✓ Doğru cevap: E

Küçük düşürücü suç işleme ve haysiyetsiz yaşam sürme kusura dayanan, nispi nedenlerdir ve her zaman dava açılabilir; çekilmezlik aranır. Suç evlendikten sonra işlenmeli, mahkûmiyet zorunlu değildir; haysiyetsiz yaşam sürekli-tekrarlanan yaşam biçimidir.

Soru 26

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

1 Konu anlatımı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet > 12 · Vesayet Dairelerinin Görevleri

İzin Gerektiren İşlemler

Vesayet makamının izni (m.462)

Taşınmaz alım-satım/rehin/ayni hak; olağan yönetim dışı taşınır işlemleri; ödünç verme-alma; kambiyo taahhüdü; 1 yıl+ ürün ve 3 yıl+ taşınmaz kirası; sanat/meslekle uğraşma; dava-sulh-tahkim-konkordato; mal rejimi sözleşmeleri, mirasın paylaştırılması, miras payının devri; borç ödemeden aciz beyanı; hayat sigortası; çiraklık; eğitim/bakım/sağlık kurumuna yerleştirme; yerleşim yeri değiştirme

Ayrıca denetim makamının izni (m.463)

Vesayet altındakinin **evlat edinmesi/edinilmesi**; vatandaşlığa giriş/çıkış; işletme devralma/tasfiye, kişisel sorumluluk gerektiren ortaklığa girme; ömür boyu gelir/ölünceye kadar bakma sözleşmesi; **mirasın kabulü/reddi/miras sözleşmesi**; küçüğün ergin kılınması; vesayet altındaki kişi ile vasi arasında sözleşme

2 Konu anlatımı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet > 12 · Vesayet Dairelerinin Görevleri

İzin Gerektiren İşlemler

Vesayet makamının izni (m.462)

Taşınmaz alım-satım/rehin/ayni hak; olağan yönetim dışı taşınır işlemleri; ödünç verme-alma; kambiyo taahhüdü; **1 yıl+ ürün ve 3 yıl+ taşınmaz kirası**; sanat/meslekle uğraşma; dava-sulh-tahkim-konkordato; mal rejimi sözleşmeleri, mirasın paylaştırılması, miras payının devri; borç ödemeden aciz beyanı; hayat sigortası; çiraklık; eğitim/bakım/sağlık kurumuna yerleştirme; yerleşim yeri değiştirme

Ayrıca denetim makamının izni (m.463)

Vesayet altındakinin **evlat edinmesi/edinilmesi**; vatandaşlığa giriş/çıkış; işletme devralma/tasfiye, kişisel sorumluluk gerektiren ortaklığa girme; ömür boyu gelir/ölünceye kadar bakma sözleşmesi; **mirasın kabulü/reddi/miras sözleşmesi**; küçüğün ergin kılınması; vesayet altındaki kişi ile vasi arasında sözleşme

3 Hafıza kartı

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

Tanım

mas_066

Ayrıca denetim makamının izni hangi işlemlerde gerekir? (TMK m.463)

ÖN YÜZ

Vesayet altındakinin evlat edinmesi/edinilmesi; vatandaşlığa giriş/çıkış; işletme devralma/tasfiye, kişisel sorumluluk gerektiren ortaklığa girme; ömür boyu gelir/ölünceye kadar bakma sözleşmesi; mirasın kabulü/reddi/miras sözleşmesi; küçüğün ergin kılınması; vesayet altındaki kişi ile vasi arasında sözleşme.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Aile Hukuku: Soybağı, Velayet ve Vesayet

VESAYET DAİRELERİNİN GÖREVLERİ

Test sorusu

s69

Aşağıdakilerden hangisi vesayet makamının iznini gerektiren (m.462) işlemlerdendir?

- A) Vesayet altındaki kişinin başka birini evlat edinmesi ya da bir başkasınca evlat edinilmesi hâli
- B) Vesayet altındaki kişiye kalan bir mirasın kabul edilmesi ya da reddedilmesi
- C) Vesayet altında bulunan bir küçüğün mahkeme kararıyla ergin kılınması
- D) Vesayet altındaki kişi ile onun vasisi arasında yapılacak bir sözleşme
- E) 1 yıl veya daha uzun süreli ürün kirası ile 3 yıl veya daha uzun süreli taşınmaz kirası**

✓ Doğru cevap: E

m.462 vesayet makamının iznini gerektiren işlemlerdendir: taşınmaz alım-satımı, 1 yıl+ ürün ve 3 yıl+ taşınmaz kirası, dava-sulh, ödünç verme-alma vb. Diğer seçenekler ayrıca denetim makamının iznine tabidir (m.463).

Soru 27

✓ Doğrudan referans

Borçlar Hukuku > Özel Hükümler

1 Konu anlatımı

Özel Hükümler > A · Devir Borcu Doğuran Sözleşmeler

Alım ve geri alım kurucu yenilik doğuran haklardır (tek taraflı beyanla kullanılır); **ön alım** satış hâlinde öncelik verir, **dava** yoluyla kullanılır (3 ay / 2 yıl hak düşürücü süre). Şerh etkisi en çok **10 yıl**.

2 Hafıza kartı

Özel Hükümler

Tanım

oh_057

Alım ve geri alım hakları hangi hukuki niteliktedir?

ÖN YÜZ

Kurucu yenilik doğuran haklardır; tek taraflı irade beyanıyla kullanılır (alım hakkı taşınmazın alıcısı olabilme, geri alım daha önce satılan taşınmazı geri alabilme yetkisi verir).

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Özel Hükümler

Tanım

oh_013

Alım ve geri alım hakları ile ön alım hakkı nasıl kullanılır?

ÖN YÜZ

Alım ve geri alım kurucu yenilik doğuran haklardır, tek taraflı beyanla kullanılır; ön alım hakkı satış hâlinde öncelik verir ve dava yoluyla kullanılır (3 ay / 2 yıl hak düşürücü süre).

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Eşya Hukuku

İstisna

esy_108

Alım (iştirâ) ve gerialım (vefa) hakkı nedir?

ÖN YÜZ

Alım hakkı: tek taraflı beyanla mülkiyetin devrini isteme. Gerialım hakkı: taşınmazını devretmiş kişiye tek taraflı beyanla geri alma yetkisi. Her ikisi de yenilik doğuran hak; sözleşmeleri resmî şekle bağlı; şerhin etkisi her hâlde 10 yıl (m. 736/2).

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Özel Hükümler

SATIŞ & DEVİR SÖZLEŞMELERİ

Test sorusu

s61

Bir kişiye tek taraflı irade beyanıyla bir taşınmazın alıcısı olabilme yetkisi veren alım hakkının hukuki niteliği ve tabi olduğu şekil nedir?

A) Bozucu yenilik doğuran bir hak olup kurulması için adi yazılı şekil yeterlidir

B) Alelade alacak hakkı; şekilsiz

C) Kurucu yenilik doğuran hak; tapuda düzenleme şeklinde resmî şekil

D) Kurucu yenilik doğuran hak; adi yazılı şekil

E) Def'i hakkı; resmî şekil

✓ Doğru cevap: C

Alım/geri alım = kurucu yenilik doğuran hak; şekil tapuda resmî.

⚠ SINAV TUZAĞI

Şekil: alım/geri alım/taşınmaz satışı → tapuda RESMÎ; taşınmaz satış vaadi → noterde resmî; ÖN ALIM → ADİ YAZILI.

Soru 28

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Eşya Hukuku

1

Konu anlatımı

Eşya Hukuku > 06 · Taşınmaz Mülkiyeti

⌚ SÜRE METRESİ — KAZANDIRICI ZAMANAŞIMI

- **Olağan (m. 712):** tapulu + özel mülkiyete elverişli, yolsuz tescil, malik sıfatıyla + **iyiniyetle**, davasız-aralıksız **10 yıl**
- **Olağanüstü (m. 713):** tapusuz / maliki sicilden anlaşılamayan / gaip adına kayıtlı; malik sıfatıyla, davasız-aralıksız **20 yıl**; **iyiniyet aranmaz** (gasip bile yararlanır)
- Olağanüstüde: dava gazete + internet sitesinde en az 3 kez ilan; son ilandan **3 ay** içinde itiraz gelmezse tescile karar; karar açıklayıcı (mülkiyet 20 yılın dolduğu anda kazanılır — aslen kazanma)

2

Hafıza kartı

Eşya Hukuku

⌚ Süre

esy_099

Olağanüstü (fevkalade) kazandırıcı zamanaşımının koşulları nelerdir?

ÖN YÜZ

Taşınmaz tapuda kayıtlı değilse / maliki sicilden anlaşılamıyorsa / gaip adına kayıtlıysa; malik sıfatıyla, davasız-aralıksız 20 YIL zilyetlik. İYİNİYET ARANMAZ (gasip bile yararlanır). Dava gazete+internet sitesinde 3 kez ilan; son ilandan 3 AY içinde itiraz gelmezse tescil (m. 713).

ARKA YÜZ

Soru 29

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Eşya Hukuku

1

Konu anlatımı

Eşya Hukuku > 02 · Zilyetlik

Taşınır davasının koşulları: (1) zilyetliğin eski zilyedin iradesi dışında sona ermesi (çalınma, gasp, kaybolma; tam ehliyetsizden devir de irade dışı); (2) şimdiki zilyedin karinesinin çürütülmesi; (3) davacının iyiniyetle edinmiş olması; (4) süre — irade dışı çıkandan itibaren **5 yıl** (m. 989/1); kötüniyetli zilyede karşı her zaman.

2

Hafıza kartı

Eşya Hukuku

🕒 Süre

esy_041

Taşınır davasının koşulları nelerdir?

ÖN YÜZ

(1) Zilyetliğin eski zilyedin iradesi dışında sona ermesi (çalınma, gasp, kaybolma; tam ehliyetsizden devir de irade dışı), (2) şimdiki zilyedin karinesinin çürütülmesi, (3) davacının iyiniyetle edinmiş olması, (4) süre — irade dışı çıkandan 5 yıl; kötüniyetli zilyede karşı her zaman.

ARKA YÜZ

Soru 30

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Miras Hukuku

1 Konu anlatımı

Miras Hukuku > 06 · ÖBT'lerin Yorumu, Geçersizliği, İptali ve Tenkisi

Saklı payı ihlal eden ölüme bağlı veya sağlar arası kazandırmaların yasal sınıra (tasarruf oranına) indirilmesi için açılır; kural olarak **değiştirici yenilik doğuran** davadır. Edim davası değildir: kabulü, teslim edilmiş şeyin kendiliğinden iadesini sağlamaz.

2 Konu anlatımı

Miras Hukuku > 09 · Mirasın Reddi, Tasfiyesi, İstihkak ve Paylaşılması

Mirasçı olmadığı hâlde terekeyi/malları haksız elinde bulunduranlardan, yasal/atanmış mirasçının üstün miras hakkına dayanarak geri istediği dava. Miras bırakandan geçmez, doğrudan **mirasçının kişiliğinde doğar**. Külli, edim ve mutlak niteliktedir. Ortak mirasçılar birbirine karşı ancak **paylaşımından sonra** açar; üstün hak sahipleri birden çoksa **zorunlu dava arkadaşlığı** vardır. Mahkeme: son yerleşim yeri, **asliye hukuk**.

3 Hafıza kartı

Miras Hukuku

⚠ İstisna

mrs_100

ÖBT'nin iptal nedenleri nelerdir (m. 557)?

ÖN YÜZ

(1) Ehliyetsizlik, (2) irade sakatlığı (yanılma/aldatma/korkutma/zorlama), (3) hukuka/ahlaka aykırılık, (4) şekil eksikliği.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Miras Hukuku

📋 Tanım

mrs_105

Tenkis davası nedir?

ÖN YÜZ

Saklı payı ihlal eden ölüme bağlı/sağlar arası kazandırmaların yasal sınıra (tasarruf oranına) indirilmesi için açılan, kural olarak değiştirici yenilik doğuran dava. Edim davası değildir.

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Miras Hukuku

📋 Tanım

mrs_154

Miras sebebiyle istihkak davası nedir?

ÖN YÜZ

Mirasçı olmadığı hâlde terekeyi/malları haksız elinde bulunduranlardan, üstün miras hakkına dayanarak geri isteme davası (m. 637). Miras bırakandan geçmez, doğrudan **MİRASÇININ KİŞİLİĞİNDE doğar**; külli, edim ve mutlak niteliktedir.

ARKA YÜZ

Soru 31

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Miras Hukuku

1 Konu anlatımı

Miras Hukuku > 09 · Mirasın Reddi, Tasfiyesi, İstihkak ve Paylaşılması

- Yasal mirasçılık zümre sistemine göre belirlenir; önceki zümrede tek bir mirasçının bulunması sonraki zümreyi tümüyle miras dışı bırakır.
- Sağ kalan eşin payı birlikte mirasçı olduğu zümreye göre değişir: altsoyla 1/4, ana-baba zümresiyle 1/2, büyükana-baba zümresiyle 3/4; hiçbir zümre mirasçısı yoksa mirasın tamamı eşe kalır.**
- Kök içi halefiyet yalnızca yasal mirasçıda işler; atanmış mirasçı veya vasiyet alacaklısı miras bırakandan önce ölürse yerine altsoyu geçmez.
- Vasiyetname için ayırt etme gücü ve 15 yaşın doldurulması yeterliken, miras sözleşmesinde miras bırakan tarafında tam eylem ehliyeti aranır.
- Saklı pay altsoy için yasal payın yarısı, ana-babadan her biri için dörtte biri, eş için (birinci ve ikinci zümreyle birlikte) yasal payın tamamıdır; kardeşin saklı payı 2007'de kaldırılmıştır.
- Ölüme bağlı tasarrufun iptali davası öğrenmeden 1 yıl, iyiniyetli davalıya karşı her hâlde 10 yıl, iyiniyetli olmayana karşı 20 yıl içinde açılır.
- Tenkis davası saklı payın zedelendiğini öğrenmeden 1 yıl, her hâlde 10 yıl içinde açılır; iptalden farklı olarak burada 20 yıllık süre yoktur ve tenkis def'i her zaman ileri sürülebilir.
- Miras ölümle kendiliğinden, bir bütün olarak ve doğrudan kazanılır; mirasçı külli halef olduğundan tereke borçlarından kendi malvarlığıyla da müteselsilen sorumludur.
- Mirasın gerçek reddi ölümü öğrenmeden 3 ay içinde yapılan beyanla olur; tereke ölüm anında borca batıksa miras hükmen reddedilmiş sayılır ve bu süreye bağlı değildir.
- Mirastan yoksunluk yasal nedenin gerçekleşmesiyle kendiliğinden doğarken, mirasçılıktan çıkarma miras bırakanın vasiyetnameyle açıkladığı iradesine dayanır.

2 Konu anlatımı

Miras Hukuku > 02 · Yasal Mirasçılık

🔴 HAFIZA — Zümre sisteminin altı ilkesi

(1) **Zümreye dâhil olma:** üç zümreden birinde yer almayan mirasçı olamaz; kayın hısmı halefiyetle giremez (gelin/damat pay almaz), tek istisna 1. zümredeki **evlatlık ve altsoyu**. (2) **Zümreler arası öncelik:** önceki zümrede tek mirasçı, sonrakini tümüyle kapatır. (3) **Zümre içi sıra:** zümre başı kendi altsoyunu uzak tutar (çocuk sağsa torun pay almaz). (4) **Kök içi halefiyet:** **önce ölenin yerini altsoyu alır (TMK m. 495/3), payı aralarında eşit bölüşür.** (5) **Zümre içi eşitlik:** aynı düzeydekilerin payı eşittir. (6) **Artma (yatay şişme):** altsoyu olmadan ölenin payı aynı zümredeki diğerlerine geçer, sonraki zümreye *geçmez*.

3 Hafıza kartı

Miras Hukuku

🕒 Süre

mrs_031

Sağ kalan eşin miras payları zümreye göre nedir?

ÖN YÜZ

Altsoyla 1/4; ana-baba zümresiyle 1/2; büyükana-baba zümresiyle 3/4; hiçbir zümre mirasçısı yoksa tamamı (eşin varlığı devletin mirasçılığını da önler).

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Miras Hukuku

📖 Tanım

mrs_021

Kök içi halefiyet nedir ve kimler için işler?

ÖN YÜZ

Miras bırakandan önce ölenin yerini her derecede altsoyunun alması (m. 495/3); pay aralarında eşit bölünür. YALNIZ yasal mirasçıda işler.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Miras Hukuku

YASAL MİRASÇILIK

Test sorusu

s14

Sağ kalan eşin miras payına ilişkin aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Birinci zümre altsoyla birlikte mirasçıysa eşin payı terekenin 1/4'üdür

B) Üçüncü zümre (büyükana-büyükbaba) ile birlikte mirasçıysa eşin payı 1/2'dir

C) İkinci zümre olan ana ve baba ile birlikte mirasçıysa eşin payı terekenin 1/2'sidir

D) Hiçbir zümre mirasçısı yoksa mirasın tamamı sağ kalan eşe kalır

E) Üçüncü zümrede yalnız zümre başlarının torunları kalmışsa: mirasın tümü eşe

✓ Doğru cevap: B

Eşin payı zümreye göre tırmanır: altsoyla 1/4, ana-babayla 1/2, büyükana-babayla 3/4, hiç zümre yoksa tamamı.

⚠ Sınav Tuzağı

Üçüncü zümreyle eşin payı 3/4'tür; 1/2 ikinci zümreyle birlikteki paydır.

Soru 32

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Miras Hukuku

1 Konu anlatımı

Miras Hukuku > 09 · Mirasın Reddi, Tasfiyesi, İstihkak ve Paylaşılması

Ret geçmişe etkilidir; reddeden yasal mirasçı miras bırakandan önce ölmüş sayılır, payı hak sahiplerine geçer (m. 611/1). Etki nispidir (yalnız o ilişkiyi etkiler). Reddeden borçtan sorumlu olmaz.

2 Konu anlatımı

Miras Hukuku > 02 · Yasal Mirasçılık

HAFIZA — Zümre sisteminin altı ilkesi

(1) **Zümreye dâhil olma:** üç zümreden birinde yer almayan mirasçı olamaz; kayın hısmı halefiyetle giremez (gelin/damat pay almaz), tek istisna 1. zümredeki **evlatlık ve altsoyu**. (2) **Zümreler arası öncelik:** önceki zümrede tek mirasçı, sonrakini tümüyle kapatar. (3) **Zümre içi sıra:** zümre başı kendi altsoyunu uzak tutar (çocuk sağsa torun pay almaz). (4) **Kök içi halefiyet:** önce ölenin yerini altsoyu alır (TMK m. 495/3), payı aralarında eşit bölüşür. (5) **Zümre içi eşitlik:** aynı düzeydekilerin payı eşittir. (6) **Artma (yatay şişme):** altsoyu olmadan ölenin payı aynı zümredeki diğerlerine geçer, sonraki zümreye *geçmez*.

3 Hafıza kartı

Miras Hukuku

⚠ İstisna

mrs_147

Reddin sonuçları nelerdir?

ÖN YÜZ

Geçmişe etkilidir; reddeden miras bırakandan önce ölmüş sayılır, payı hak sahiplerine geçer (m. 611/1). Etki nispidir; reddeden borçtan sorumlu olmaz.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Miras Hukuku

📖 Tanım

mrs_021

Kök içi halefiyet nedir ve kimler için işler?

ÖN YÜZ

Miras bırakandan önce ölenin yerini her derecede altsoyunun alması (m. 495/3); pay aralarında eşit bölünür. **YALNIZ** yasal mirasçıda işler.

ARKA YÜZ

Soru 33

✓ Doğrudan referans

Medeni Hukuk > Miras Hukuku

1

Konu anlatımı

Miras Hukuku > 08 · Koruma Önlemleri, Belgelenme ve Mirasın Kazanılması

Mühürleme: malların yok edilme/kaçırılma/gizlenme tehlikesine karşı; yalnız *fiilî* tasarrufları önler, hukuksal tasarrufları engellemez. **Resmen yönetim (m. 592):** uzun süre bulunamayan mirasçının menfaati; hak sahipliğinin yeterince ispatlanamaması; mirasçılarının tümünün bilinmemesi; yasada öngörülme hâllerinde sulh yargıcı re'sen karar verir. Görevlendirilen **tereke yöneticisi** eylem ehliyetine sahip olmalı, ortaklığı temsil eder, "iyi bir yönetici gibi" özenle yönetir (m. 593).

2

Hafıza kartı

Miras Hukuku

⚠ İstisna

mrs_131

Terekenin resmen yönetilmesi hangi hâllerde gerekir (m. 592)?

ÖN YÜZ

Uzun süre bulunamayan mirasçının menfaati; hak sahipliğinin yeterince ispatlanamaması; mirasçılarının tümünün bilinmemesi; yasada öngörülme. Sulh yargıcı re'sen karar verir; tereke yöneticisi 'iyi bir yönetici gibi' özenle yönetir.

ARKA YÜZ

Soru 36

✓ Doğrudan referans

Borçlar Hukuku > Sözleşmeler ve Temsil

1

Konu anlatımı

Sözleşmeler ve Temsil > 13 · İrade Bozuklukları (Hata · Hile · İkra)

- Esaslı hataya düşen **1 yıl** içinde iptal edebilir; **kusurlu olsa da iptal edebilir** — kusur yalnız tazminatı etkiler.
- Kusurluysa ve karşı taraf bilmiyorsa **menfi zararı** öder (kural olarak **müspet zararı aşamaz**).
- Basit hesap yanlışlığı yanlışlama değildir, **düzeltilir**.

2

Hafıza kartı

Sözleşmeler ve Temsil

Pratik

bh_148

Yanılanın iptalden doğan tazminat sorumluluğu hangi koşullara bağlıdır ve hangi zarardır?

ÖN YÜZ

İki koşul gerekir: yanlışmada kusurlu olması ve karşı tarafın yanlışmayı bilmemesi/bilmesinin gerekmemesi. Tazminat menfi (olumsuz) zarardır ve kural olarak müspet zararı aşamaz.

ARKA YÜZ

Soru 38

✓ Doğrudan referans

Borçlar Hukuku > Sözleşmeler ve Temsil

1 Konu anlatımı

Sözleşmeler ve Temsil > 10 · Genel İşlem Koşulları ve Katılım Sözleşmeleri

- **Yürürlük denetimi:** düzenleyen açıkça bilgi verip karşı taraf kabul etmezse koşullar **yazılmamış sayılır**; **tek yanlı** **değiştirme/yeni düzenleme yetkisi veren ve sözleşmenin niteliğine yabancı koşullar yazılmamış sayılır.**
- **Yorum denetimi:** açık değilse **düzenleyen aleyhine, karşı taraf lehine** yorumlanır.
- **İçerik denetimi:** dürüstlüğe aykırı, karşı tarafı ağırlaştıran hükümler **kesin hükümsüzdür.**

2 Hafıza kartı

Sözleşmeler ve Temsil

Tanım

bh_111

Düzenleyene tek yanlı olarak genel işlem koşullarını değiştirme veya yeni düzenleme yetkisi veren kayıtların akıbeti nedir?

ÖN YÜZ

Yazılmamış sayılır (değiştirme yasağı).

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Sözleşmeler ve Temsil

B) GENEL İŞLEM KOŞULLARI (BÖLÜM 9)

Test sorusu

s67

Düzenleyene, sözleşme koşullarını tek yanlı olarak değiştirme veya yeni düzenleme yapma yetkisi veren kayıtların akıbeti nedir?

A) Geçerlidir

B) Yokluk yaptırımına tabidir

C) İptal edilebilirdir

D) Noksandır

E) Yazılmamış sayılır

✓ Doğru cevap: E

Değiştirme yasağı gereği, düzenleyene tek yanlı değiştirme/yeni düzenleme yetkisi veren kayıtlar **yazılmamış sayılır.**

⚠ SİNAV TUZAĞI

GİK'te tek yanlı değiştirme yetkisi veren kayıt = YAZILMAMIŞ sayılır (yokluk değil).

Soru 40

✓ Doğrudan referans

Borçlar Hukuku > Sözleşmeler ve Temsil

1 Konu anlatımı

Sözleşmeler ve Temsil > 16 · Sözleşmenin Şekli

İmza: kural el yazısı; beyaza imza geçerli (aksini iddia eden ispatlar); imza atamayan parmak izi/işaret/mühür kullanır.

2 Konu anlatımı

İspat ve Deliller > 3. Deliller — Genel İlkeler

▲ SINAV TUZAĞI — SENEDİN ÖĞELERİ

Senet **yazılı** olmalı (bilgisayar/daktilo engel değil) ve **aleyhine delil olacak kişinin imzasını** taşımalı. Metnin imzalayanın el yazısıyla olması gerekmez; yalnız imza yeterlidir. **Paraf imza sayılmaz, fotokopi belge senet değildir.** İmza örf-âdetçe kabul edilen hâllerde (çok basılan kıymetli evrak) el yazısı dışında araçla atılabilir; ama **kambiyo senetlerinde imza mutlaka el ile atılır.**

3 Hafıza kartı

Sözleşmeler ve Temsil

Tanım

bh_194

Güvenli elektronik imzanın hükmü nedir?

ÖN YÜZ

El yazısıyla atılmış imzanın bütün sonuçlarını doğurur.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Sözleşmeler ve Temsil

Pratik

bh_192

Tek tarafa ve iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde imza bakımından kural nedir?

ÖN YÜZ

Tek tarafa borç yükleyen sözleşmede yalnızca borç altına girenin imzası yeterlidir; iki tarafa borç yükleyen sözleşmede her iki tarafın imzası zorunludur.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Kambiyo Senetleri: Poliçe ve Bono

EHLİYET-TEMSİL-İMZA

Test sorusu

kmb_test_008

Kambiyo senetlerinde imza bakımından aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Düzenleyen imza yerine parmak basarsa senet bono niteliği kazanamamaktadır

B) Kambiyo beyanlarının el yazısı imza ile yapılması zorunlu tutulmuştur

C) Görme engelli kişinin imzasında, talebi hâlinde şahit huzurunda imza aranır

D) Ciro imzası el yazısıyla atılmazsa senetteki ciro zinciri kopmuş olur

E) Poliçe ve bono güvenli elektronik imza ile de düzenlenebilmektedir

✓ Doğru cevap: E

Poliçe, bono, çek, makbuz senedi, varant vb. güvenli e-imza ile düzenlenemez (m.1526/1). Yanlış olan ifade budur.

▲ SINAV TUZAĞI

Kambiyo senetleri ve üzerlerindeki kabul/aval/ciro e-imzayla yapılamaz.

Soru 41

✓ Doğrudan referans

Borçlar Hukuku > Kusursuz Sorumluluk

1 Konu anlatımı

Kusursuz Sorumluluk > 12 · Munzam (Ek) Kusur

- Kusursuz sorumluluk hakkaniyet, özen (olağan sebep) ve tehlike sorumluluğu olmak üzere üç ana başlıkta toplanır.
- Yapı maliki, taşınmaz maliki, tapu sicilinden devlet, yardımcı şahıs, genel tehlike ve motorlu araç işleteni kurtuluş kanıtı getiremez; yalnızca illiyet bağının kesildiğini ispatlayarak kurtulabilir.
- Adam çalıştıran, çalışanın işin görülmesi sırasında üçüncü kişilere verdiği zarardan kusursuz sorumludur, ancak gerekli özeni gösterdiğini ispatlayarak kurtulabilir.
- Yardımcı şahsın fiilinden sorumlulukta zarar sözleşmenin karşı tarafına verilir, kurtuluş kanıtı getirilemez ve zamanaşımı on yıldır.
- Hayvan bulundurma sorumluluğunda sorumlu, hayvanın maliki değil, bakım ve yönetimini üstlenen bulundurandır.
- Ev başkanının kurtuluş kanıtı getirme imkânı vardır, ancak ödediği tazminat için rücu hakkı yoktur.
- Yapı malikinin sorumluluğunda yapım bozukluğundan yalnız malik, bakım eksikliğinden ise malik ile intifa ve oturma hakkı sahipleri sorumludur.
- Tapu sicilinin hukuka aykırı tutulmasından doğan zararlardan devlet kurtuluş kanıtı olmaksızın sorumludur ve kusurlu görevlilere rücu eder.
- Motorlu araç işleteni kusursuzluğunu ispatlayarak kurtulamaz; zamanaşımı öğrenmeden iki yıl, her hâlde kazadan on yıldır.
- Munzam kusur, kusursuz sorumlu kişinin zararın doğması veya artmasında ayrıca kusurlu olmasıdır ve kurtuluş kanıtı ile rücu imkânını ortadan kaldırır.

2 Hafıza kartı

Kusursuz Sorumluluk

Pratik

ks_090

Zararı üçüncü kişi ile sözleşmenin karşı tarafı, tazminatı hangi hükümlere dayanarak talep eder?

ÖN YÜZ

Üçüncü kişi zararını yalnızca adam çalıştıranın kusursuz sorumluluğu (m.66) çerçevesinde; sözleşmenin karşı tarafı ise hem adam çalıştıranın sorumluluğu (m.66) hem de yardımcı şahsın fiilinden sorumluluk (m.116) kapsamında talep edebilir.

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Kusursuz Sorumluluk

Süre

ks_016

Adam çalıştıran (m.66) ile yardımcı şahıs (m.116) sorumluluğu zamanaşımı bakımından nasıl ayrılır?

ÖN YÜZ

m. 66'da zamanaşımı 2 ve 10 yıl (haksız fiil); m. 116'da 10 yıllık genel zamanaşımı uygulanır.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Kusursuz Sorumluluk

ÖZEN SORUMLULUĞU

Test sorusu

s12

m. 66 ile m. 116 zamanaşımı bakımından nasıl ayrılır?

A) İkisinde de 2 ve 10 yıl; hem m.66 hem m.116 haksız fiil zamanaşımına tabi olduğundan süreler tümüyle özdeştir

B) İkisinde de 10 yıl

C) m. 66'da 2 ve 10 yıl; m. 116'da 10 yıllık genel zamanaşımı uygulanır

D) m.66'da 5 yıl, m.116'da 10 yıl

E) m.66'da 1 yıl, m.116'da 2 yıl

✓ Doğru cevap: C

m. 66 haksız fiil zamanaşımına (2 ve 10 yıl), m. 116 ise **10 yıllık genel** zamanaşımına tabidir.

⚠ SINAV TUZAĞI

m.66 (haksız fiil) → 2/10 yıl; m.116 (sözleşmesel) → 10 yıl genel zamanaşımı.

Soru 42

✓ Doğrudan referans

Borçlar Hukuku > Özel Hükümler

1 Konu anlatımı

Özel Hükümler > A · Devir Borcu Doğuran Sözleşmeler

🎯 Sınav Tuzağı — Yükleme ivaz DEĞİLDİR & geri alma

Yüklemeli bağışlamada yükleme **ivaz teşkil etmez**; bağışlama ivazsız kalır. **Mali durumun ağırlaşması ve yeni ailevi yükümlülükler** yalnızca **bağışlama SÖZÜNÜN** geri alınması sebebidir; tamamlanmış elden bağışlamayı geri almaya elvermez. **Geri alma süresi: sebebi öğrenmeden 1 yıl**. Bağışlayan iflas ederse/ödeme güçsüzlüğüne düşerse ifa yükümlülüğü kalkar.

2 Hafıza kartı

Özel Hükümler

🕒 Süre

oh_120

Bağışlamayı geri alma hakkında süre bakımından mirasçılara geçiş ve süresizlik hâlleri nelerdir?

ÖN YÜZ

Süre, sebebi **öğrenmesinden itibaren 1 yıl** (hak düşürücü); bağışlayan sağlığında affederse hak düşer. Mirasçılara geçiş üç hâlde: (1) bağışlayan **davayı açtıktan sonra** ölürse mirasçılar **kaldığı yerden devam** eder; (2) sebebi **öğrendikten sonra** 1 yıl dolmadan/dava açamadan ölürse hak mirasçılara geçer, **kalan sürede** kullanılır; (3) sebebi **hiç öğrenmeden** ölürse mirasçılar **ölümden itibaren 1 yıl** içinde kullanır. **Süresiz istisna**: bağışlanan bağışlayanı **kasten öldürür** ya da geri alma hakkını engellerse mirasçılar **süre sınırı olmaksızın** dava açar.

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Özel Hükümler

🔄 Pratik

oh_018

Bağışlamanın geri alınması ile bağışlama sözünün geri alınması arasındaki fark nedir?

ÖN YÜZ

Mali durumun ağırlaşması ve yeni ailevi yükümlülükler yalnızca bağışlama sözünün geri alınması sebebidir; tamamlanmış elden bağışlamayı geri almaya elvermez. Geri alma süresi sebebi öğrenmeden 1 yıldır.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Özel Hükümler

SATIŞ & DEVİR SÖZLEŞMELERİ

Test sorusu

s62

Bağışlayan, geri alma sebebini öğrendiği günden başlayarak bağışlamayı ne kadar sürede geri alabilir?

A) 1 yıl

B) 6 ay

C) 2 yıl

D) 10 yıl

E) 3 ay

✓ Doğru cevap: A

Bağışlamanın geri alınması: sebebi öğrenmeden **1 yıl**.

⚠ Sınav Tuzağı

Bağışlamayı geri alma süresi, sebebin ÖĞRENİLMESİNDEN itibaren 1 YIL (mirasçılara geçiş kuralları saklı).

Soru 43

✓ Doğrudan referans

Borçlar Hukuku > Özel Hükümler

1 Konu anlatımı

Özel Hükümler > A · Devir Borcu Doğuran Sözleşmeler

⌚ SÜRE METRESİ

- Yazılı şekilde yapılmadıkça **geçerli olmaz**.
- Alıcı bakımından sözleşme, imzalı nüshanın eline geçmesinden **7 gün SONRA** hüküm doğurur (alıcı bu sürede cayabilir).
- Peşinat en az bedelin 1/10'u; kalan 3 yıl içinde ödenir.**
- Temerrütte satıcı dönmeden önce en az **15 gün** süre tanır.
- Alıcı takas hakkından **önceden feragat edemez**.

2 Hafıza kartı

Özel Hükümler

⌚ Süre

oh_011

Taksitle satışta peşinat ve kalan bedelin
ödeme süresi nedir?

ÖN YÜZ

Alıcı peşin bedelin en az 1/10'unu teslimde peşin öder,
kalanı kurulmadan sonraki 3 yıl içinde öder.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Özel Hükümler

SATIŞ & DEVİR SÖZLEŞMELERİ

Test sorusu

s59

Taksitle satışta alıcı, peşin satış bedelinin geri kalan kısmını en geç ne kadar sürede ödemekle yükümlüdür?

A) Sözleşmenin kurulmasını izleyen 3 yıl içinde

B) 6 ay içinde

C) 1 yıl içinde

D) 5 yıl içinde

E) Sözleşmeden itibaren işleyen on yıllık zamanaşımı içinde

✓ Doğru cevap: A

Kalan bedel **3 yıl** içinde ödenir; teslimde en az **1/10** peşin.

⚠ Sınav tuzağı

Taksitle satış sayıları: teslimde en az 1/10 peşin · kalan bedel 3 YIL · alıcı bakımından hüküm 7 gün SONRA · temerrütte en az 15 gün süre.

Soru 44

✓ Doğrudan referans

Borçlar Hukuku > Özel Hükümler

1

Konu anlatımı

Özel Hükümler > ★ · Özet Süre Metresi

- Satışta yarar ve hasar taşınırda teslimle, taşınmazda tescille alıcıya geçer; alıcının isteğiyle başka yere gönderilen malda ise bağımsız taşıyıcıya teslim anında geçer.
- Satıcı ayıptan ve zapttan kusursuz sorumludur; ayıpta seçimlik haklar dönme, bedelde indirim, ayıpsız benzeriyle değiştirme ve ücretsiz onarımdır.
- Ayıp davası süresi taşınırda 2 yıl, taşınmaz yapıda 5 yıldır; satıcı ağır kusurluysa süre taşınırda 10, taşınmazda 20 yıla çıkar, hayvan satışında ayıp bildirimi 9 gündür.
- Taksitle satış yazılı yapılmadıkça geçerli olmaz; alıcı için sözleşme imzalı nüshanın eline geçmesinden 7 gün sonra hüküm doğurur, peşinat en az bedelin onda biridir.
- Konut ve çatılı iş yeri kirasında kiracıya kira ve yan gider dışında yük getirilemez, güvence üç aylık kira bedelini aşamaz (m.342, m.346).
- Eser sözleşmesinde yüklenici sonuç garantisi verirken, vekâlette sonuç garantisi verilmez; eserde ayıp seçimlik hakları arasında ayıpsız benzeriyle değiştirme yoktur.
- Kefalet nitelikli yazılı şekle tabidir; azami miktar, tarih ve müteselsil sıfatı kefilin el yazısıyla yazılmalıdır ve gerçek kişi kefaleti on yılda kendiliğinden kalkar.
- Havale bir sözleşme değil tek taraflı bir hukuki işlemdir; adi ortaklığın tüzel kişiliği yoktur ve ortaklar alacaklılara karşı müteselsilen sınırsız sorumludur.

2

Hafıza kartı

Özel Hükümler

Tanım

oh_004

Satışta ayıptan sorumluluğun niteliği nedir ve alıcının seçimlik hakları nelerdir?

ÖN YÜZ

Kusursuz sorumluluktur (satıcı ayıbı bilmesede sorumlu). Alıcı: dönme, bedelde indirim, ayıpsız benzeriyle değiştirme veya ücretsiz onarım seçebilir.

ARKA YÜZ

3

Hafıza kartı

Özel Hükümler

İstisna

oh_096

Satışta ayıplı ifade alıcının seçimlik hakları arasında 'aynen ifadan vazgeçip olumlu (müspet) zararın tazminini isteme' yer alır mı?

ÖN YÜZ

Hayır. Alıcının seçimlik hakları dönme, bedelde indirim, ayıpsız benzeriyle değiştirme ve ücretsiz onarımdır; **olumlu (müspet) zararın tazmini** bu dört seçimlik hak arasında sayılmaz.

ARKA YÜZ

4

Test sorusu

Özel Hükümler

SATIŞ & DEVİR SÖZLEŞMELERİ

Test sorusu

s4

Aşağıdakilerden hangisi alıcının ayıptan doğan seçimlik haklarından değildir?

A) Sözleşmeden dönme

B) Bedelde indirim

C) Aynen ifadan vazgeçip olumlu zararın tazmini

D) Ayıpsız benzeriyle değiştirme (çeşit borcunda ayıpsız misliyle)

E) Ücretsiz onarım

✓ Doğru cevap: C

Dört seçimlik hak: dönme, indirim, değiştirme, onarım. **Olumlu zararın tazmini** bunlar arasında sayılmaz.

⚠ SINAV TUZAĞI

Dört seçimlik hak: dönme, indirim, değiştirme, onarım. Tazminat ayrı bir taleptir, seçimlik hak sayılmaz.

Soru 45

✓ Doğrudan referans

Borçlar Hukuku > Özel Hükümler

1 Konu anlatımı

Özel Hükümler > B · Kullandırma Borcu Doğuran Sözleşmeler

🕒 m.346 & güvence & süre

Konut/çatılı iş yerinde kiracıya kira+yan gider dışında yük getirilemez; gecikme cezası/muacceliyet kaydı geçersiz. Güvence 3 aylık kira bedelini aşamaz (m.342). Belirli süreli sözleşme sonunda kendiliğinden sona ermez; kiracı 15 gün önce bildirmezse 1 yıl uzar. Belirsiz süreli: kiraya veren 10 yıllık uzama sonrası her uzama yılı bitiminden 3 ay önce sebepsiz feshedebilir. Yabancı para kira bedeli 5 yıl değiştirilemez.

2 Hafıza kartı

Özel Hükümler

⚠ İstisna

oh_019

Konut/çatılı iş yeri kirasında kiracıya kira ve yan giderler dışında yük getirilebilir mi (m.346)?

ÖN YÜZ

Hayır; özellikle gecikme cezası veya sonraki kiralara muacceliyeti kaydı geçersizdir.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Özel Hükümler

KİRA & KULLANDIRMA

Test sorusu

s41

Konut kirasında kira gecikmesi için ceza koşulu kararlaştırılabilir mi (m.346)?

A) Evet; serbestçe kararlaştırılır

B) Evet; yazılıysa geçerlidir

C) Evet; hâkim onayıyla

D) Evet; ticari kira ise

E) Hayır; geçersizdir

✓ Doğru cevap: E

Konut/çatılı iş yerinde gecikme cezası kaydı geçersizdir (m.346).

⚠ SINAV TUZAĞI

m.346: konut/çatılı iş yeri kirasında kiracıya kira ve yan giderler dışında ödeme (ceza koşulu, muacceliyet) yüklenemez.

Soru 46

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Kambiyo Senetleri: Poliçe ve Bono

1 Konu anlatımı

Kambiyo Senetleri: Poliçe ve Bono > BÖLÜM 14 · Havale, Sebepsiz Zenginleşme, Karşılığın Devri ve Diğer Kurumlar

Kurum	Özü
Retret (yeni poliçe)	Hamilin müracaat borçlularından tahsil için düzenlediği yeni poliçe ; hamil düzenlerse görüldüğünde ödenecek poliçenin cari fiyatına göre, ciranta düzenlerse düzenleyenin yerleşim yerindeki cari fiyata göre.
Araya girme	Kabul veya ödeyecek ek borçlu sağlar (muhatap dâhil; kabul eden hariç herkes). Araya girerek ödeme en geç ödememe protestosunun son gününü izleyen gün yapılmalıdır (m.738). Araya girip işlem yapan, lehine girdiği borçluya 2 iş günü içinde ihbar eder; uymazsa poliçe bedelini aşmamak üzere zarardan sorumlu.
Nüsha ≠ Suret	Nüsha ve suret yalnız poliçeye özgüdür (bono ve çekte düzenlenmez). Nüsha aynı poliçenin birden çok aslıdır (numaralanır) ve yalnız düzenleyen çıkarır; bir nüshaya ödeme diğerlerini düşürür, nüsha üzerine kabule arz yapılabilir. Sureti ise her hamil çıkarabilir; aslın kopyasıdır, ciro ve avale konu olur ama üzerine kabul/kabule arz yapılamaz .

2 Hafıza kartı

Kambiyo Senetleri: Poliçe ve Bono

Tanım

kmb_111

Retret (yeni poliçe) nedir?

ÖN YÜZ

Hamilin, müracaat borçlularından alacağını tahsil için **yeni bir poliçe** düzenlemesidir. Bedel; hamil düzenlerse ödeme yerinden önceki borçlunun yerleşim yeri üzerine çekilen görüldüğünde ödenecek poliçenin cari fiyatına göre, ciranta düzenlerse düzenleyenin yerleşim yerindeki cari fiyata göre belirlenir.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Kambiyo Senetleri: Poliçe ve Bono

TAMAMLAYICI KURUMLAR

Test sorusu

kmb_test_054

Retret (yeni poliçe) kurumu nedir?

A) Hamilin, müracaat borçlularından tahsil için düzenlediği yeni poliçedir

B) Muhatabın poliçeyi kabulden kaçınması hâlinde çekilen protestoya verilen addır

C) Poliçenin iptali istemiyle mahkemede açılan davaya verilen addır

D) Poliçe karşılığının hamile devredilmesi işlemine verilen addır

E) Poliçenin ikinci bir nüshasının çıkarılması işlemine verilen addır

✓ Doğru cevap: A

Retret, hamilin müracaat borçlularından alacağını tahsil için düzenlediği yeni bir poliçedir.

Soru 47

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku › Kambyo Senetleri: Poliçe ve Bono

1 Konu anlatımı

Kambyo Senetleri: Poliçe ve Bono › BÖLÜM 5 · Geçersiz Kılan ve İhtiyari Kayıtlar

Üç kayıt kümesi

Küme	Örnekler
Senedi TÜMÜYLE geçersiz kılan	Kanunda olmayan/çelişkili vadeler (m.703/2); havalenin/ödeme vaadinin şarta bağlanması ; senedin mücerretliğinin bozulması .
Yazılmamış sayılan (senet ayakta)	Belirli/düzenlemeden süreli senede yazılan anapara faizi (m.675); ciroyu şarta bağlayan kayıt (m.682/1); düzenleyenin ödememeden sorumsuzluk kaydı (m.679); poliçede cirantanın kabule arz yasağı kaydı (m.692/4).
İhtiyari (geçerli)	Anapara faizi (yalnız görüldüğünde/görüldükten süreli — m.675, oran yazılmalı); bedel kaydı ("malen/nakden ahz olunmuştur"); muacceliyet ve teminat kayıtları; yetki (mahkeme) anlaşması (HMK m.17); menfi emre, protestodan muafiyet, kabule arz kayıtları.

2 Konu anlatımı

Kambyo Senetleri: Poliçe ve Bono › BÖLÜM 7 · Vade Türleri ve Vade ≠ Ödeme Günü

⚠ SINAV TUZAĞI

Kapital (anapara) faizi **yalnız görüldüğünde ve görüldükten belli süre sonra** ödenecek poliçelere konabilir; oran gösterilmezse faiz şartı yazılmamış sayılır. Temerrüt faizi ise **her vadede** istenir (oran yoksa TCMB avans faizi).

3 Hafıza kartı

Kambyo Senetleri: Poliçe ve Bono

⚠ İstisna

kmb_128

Senette yazılmamış sayılan kayıtlar hangileridir (madde numaralarıyla)?

ÖN YÜZ

Belirli/düzenlemeden süreli senede yazılan **anapara faizi** (m.675), **ciroyu şarta bağlayan** kayıt (m.682/1), düzenleyenin **ödememeden sorumsuzluk** kaydı (m.679), poliçede cirantanın **kabule arz yasağı** kaydı (m.692/4).

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Kambyo Senetleri: Poliçe ve Bono

⚠ İstisna

kmb_046

Kapital faizi konulamayan iki vade türü hangisidir?

ÖN YÜZ

Belirli tarihte ve keşideden belli süre sonra ödenecek poliçeler (tarihi baştan belli olan vadeler); yazılırsa hükümsüz.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Kambyo Senetleri: Poliçe ve Bono

KAYITLAR

Test sorusu

kmb_test_069

Aşağıdakilerden hangisi 'yazılmamış sayılan' (senedi ayakta bırakan) kayıtlardan DEĞİLDİR?

- A) Poliçede cirantanın koyduğu kabule arz yasağı kaydı yazılmamış sayılır
- B) Ciroyu bir şarta bağlayan kayıt senette yazılmamış sayılmaktadır
- C) Belirli vadeli senede yazılan anapara faizi kaydı yazılmamış sayılır
- D) Düzenleyenin koyduğu ödememeden sorumsuzluk kaydı yazılmamış sayılır
- E) Ödemenin bir şarta bağlanması; bu kayıt senedi tümüyle geçersiz kılar**

✓ Doğru cevap: E

Ödemenin şarta bağlanması senedin tamamını geçersiz kılar; diğerleri yalnız kendisi yazılmamış sayılan kayıtlardır.

⚠ SINAV TUZAĞI

Şarta bağlama → tüm senet geçersiz; anapara faizi/ciro şartı/sorumsuzluk/arz yasağı → yalnız kayıt.

6 Test sorusu

Kambyo Senetleri: Poliçe ve Bono

ŞEKİL UNSURLARI

Test sorusu

kmb_test_016

Poliçeyi tümüyle geçersiz kılan hâllerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ödemenin bir şarta bağlanması poliçeyi baştan itibaren bütünüyle geçersiz kılar
- B) Senedin mücerretliğinin bozulması poliçeyi bütünüyle geçersiz kılmaktadır
- C) Belirli vadeli poliçeye anapara faizi kaydı konulması poliçeyi geçersiz kılar**
- D) Birbirini izleyen (çelişkili) vadeler yazılması poliçeyi geçersiz kılmaktadır
- E) Kanunda yer almayan bir vade türünün yazılması poliçeyi geçersiz kılar

✓ Doğru cevap: C

Belirli vadeli poliçeye anapara faizi kaydı konulursa yalnız o kayıt hükümsüz olur, poliçe ayakta kalır. Diğer seçenekler senedin tamamını geçersiz kılar.

⚠ SINAV TUZAĞI

Şart/kanun dışı vade/mücerretliğin bozulması → tüm senet; anapara faizi/ciro şartı → yalnız kayıt.

Soru 48

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Çek ve Benzeyen Senetler

1 Konu anlatımı

Çek ve Benzeyen Senetler > BÖLÜM 4 · Kabul Yasağı ve Yansımaları (m.784, 789)

Çekte kabul geçerli değildir; kabul şerhi yazılmamış sayılır (m.784). Gerekçe: çek para yerine geçer ve **TCMB'nin para basma tekeline** müdahale edilmemelidir — çek kabul edilseydi banka senet borçlusu olurdu. Kabul olmadığından **çekin asli borçlusu yoktur**, yalnız başvuru borçluları bulunur.

2 Konu anlatımı

Çek ve Benzeyen Senetler > BÖLÜM 7 · Çekin Devri (Tedavülü)

HAFIZA — Çekte gecikmiş ciro (m.793) ve aval (m.794)

Gecikmiş ciro: protesto/"karşılıksızdır" işleminden veya **ibraz süresinin geçmesinden** sonraki ciro, yalnız alacağın temliki sonucu doğurur; tarihsiz ciro aksi ispatlanana dek bu andan önce yapılmış sayılır (m.793/2). **Aval:** çekin ödenmesi kısmen/tamamen avalle temin edilebilir; aval muhatap hariç üçüncü kişi veya çekte imzası olan biri tarafından verilir (m.794/1). Başka banka üzerine çekilen çek için aval mümkündür. **Tahsil cirosu** çekte mümkündür (rehin cirosu ise değildir); tahsil için ciro eden hamil çekteki tüm hakları kullanır ama çeki yalnız yeni bir tahsil cirosuyla devredebilir; yetki verenin ölümü veya ehliyet kaybı tahsil cirosunu sona erdirmez.

3 Hafıza kartı

Çek ve Benzeyen Senetler

⚠ İstisna

cek_020

Çekte kabul mümkün müdür; gerekçesi nedir (m.784)?

ÖN YÜZ

Hayır; kabul şerhi **yazılmamış sayılır** (m.784). Gerekçe: çek para yerine geçer ve **TCMB'nin para basma tekeline** müdahale edilmemesidir — kabul edilseydi banka senet borçlusu olurdu.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Çek ve Benzeyen Senetler

⚠ İstisna

cek_006

Çek hangi devir şekillerinde düzenlenebilir; lehtar zorunlu mudur?

ÖN YÜZ

Nama, emre **ve hamiline** düzenlenebilir. Poliçe/bonodan farklı olarak **lehtar zorunlu unsur değildir**; gösterilmezse çek **hamiline** sayılır.

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Çek ve Benzeyen Senetler

⚠ İstisna

cek_036

Çekte aval kim tarafından verilebilir (m.794)?

ÖN YÜZ

Çekin ödenmesi kısmen/tamamen avalle temin edilebilir; aval **muhatap hariç** üçüncü kişi veya çekte imzası bulunan biri tarafından verilir. Başka banka üzerine çekilen çek için aval mümkündür.

ARKA YÜZ

6 Test sorusu

Çek ve Benzeyen Senetler

ÇEKİN DEVRİ

Test sorusu

cek_test_017

Çekte aval bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur (m.794)?

A) Aval yalnızca çek bedelinin tamamı için verilebilir; bedelin bir kısmı için aval geçersizdir

B) Aval yalnızca muhatap banka tarafından verilebilir; üçüncü kişiler aval veremez

C) Başka bir banka üzerine çekilen çek için aval verilmesi mümkün değildir

D) Çekte aval mümkün değildir; aval yalnızca poliçe ve bonoda söz konusu olabilir

E) Aval, muhatap hariç üçüncü kişi veya çekte imzası bulunan biri tarafından verilir

✓ Doğru cevap: E

Çekin ödenmesi kısmen veya tamamen avalle temin edilebilir; aval muhatap hariç üçüncü kişi veya çekte imzası bulunan biri tarafından verilir (m.794). Başka banka üzerine çekilen çekte aval mümkündür.

⚠ SINAV TUZAĞI

Muhatap banka kendi çekine avalist olamaz.

Soru 49

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Kambiyo Senetleri: Poliçe ve Bono

1

Konu anlatımı

Kambiyo Senetleri: Poliçe ve Bono > BÖLÜM 7 · Vade Türleri ve Vade ≠ Ödeme Günü

Poliçe ve bonoda dört vade türü olabilir (m.703; bono m.778/1): görüldüğünde, görüldükten belli süre sonra, düzenlemeden belli süre sonra, belirli günde. Başka/çelişkili vade batıldır.

2

Hafıza kartı

Kambiyo Senetleri: Poliçe ve Bono

⚠ İstisna

kmb_038

Poliçeyi TÜMÜYLE geçersiz kılan yazımlar nelerdir?

ÖN YÜZ

Kanundaki dört tür dışında bir vade ya da çelişkili (birbirini izleyen) vadeler; ödemenin **şarta/kayda bağlanması**; senedin **mücerretliğinin bozulması**.

ARKA YÜZ

3

Hafıza kartı

Kambiyo Senetleri: Poliçe ve Bono

📋 Tanım

kmb_043

Poliçenin dört vade türü nedir?

ÖN YÜZ

1) Görüldüğünde, 2) görüldükten belli süre sonra, 3) belirli tarihte, 4) keşideden belli süre sonra ödenecek.

ARKA YÜZ

Soru 50

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Tacir Yardımcıları

1 Konu anlatımı

Tacir Yardımcıları > 01 · Genel Olarak ve Tasnif

Tacir yardımcılarının tasnifi

Ölçüt	Ayrım
Bağlılık (temeldeki ilişki)	Bağımlı yardımcıyla tacir arasında genelde hizmet akdi vardır. Bağımsız yardımcıyla ilişki özünde vekâlettir ; simsar, acente ve komisyonculuk vekâlete dayanır ve vekâlet boşluk doldurur (TBK m.502 vd.; TTK m.102/2).
Temsil yetkisi	<u>Yetkili bağımlı: ticari temsilci, ticari vekil, pazarlamacı. Yetkisiz bağımlı: işçi, çırak.</u> <u>Yetkisiz bağımsız: simsar. Yetkili bağımsız: acente (doğrudan temsilci) ve komisyoncu (dolaylı temsilci).</u>
İlişkinin sürekliliği	Geçici: simsar ve komisyoncu (her iş için ayrıca). Sürekli: ticari temsilci, ticari vekil, pazarlamacı ve acente.
Müvekkilin sıfatı	Komisyoncu ve simsar hem tacire hem esnafa çalışabilir. Ticari temsilci, ticari vekil ve acente ise yalnızca ticari işletme için çalışabilir.

2 Hafıza kartı

Tacir Yardımcıları

Tanım

tyd_002

Tacir yardımcıları temsil yetkisi bakımından nasıl ayrılır?

ÖN YÜZ

Yetkili bağımlı: ticari temsilci, ticari vekil, pazarlamacı.
Yetkisiz bağımlı: işçi, çırak. Yetkisiz bağımsız: SİMSAR. Yetkili bağımsız: ACENTE (doğrudan temsilci) ve KOMİSYONCU (dolaylı temsilci).

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Tacir Yardımcıları

TASNİF

Test sorusu

tyd_test_001

Tacir yardımcılarının tasnifi bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Simsar doğrudan temsil yetkisine sahiptir

B) Simsar yetkisiz bağımsız, acente ise yetkili bağımsız (doğrudan temsilci) yardımcıdır

C) Komisyoncu, tıpkı ticari temsilci gibi işletmeye bağımlı olarak çalışan ve müvekkil adına doğrudan temsil yetkisi kullanan bir tacir yardımcısıdır

D) Acente bağımlı yardımcı olup tacirle hizmet akdi kurar

E) Ticari temsilci yetkisiz bağımlı yardımcıdır

✓ Doğru cevap: B

Bağımlı-yetkili: ticari temsilci/vekil/pazarlamacı; bağımsız-yetkisiz: simsar; bağımsız-yetkili: acente (doğrudan) ve komisyoncu (dolaylı temsilci).

⚠ SİNAV TUZAĞI

Simsarın temsil yetkisi yoktur; acente doğrudan, komisyoncu dolaylı temsilcidir.

Soru 51

≈ Dolaylı referans

Ticaret Hukuku > Ticaret Sicili

1 Konu anlatımı

Ticaret Sicili > 11 · Kurucu ve Bildirici Tescil

Tescilin işleme ilişkin etkisi

Tür	Nitelik	Örnekler
Kurucu tescil	Yeni hukuki durum yaratır; hak tescille doğar	Ticaret şirketlerinin kuruluşu (tüzel kişilik tescille doğar); AŞ'de sermaye artırımı ve esas sözleşme değişiklikleri; ticaret unvanının tecavüzden özel korunması; işletmenin devri (m.11/3); AŞ birleşmesinde birleşme kararının tescili (m.136) ve yeni şirket kurulmuşsa ayrıca tescili (m.143); m.356 devir kararı; tüzel kişi YK üyesi adına hareket edecek gerçek kişinin esas sözleşmede atanması (m.339/1-g); hâkimiyet sözleşmesi (m.198/3)
Bildirici (açıklayıcı) tescil	Önceden doğmuş durumu yalnız görünür kılar ; yeni hak doğurmaz	Gerçek kişide tacir sıfatının kazanılması (sıfat m.12/1 gereği kendiliğinden doğar); ticaretin terkinin tescili (İİK m.44); ticari temsilci atanması; acentelik sözleşmesi; kolektif şirkete yeni giren ortağın tescili (sıfat iç ilişkide sözleşmeyle doğar); AŞ'de YK üyesinin azli/istifası; limited şirkette esas sermaye payının devrinin tescili (m.598); şarta bağlı sermaye artırımı kararının tescili

2 Konu anlatımı

Ticaret Sicili > 11 · Kurucu ve Bildirici Tescil

Tescilin işleme ilişkin etkisi

Tür	Nitelik	Örnekler
Kurucu tescil	Yeni hukuki durum yaratır; hak tescille doğar	Ticaret şirketlerinin kuruluşu (tüzel kişilik tescille doğar); AŞ'de sermaye artırımı ve esas sözleşme değişiklikleri; ticaret unvanının tecavüzden özel korunması; işletmenin devri (m.11/3); AŞ birleşmesinde birleşme kararının tescili (m.136) ve yeni şirket kurulmuşsa ayrıca tescili (m.143); m.356 devir kararı; tüzel kişi YK üyesi adına hareket edecek gerçek kişinin esas sözleşmede atanması (m.339/1-g); hâkimiyet sözleşmesi (m.198/3)
Bildirici (açıklayıcı) tescil	Önceden doğmuş durumu yalnız görünür kılar ; yeni hak doğurmaz	Gerçek kişide tacir sıfatının kazanılması (sıfat m.12/1 gereği kendiliğinden doğar); ticaretin terkinin tescili (İİK m.44); ticari temsilci atanması; acentelik sözleşmesi; kolektif şirkete yeni giren ortağın tescili (sıfat iç ilişkide sözleşmeyle doğar); AŞ'de YK üyesinin azli/istifası; limited şirkette esas sermaye payının devrinin tescili (m.598); şarta bağlı sermaye artırımı kararının tescili

3 Hafıza kartı

Ticaret Sicili

■ Tanım

tsc_040

Kurucu tescile örnekler nelerdir?

ÖN YÜZ

Ticaret şirketlerinin kuruluşu (tüzel kişilik tescille doğar), AŞ'de sermaye artırımı ve esas sözleşme değişiklikleri, ticaret unvanının tecavüzden özel korunması, işletmenin devri (m.11/3), AŞ birleşme kararının tescili (m.136/143), hâkimiyet sözleşmesi (m.198/3).

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Ticaret Sicili

KURUCU-BİLDİRİCİ TESCİL

Test sorusu

tsc_test_023

Kurucu ve bildirici tescile örnekler bakımından hangisi doğrudur?

A) Ticari işletmenin bir bütün hâlinde devri (m.11/3), devir anından önce zaten doğmuş bir durumu yalnızca görünür kıldığından bildirici tescile örnek oluşturur, kurucu bir tescil sayılmaz

B) Ticari temsilci atanması kurucu tescile örnektir

C) Limited şirkette esas sermaye payının devrinin tescili kurucudur

D) Ticari işletmenin devri (m.11/3) kurucu tescile; ticari temsilci atanması ise bildirici tescile örnektir

E) Anonim şirkette sermaye artırımı kararının tescili bildiricidir

✓ Doğru cevap: D

Kurucu tescil örnekleri: şirket kuruluşu, AŞ sermaye artırımı, işletmenin devri (m.11/3), hâkimiyet sözleşmesi. Bildirici tescil örnekleri: gerçek kişide tacir sıfatı (m.12/1), ticari temsilci atanması, acentelik, YK üyesinin azli/istifası, Ltd pay devri (m.598).

⚠ SINAV TUZAĞI

İşletme devri kurucu, ticari temsilci atanması bildirici tescildir.

5 Test sorusu

Ticaret Sicili

KURUCU-BİLDİRİCİ TESCİL

Test sorusu

tsc_test_014

Kurucu ve bildirici tescil ayrımı bakımından hangisi doğrudur?

A) Ticaret şirketlerinin kuruluşunda tescil kurucudur; gerçek kişide tacir sıfatının kazanılmasında ise bildiricidir

B) Gerçek kişi tacir bakımından da tacir sıfatı ancak ticaret siciline tescil ile kazanılır; bu nedenle söz konusu tescil bildirici değil, sıfatı doğuran kurucu nitelikte bir tescildir

C) Ticaret şirketlerinin kuruluşunda tescil bildiricidir

D) AŞ'de yönetim kurulu üyesinin azli/istifasının tescili kurucudur

E) Kurucu tescilde hak, tescilden önce zaten doğmuştur

✓ Doğru cevap: A

Kurucu tescilde hak tescille doğar (şirket kuruluşu, sermaye artırımı, işletme devri m.11/3, hâkimiyet sözleşmesi). Bildirici tescil önceden doğmuş durumu görünür kılar (gerçek kişide tacir sıfatı m.12/1, ticari temsilci atanması, YK üyesinin azli/istifası, Ltd pay devri m.598).

⚠ SINAV TUZAĞI

Şirket kuruluşu kurucu, gerçek kişide tacirlik bildirici tescildir.

Soru 52

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Ticari İşletme

1 Konu anlatımı

Ticari İşletme > 03 · Ticari İşletmenin Dört Unsuru TTK m.11

Ticari işletme; esnaf sınırını aşan gelir hedefleyen faaliyetlerin devamlı ve bağımsız biçimde yürütüldüğü işletmedir. Dört unsur:

2 Hafıza kartı

Ticari İşletme

Tanım

tis_012

Ticari işletmenin dört unsuru nedir (TTK m.11)?

ÖN YÜZ

Gelir sağlama hedefi, devamlılık, bağımsızlık ve esnaf sınırını aşma (kapasite).

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Ticari İşletme

tuzak

tis_019

Ticari işletmenin ayırıcı (en kritik) unsuru nedir?

ÖN YÜZ

Faaliyetin esnaf faaliyeti sınırını aşması; çünkü ilk üç unsur esnaf işletmelerinde de bulunur.

ARKA YÜZ

Soru 53

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Tacir ve Esnaf

1 Konu anlatımı

Tacir ve Esnaf > 04 · Özel Durumlar: Küçük-Kısıtlı, Yasak ve İzin

Küçük/kısıtlıda tacir kimdir?

Durum	Sonuç
Kanuni temsilci aracılığıyla işletme	Küçük/kısıtlı adına işletmeyi yürüten veli veya vasi tacir sayılmaz ; tacir sıfatı bizzat küçük ya da kısıtlıdadır .
Temsilciye rağmen izinsiz işletme	Kendi başına/izinsiz işleten küçük-kısıtlı tacir sayılmaz ; işlemleri kendisini bağlamaz.
Sorumluluğun bölünmesi	Tacirlikten doğan hukuki sorumluluk küçük/kısıtlıya ; buna karşılık ceza sorumluluğu veli veya vasiye aittir (veli/vasi "tacir gibi sorumlu").

2 Konu anlatımı

Tacir ve Esnaf > 02 · Gerçek Kişide Tacir Sıfatının Üç Unsuru (m.12/1)

Üçüncü unsur işletmenin **kişinin kendi adına** yürütülmesidir. Belirleyici olan **hasılatın kime ait olduğu değil, işlemin kimin adına yapıldığıdır**. **"Kısmen de olsa"** ifadesi, adi ortaklıkta her ortağın ayrı ayrı tacir olmasını sağlar: **adi şirket (adi ortaklık) ortaklarının tamamı tacirdir**.

3 Hafıza kartı

Tacir ve Esnaf

Tanim

tce_035

İflas bakımından tacir için kural nedir (İİK m.43)?

ÖN YÜZ

Tacir, ister adi ister ticari olsun HER TÜRLÜ BORDUNDAN dolayı iflasa tabidir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Tacir ve Esnaf

İstisna

tce_027

TTK m.16/1 uyarınca ticari işletme işletse de tacir sayılmayan dernek/vakıflar hangileridir?

ÖN YÜZ

Kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin YARISINDAN FAZLASINI kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar tacir sayılmaz (klasik örnek: Kızılay).

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Tacir ve Esnaf

TÜZEL KİŞİ TACİRLER

Test sorusu

tce_test_009

Dernek ve vakıfların tacir sıfatı bakımından hangisi doğrudur?

A) Dernek ve vakıflar hiçbir hâlde tacir sayılamaz

B) Ayrım gözetilmeksizin her dernek ve her vakıf, amacına ulaşmak için bir ticari işletme işletmeye başladığı anda hiçbir istisna tanınmaksızın kendiliğinden tacir sıfatını kazanır ve iflasa tabi olur

C) Kamu yararına dernekler ile gelirinin yarısından fazlasını kamu görevine harcayan vakıflar, ticari işletme işletseler bile tacir sayılmaz

D) Kamu yararına dernekler ticari işletme işletirse mutlaka tacir olur

E) Vakıflar için gelirinin tamamını kamuya harcama şartı aranır

✓ Doğru cevap: C

Dernek/vakıflar amaçları için ticari işletme işletirse kural olarak tacir olur. İstisna (m.16/1): kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevine harcayan vakıflar, ticari işletme işletseler de tacir sayılmaz.

⚠ SINAV TUZAĞI

İstisnanın ölçütü vakıfta 'gelirin yarısından fazlası'dır; 'tamamı' değil.

Soru 54

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Limited Şirket

1 Konu anlatımı

Limited Şirket > 04 · Kuruluş (m.575-588)

■ SÖZLEŞMENİN ZORUNLU İÇERİĞİ (M.576)

- Ticaret **unvanı ve merkez**,
- Esaslı noktaları belirtilmiş **işletme konusu** (ultra vires kalktığından konu dışı işlemler de bağlar),
- **Esas sermaye tutarı**, ESP sayısı, itibari değerleri, imtiyaz ve gruplar,
- **Müdürlerin** ad-soyad, unvan ve vatandaşlıkları,
- **İlan şekli**; şirket süreliyse **süresi**. Ayrıca **kurucu menfaatleri** (m.582).

2 Konu anlatımı

Limited Şirket > 04 · Kuruluş (m.575-588)

■ HAFIZA — TESCİL VE TÜZEL KİŞİLİK

Nakdî sermayenin ¼'ünün **kuruluştan önce ödenmesi kuralı 2018'de kaldırılmıştır**; **Bakanlık izni aranmaz**. Sözleşmenin imzasını izleyen **30 gün içinde** tescil-ilan olunur (m.587); şirket **tescille tüzel kişilik** kazanır (m.588). Sözleşmeye ek ödeme/yan edim, önalım-geri alım-alım, veto/üstün oy, cezai şart, rekabet yasağı, çıkma-çıkarma gibi özel hükümler konabilir.

3 Test sorusu

Limited Şirket

KURULUŞ

Test sorusu

lim_test_034

Limited şirket sözleşmesinin zorunlu içeriği (m.576) bakımından hangisi yer almak zorunda DEĞİLDİR?

- A) Şirketi yönetecek müdürlerin adı, soyadı, unvanları, yerleşim yerleri ve vatandaşlıkları, esas sözleşmenin kanunen bulunması zorunlu içerik unsurlarından biridir
- B) Ticaret unvanı ve merkez
- C) Esas sermayenin tutarı ve ESP'lerin itibari değerleri
- D) Ortakların ödeme güçlerini gösteren mali durum belgeleri**
- E) Esaslı noktaları belirtilmiş işletme konusu

✓ Doğru cevap: D

Zorunlu içerik: unvan-merkez, işletme konusu, esas sermaye/ESP bilgileri, müdürler, ilan şekli, süre. Ortakların ödeme gücü belgesi bunlardan değildir.

Soru 55

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Anonim Şirket: Organlar

1 Konu anlatımı

Anonim Şirket: Organlar > 01 · Yönetim Kurulu — Niteliği ve Üyelik Şartları

KİMLER ÜYE OLABİLİR?

- Gerçek kişi üye **tam ehliyetli** olmalı; **tüzel kişi** üye ise bir **gerçek kişiyi temsilci** olarak belirler.
- Üyenin **iflas etmemiş** olması gerekir; iflas veya ehliyet kaybı üyeliği sona erdirir.
- Önceki dönemde **ibra edilmemiş** olsa da yeniden seçilebilir.
- Pay sahibi olma şartı yoktur.**

2 Konu anlatımı

Anonim Şirket: Organlar > 01 · Yönetim Kurulu — Niteliği ve Üyelik Şartları

▲ SINAV TUZAĞI — PAY SAHİPLİĞİ ŞARTI

YK üyesi olmak için **pay sahibi olma şartı aranmaz**. "Yalnızca pay sahipleri YK üyesi olabilir" ifadesi yanlıştır. Tüzel kişi de üye olabilir; oyu, belirlediği gerçek kişi temsilci kullanır. **6335 sayılı değişiklikle kaldırılan diğer koşullar da artık kanuni koşul değildir**: üyenin **gerçek kişi** olması, en az bir üyenin **Türk vatandaşı ve Türkiye'de yerleşik** olması, üyelerin **dörtte birinin yükseköğrenim** görmüş olması (bunlar esas sözleşmeyle yeniden getirilebilir).

3 Hafıza kartı

Anonim Şirket: Organlar

Pratik

org_002

Yönetim kurulu üyeliği için pay sahibi olma şartı var mıdır?

ÖN YÜZ

Hayır, **pay sahibi olma şartı yoktur**. Üye gerçek veya tüzel kişi olabilir; tüzel kişi üye bir gerçek kişiyi temsilci belirler.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Anonim Şirket: Organlar

YK ÜYELİK

Test sorusu

org_test_001

Yönetim kurulu üyeliği bakımından hangisi doğrudur?

- A) Yalnızca pay sahipleri yönetim kurulu üyesi olabilir
- B) Yalnızca gerçek kişiler üye olabilir
- C) Üye olmak için pay sahibi olma şartı yoktur; üye gerçek veya tüzel kişi olabilir**
- D) Üyenin daha önce ibra edilmiş olması şarttır
- E) Tüzel kişi üye, oyunu bizzat organı aracılığıyla kullanır

✓ Doğru cevap: C

YK üyeliğinde pay sahipliği şartı yoktur; tüzel kişi üye bir gerçek kişiyi temsilci belirler.

▲ SINAV TUZAĞI

Pay sahibi olmayan kişi de YK üyesi olabilir.

Soru 56

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Anonim Şirket: Kavram ve Kuruluş

1 Konu anlatımı

Ticaret Şirketleri: Genel Hükümler > 08 - Taahhüt ve Tasarruf Evreleri

Sermaye türüne göre taahhüt ve tasarruf evreleri

Sermaye türü	Taahhüt evresi	Tasarruf evresi
Taşınmazlar	Değer bilirkişice belirlenir, sözleşmeye yazılır ve tapuya şerh konulur. Taahhüt için resmî şekil aranmaz ; sözleşmede belirtilmesi yeterlidir ve sözleşme ayrı resmî senedin yerine geçer (m.128/3). Sermaye şirketlerinde bilirkişiyi Asliye Ticaret Mahkemesi belirler.	Kuruluştan sonra taşınmazın mülkiyetinin şirkete geçmesi için tapuya tescil gerekir (m.128/5). Bu kurucu tescili ticaret sicili müdürlüğü hemen ve re'sen yaptırır.
Taşınır ve nakit dışı diğer değerler (marka, patent, gemi, uçak, motorlu taşıt, maden hakkı)	Değer bilirkişice belirlenir; sözleşmeye yazılır ve varsa kendi özel siciline şerh/kayıt düşülür (özel sicili yoksa sözleşmeye yazılması yeterli). Sözleşme resmî şekle tabi olduğundan bu şart zaten karşılanır. Sermaye şirketlerinde bilirkişiyi ATM belirler.	Şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bu değerler üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir (m.128/4). İlgili sicile tescil burada açıklayıcı (bildirici) niteliktedir ve müdürlükçe re'sen yapılır.

2 Konu anlatımı

Anonim Şirket: Kavram ve Kuruluş > 18 - Ön-Anonim Şirket ve Sermaye Taahhüdü

⌚ SÜRE METRESİ — SERMAYE TAAHHÜDÜ

- **Ayni:** üzerinde sınırlı ayni hak/haciz/tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen değerler; **vadesi gelmemiş alacak olamaz** (m.342). Değeri **ticaret mahkemesince atanan bilirkişi** biçer (m.343); mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı **kesindir**.
- **Nakdi:** payların **en az ¼'ü tescilden önce**, gerisi **24 ay** içinde ödenir; primli pay çıkarılmışsa **primlerin tamamı** önce ödenir. **Ödemeler bankada kurulmakta olan şirket adına özel hesaba yatırılır; banka ancak tüzel kişilik kazanıldığını bildiren sicil yazısıyla öder.**
- Şirket onaydan itibaren **3 ay içinde tüzel kişilik kazanamazsa** bedeller banka tarafından sahiplerine iade edilir (m.345).
- **Halka arz:** esas sözleşmede halka arz edileceği öngörülen paylar, şirketin **tescilinden itibaren 2 AY** içinde halka arz edilir (m.344). Süresinde veya hiç halka arz edilmeyen payların bedellerinin ¼'ü, bu **2 aylık süreyi izleyen 3 gün içinde** ödenir (m.344). Örnek: 40.000 TL değerindeki paylar iki aylık sürede halka arz edilmezse, 10.000 TL'lik dörtte bir, sürenin bitimini izleyen üçüncü günün sonuna dek ödenmiş olmalıdır.

3 Hafıza kartı

Anonim Şirket: Kavram ve Kuruluş

⚠ İstisna

ans_036

Anonim şirkette ayni sermayeye kim değer biçer; bu karar kesin midir (m.343)?

ÖN YÜZ

Şirket merkezinin bulunduğu yer TİCARET MAHKEMESİNCE atanan bilirkişiler değer biçer. Rapora kurucular/menfaat sahipleri itiraz edebilir; mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı KESİNDİR.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Ticaret Şirketleri: Genel Hükümler

■ Tanım

tsg_027

Taşınır ve nakit dışı diğer değerlerde şirket ne zaman malik olur (m.128/4)?

ÖN YÜZ

Şirket TÜZEL KİŞİLİK KAZANDIĞI ANDAN İTİBAREN malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir; ilgili sicile tescil burada AÇIKLAYICI (bildirici) niteliktedir ve re'sen yapılır.

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Anonim Şirket: Kavram ve Kuruluş

⌚ Süre

ans_037

Anonim şirkette 3 ay içinde tüzel kişilik kazanılamazsa ne olur (m.345)?

ÖN YÜZ

Nakdi ödemeler bankada kurulmakta olan şirket adına özel hesaba yatırılır; şirket onay tarihinden itibaren 3 AY içinde tüzel kişilik kazanamazsa bedeller banka tarafından sahiplerine geri verilir.

ARKA YÜZ

6 Test sorusu

Anonim Şirket: Kavram ve Kuruluş

ÖN-AŞ VE TAAHHÜT

Test sorusu

ans_test_025

Anonim şirkette ayni sermayeye değer biçilmesi bakımından hangisi doğrudur (m.343)?

A) Şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesince atanan bilirkişiler değer biçer ve mahkemenin onayladığı karar kesindir

B) Ayni sermayeye kurucular kendileri değer biçer

C) Ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerin ayni sermayeye biçtiği değere ilişkin rapora, kurucular dâhil hiçbir menfaat sahibi itiraz edemez; rapor düzenlendiği anda kesinleşir ve bağlayıcı olur

D) Ayni sermaye olarak vadesi gelmemiş alacak da getirilebilir

E) Değeri Ticaret Bakanlığı belirler

✓ Doğru cevap: A

Ayni sermayeye, kuruluştan devralınacak işletme ve ayınlara şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesince atanan bilirkişiler değer biçer (m.343). Rapora kurucular ve menfaat sahipleri itiraz edebilir; mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı kesindir.

7 Test sorusu

Ticaret Şirketleri: Genel Hükümler

TAAHHÜT-TASARRUF

Test sorusu

tsg_test_014

Marka, patent, gemi veya motorlu taşıt gibi taşınır/nakit dışı değerlerin sermaye olarak getirilmesinde tasarruf evresi bakımından hangisi doğrudur (m.128/4)?

A) Şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bu değerler üzerinde malik sıfatıyla tasarruf edebilir; ilgili sicile tescil açıklayıcıdır

B) Şirket, bu değerlere ancak ilgili özel sicile tescille malik olur

C) Bu değerlerdeki sicil tescili kurucu niteliktedir

D) Bu değerler hiçbir hâlde sermaye olarak getirilemez

E) Şirket bu değerlere kuruluştan iki yıl sonra malik olur

✓ Doğru cevap: A

Taşınır ve nakit dışı diğer iktisadi değerlerde (marka, patent, gemi, uçak, motorlu taşıt, maden hakkı) şirket tüzel kişilik kazandığı andan itibaren malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir (m.128/4); ilgili sicile tescil açıklayıcı (bildirici) niteliktedir ve re'sen yapılır.

⚠ SINAV TUZAĞI

Taşınırdaki sicil tescilli açıklayıcı; taşınmazda tapu tescilli kurucu.

Soru 57

✓ Doğrudan referans

Ticaret Hukuku > Anonim Şirket: Kavram ve Kuruluş

1 Konu anlatımı

Anonim Şirket: Kavram ve Kuruluş > 18 · Ön-Anonim Şirket ve Sermaye Taahhüdü

⌚ SÜRE METRESİ — SERMAYE TAAHHÜDÜ

- **Ayni:** üzerinde sınırlı ayni hak/haciz/tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen değerler; **vadesi gelmemiş alacak olamaz** (m.342). Değeri **ticaret mahkemesince atanan bilirkişi** biçer (m.343); mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı **kesindir**.
- **Nakdi:** payların **en az ¼'ü tescilden önce, gerisi 24 ay içinde ödenir**; primli pay çıkarılmışsa **primlerin tamamı** önce ödenir. Ödemeler bankada **kurulmakta olan şirket adına özel hesaba** yatırılır; banka ancak tüzel kişilik kazanıldığını bildiren sicil yazısıyla öder.
- Şirket onaydan itibaren **3 ay içinde tüzel kişilik kazanamazsa** bedeller banka tarafından sahiplerine iade edilir (m.345).
- **Halka arz:** esas sözleşmede halka arz edileceği öngörülen paylar, şirketin **tescilinden itibaren 2 AY** içinde halka arz edilir (m.344). Süresinde veya hiç halka arz edilmeyen payların bedellerinin ¼'ü, bu **2 aylık süreyi izleyen 3 gün içinde** ödenir (m.344). Örnek: 40.000 TL değerindeki paylar iki aylık sürede halka arz edilmezse, 10.000 TL'lik dörtte bir, sürenin bitimini izleyen üçüncü günün sonuna dek ödenmiş olmalıdır.

2 Hafıza kartı

Anonim Şirket: Kavram ve Kuruluş

🕒 Süre

ans_030

Anonim şirkette nakdi sermaye nasıl ödenir?

ÖN YÜZ

Nakdi sermayenin ¼'ü kuruluşta ödenir, kalanı 24 AY içinde tamamlanır. Banka/sigorta gibi bazı şirketler yalnız nakdi kurulur ve sermaye TAMAMEN ödenir.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Ticaret Şirketleri: Genel Hükümler

NAKİT SERMAYE

Test sorusu

tsg_test_016

Anonim şirkette nakit sermayenin ödenmesi bakımından hangisi doğrudur (m.344)?

A) Nakit sermayenin tamamı kuruluştan önce ödenir

B) Anonim şirkette nakden taahhüt edilen sermayenin yarısı şirketin kuruluşundan önce özel bir banka hesabına yatırılır; geri kalan yarısı ise tescili izleyen on iki ay içinde ödenir

C) Nakden taahhüt edilen sermayenin dörtte biri kuruluştan önce, kalanı tescili izleyen yirmi dört ay içinde ödenir

D) Nakit sermayenin ödenmesine dair anonim şirkette özel bir kural yoktur

E) Dörtte biri kuruluştan önce, kalanı otuz altı ay içinde ödenir

✓ Doğru cevap: C

Anonim şirkette nakden taahhüt edilen sermayenin dörtte biri kuruluştan önce özel hesaba yatırılır; kalan tutar tescili izleyen yirmi dört ay içinde ödenir (m.344).

⚠ SİNAV TUZAĞI

AŞ ön ödeme ¼ ve süre 24 ay.

Soru 59

✓ Doğrudan referans

Medeni Usul Hukuku > Davada Yer Alan Kişiler

1 Konu anlatımı

Davada Yer Alan Kişiler > 2.3. Davaya Vekâlet Ehliyeti

İCAZET VE AHZUKABZ

Taraf, hazır bulunduğu duruşmada vekilinin açıklamalarına **derhâl ve açıkça itiraz etmezse icazet vermiş sayılır** (HMK m.78). **Ahzukabz (hükmolunanı teslim alma)** yasal kapsama dâhildir; ayrıca özel yetki gerektirmez.

2 Konu anlatımı

Dava Kuramı ve Dava Şartları > 2. Talep Sonucunun Niceliğine Göre

TAHKİKAT (M.143-185)

Olguların araştırıldığı aşama; kural **duruşmalıdır** ama zorunlu değildir (istisna: mahkemeye ilişkin dava şartı yokluğu, hâkim reddi, çekişmesiz yargı, ihtiyatî tedbir/haciz, delil tespiti). **Duruşma düzenini bozana 4 güne kadar disiplin hapsi** (avukatlar hariç, m.151); duruşmada fotoğraf/kayıt yok; **zabıt kâtibi zorunlu** (m.157); işlemler **ancak tutanakla** ispat olunur (m.156). Toplu mahkemede **naip hâkim** tahkikat yapabilir (m.183/A).

3 Hafıza kartı

Dava Kuramı ve Dava Şartları

⚠ İstisna

mudk_024

Tarafın davasını bizzat takip zorunluluğunun iki istisnası nedir?

ÖN YÜZ

(1) **HMK m.79/2**: davasını kendi takip eden kişi duruşmada uygun olmayan tutum sergiler ve uyarıya uymazsa hâkim onu vekille temsile karar verir. (2) **HMK m.80**: hâkim, tarafın davayı bizzat takip edecek yeterlikte olmadığını görürse süre tanıyıp vekil aracılığıyla takibe karar verebilir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Dava Kuramı ve Dava Şartları

⌚ Süre

mudk_071

Duruşma düzenini bozan kişiye hangi yaptırım uygulanır?

ÖN YÜZ

İhtara rağmen düzeni bozan/uygunsuz davranan kişi hakkında **4 güne kadar disiplin hapsi** uygulanır (**avukatlar hariç**, m.151). Duruşmada fotoğraf/ses-görüntü kaydı yapılamaz; hâkim huzurundaki işlemlerde **zabıt kâtibi zorunludur** (m.157).

ARKA YÜZ

Soru 60

✓ Doğrudan referans

Medeni Usul Hukuku > Tahkim

1 Konu anlatımı

Tahkim > İçindekiler

■ HAFIZA — İPTAL SEBEPLERİ (M.439/2, DOKUZ BENT)

(a) tarafın ehliyetsizliği ya da tahkim sözleşmesinin geçersizliği; (b) hakem seçiminde usule uyulmaması; (c) kararın **tahkim süresi içinde verilmemesi**; (ç) hakemin hukuka aykırı olarak yetkili/yetkisiz olduğuna karar vermesi; (d) tahkim sözleşmesi dışında karar verme, talebin tamamı hakkında karar vermeme ya da **yetki aşımı**; (e) yargılamanın usulen sözleşmeye (yoksa HMK'ye) aykırı yürütülmesi ve bunun **esasa etkili** olması; (f) **eşitlik ilkesi ve hukuki dinlenilme hakkının** ihlali; (g) uyuşmazlığın **tahkime elverişsiz** olması; (ğ) kararın **kamu düzenine aykırı** olması.

2 Konu anlatımı

Tahkim > İçindekiler

▲ SINAV TUZAĞI — HAKEM İHTİYATİ HACİZ VEREMEZ (M.414)

Hakem, taraflardan birinin talebiyle **ihtiyati tedbir veya delil tespitine** karar verebilir ve teminata bağlayabilir; ancak bu tedbirin **icra edilebilirliğine mahkeme karar verir**. Hakem geçici korumalardan yalnız **ihtiyati tedbir ve delil tespiti** verebilir; **ihtiyati haciz kararı veremez** — bu yetki devlet mahkemelerine aittir. Hakem zamanında/etkin hareket edemezse taraf doğrudan mahkemeye başvurabilir; mahkemenin verdiği tedbir hakemce değiştirilebilir/kaldırılabilir. Mahkemece verilen ihtiyati tedbir, **hakem kararının icra edilebilir hâle gelmesiyle** (veya davanın reddiyle) **kendiliğinden ortadan kalkar** (m.414/4).

3 Hafıza kartı

Tahkim

■ Tanım

mth_066

İptal sebeplerinden bazıları nelerdir?
(m.439/2)

ÖN YÜZ

Tarafın ehliyetsizliği/sözleşmenin geçersizliği, hakem seçiminde usulsüzlük, kararın **tahkim süresi içinde verilmemesi**, yetki aşımı/sözleşme dışı karar, **eşitlik-hukuki dinlenilme ihlali**, uyuşmazlığın **tahkime elverişsizliği**, kararın **kamu düzenine aykırılığı**.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Tahkim

▲ İstisna

mth_046

Hakem hangi geçici korumalara karar verebilir; hangisine veremez? (m.414)

ÖN YÜZ

Hakem **ihtiyati tedbir ve delil tespitine** karar verebilir; **ihtiyati haciz kararı VEREMEZ** — bu yetki devlet mahkemelerine aittir.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Tahkim

TAHKİM USULÜ VE SÜRELER

Test sorusu

s18

Hakem hangi geçici hukuki korumaya karar VEREMEZ?

A) Teminata bağlı ihtiyati tedbir

B) İhtiyati tedbir

C) İhtiyati haciz

D) Delil tespiti

E) Hiçbir geçici korumaya karar veremez

✓ Doğru cevap: C

Hakem ihtiyati haciz veremez, bu yetki devlet mahkemelerine aittir.

Soru 62

✓ Doğrudan referans

Medeni Usul Hukuku › Dava Kuramı ve Dava Şartları

1 Konu anlatımı

Dava Kuramı ve Dava Şartları › 2. Talep Sonucunun Niceliğine Göre

▲ **SINAV TUZAĞI — DİLEKÇENİN ZORUNLU UNSURLARI (M.119/2)**

Eksik olursa **1 haftalık kesin süre**; tamamlanmazsa dava **açılmamış sayılır. Olmazsa olmaz unsurlar**: tarafların ad-soyad-adresi; davacının **T.C. kimlik no**; kanunî temsilci/vekil bilgileri; **açık talep sonucu**; **imza**. Giderilebilir (açılmamış saydırmaz): mahkeme adı, dava değeri, deliller, **hukukî sebepler** (hâkim hukuku re'sen uygular, m.33).

2 Konu anlatımı

Dava Kuramı ve Dava Şartları › 2. Talep Sonucunun Niceliğine Göre

Dava dilekçesinin zorunlu unsurları eksikse bir haftalık kesin süre verilir, tamamlanmazsa dava açılmamış sayılır; mahkeme adı, dava değeri, deliller ve hukukî sebep gibi unsurlar ise bu sonucu doğurmaz.

3 Hafıza kartı

Dava Kuramı ve Dava Şartları

İstisna

mudk_048

Dava dilekçesinin hangi (zorunlu) unsurları eksikse dava açılmamış sayılır (m.119/2)?

ÖN YÜZ

Tarafların ad-soyad-adresi; **davacının T.C. kimlik numarası**; kanunî temsilci/vekil bilgileri; **açık talep sonucu**; ve **imza**. Eksikse 1 haftalık kesin süre verilir, tamamlanmazsa dava **açılmamış sayılır**.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Dava Kuramı ve Dava Şartları

DAVANIN AÇILMASI

Test sorusu

s30

Dava dilekçesinin hangi eksikliği davayı açılmamış saydırmaz?

A) Davacının T.C. kimlik numarasının bulunmaması

B) Talep sonucunun bulunmaması

C) Tarafların adreslerinin bulunmaması

D) İmzanın bulunmaması

E) Hukukî sebeplerin gösterilmemesi

✓ Doğru cevap: E

Hukukî sebeplerin gösterilmemesi eksiklik sayılmaz (m.33); talep sonucu, T.C. kimlik, imza, taraf bilgileri ise zorunlu unsurlardır (m.119/2).

Soru 63

✓ Doğrudan referans

Medeni Usul Hukuku > Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

1 Konu anlatımı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler > 1. Mahkeme Türleri

■ HAFIZA — YASAKLILIK SEBEPLERİ (M.34, TAHDİDİ)

Kendi/ilgili davası; **eşinin** davası (bağ kalksa da); **altsoy/üstsoy; evlatlık; 3. derece dâhil kan/kayın hısım; nişanlı; vekil/vasi/kayyım/yasal danışman** olduğu dava; o davada daha önce **arabuluculuk veya uzlaştırmacılık** yapmış olma (2020 eklemesi — bu bir ret değil, yasaklılık sebebidir).

2 Konu anlatımı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler > 1. Mahkeme Türleri

Ret sebepleri (m.36): öğüt/yol gösterme; kanunen gerekmediği hâlde görüş açıklama; o davada **tanık/bilirkişi/hâkim/hakem** olma; **4. derece dâhil yansoy hısım** davası; taraf ile davası/düşmanlık. (Önceki **arabuluculuk/uzlaştırmacılık** ise ret değil, **yasaklılık** sebebidir — m.34.)

3 Hafıza kartı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

Pratik

mug_039

Hâkimin yasaklılık (çekinme) sebepleri nelerdir (HMK m.34)?

ÖN YÜZ

Kendi/ilgili olduğu dava; **eşinin** davası (bağ kalksa bile); **altsoy/üstsoyunun;** evlatlık bağı bulunanın; **3. derece dâhil kan veya kayın hısıminın;** nişanlısının; vekil/vasi/kayyım/yasal danışman olduğu dava; o davada daha önce **arabuluculuk/uzlaştırmacılık** yapmış olma (2020, m.34). Liste **tahdidî**dir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

Pratik

mug_041

Hâkimin reddi sebepleri nelerdir; liste sınırlı mıdır (HMK m.36)?

ÖN YÜZ

Öğüt/yol gösterme; kanunen gerekmediği hâlde görüş açıklama; o davada **tanık/bilirkişi/hâkim/hakem** olma; **4. derece dâhil yansoy hısım** davası; taraf ile davası/düşmanlık. Liste **tahdidî değildir**. (Önceki **arabuluculuk/uzlaştırmacılık** ise ret değil, **yasaklılık** sebebidir — m.34.)

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

HÂKİM: YASAKLILIK VE RET

Test sorusu

s54

2020 değişikliğiyle hâkimin reddi sebeplerine hangi hâl eklenmiştir?

- A) Eşinin altsoyunun ya da üstsoyunun taraf olduğu bir davaya bakmak durumunda kalması
- B) Vasisi olduğu kişinin davası
- C) Kendi davası olması
- D) Nişanlısının davası olması
- E) Uyuşmazlıkta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış olması

✓ Doğru cevap: E

2020 değişikliğiyle, uyuşmazlıkta arabuluculuk/uzlaştırmacılık yapmış olmak ret sebeplerine eklendi (m.36).

Soru 64

✓ Doğrudan referans

Medeni Usul Hukuku > Geçici Hukuki Korumalar

1 Konu anlatımı

Geçici Hukuki Korumalar > İçindekiler

GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME (M.390/1)

İhtiyati tedbir, dava açılmadan önce esas hakkında görevli-yetkili mahkemeden; **dava açıldıktan sonra** ise ancak (münhasıran) asıl davanın görüldüğü mahkemeden istenir. Not: önceki kanundaki "en az masrafla-en çabuk yapılacak yer mahkemesi" kuralı 6100 sayılı Kanunla **kaldırılmıştır**.

2 Konu anlatımı

Görev, Yetki ve Yargı Yeri Belirlenmesi > 2. Özel Yetki: Kesin ↔ Kesin Olmayan

- ▶ **Mirastan doğan davalar (m.11/1):** terekenin paylaşılması, paylaşma sözleşmesinin geçersizliği, ölüme bağlı tasarrufların iptali/tenkisi, miras sebebiyle istihkak, terekenin yönetiminden davalar → **miras bırakanın son yerleşim yeri**. Kesin paylaşımına kadar mirasçılara karşı tüm davalar da burada.
- ▶ **Taşınmazın aynından doğan davalar (m.12/1):** aynî hak / aynî hakta değişiklik / zilyetlik / alıkoyma (hapis hakkı) → **taşınmazın fiilen bulunduğu yer** (ilçe sınırı bakımından fiilen bulunduğu yer; **tapuya kayıtlı olduğu yer değil**). Kapsam: **istihkak, sicil düzeltme (tapu iptal-tescil)**, paylaşırma-ortaklık giderme, tapuda isim düzeltme, irtifak (geçit hakkı). Taşınmaz birden çok çevredeyse birinde (m.12/3).
- ▶ **Özel hukuk tüzel kişinin iç işlemleri (m.14/2):** ortaklık/üyelik ilişkisiyle sınırlı, ortağa/üyeye karşı davalar → **tüzel kişinin merkezi**.
- ▶ **Can (yaşam) sigortaları (m.15/2):** sigorta ettiren/sigortalı/lehtarın leh-aleyhine → **onların yerleşim yeri**.
- ▶ **İflas davası (İİK m.154/3):** borçlunun muamele (işlem) merkezi; yetki sözleşmesi yapılamaz.
- ▶ **Mal rejiminin ölümle sona ermesi (TMK m.214/1, 576; HMK m.11/1-b):** ölen eşin son yerleşim yeri.

3 Hafıza kartı

Geçici Hukuki Korumalar

■ Tanım

mgk_017

İhtiyati tedbirde görevli-yetkili mahkeme
dava açılmadan ÖNCE neresidir?

ÖN YÜZ

Esas hakkında görevli ve yetkili mahkeme (m.390/1).

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Görev, Yetki ve Yargı Yeri Belirlenmesi

⚠ İstisna

mugy_035

Taşınmazın aynından doğan davalarda kesin
yetki hangisidir (m.12/1)?

ÖN YÜZ

Taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi kesin yetkilidir: aynî hak, aynî hakta değişiklik, zilyetlik, alıkoyma. Kapsam: istihkak, tapu iptal-tescil (sicil düzeltme), paylaşırma-ortaklık giderme, tapuda isim düzeltme, irtifak (geçit hakkı). Birden çok çevredeyse birinde (m.12/3).

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Görev, Yetki ve Yargı Yeri Belirlenmesi

YETKİ KURALLARI

Test sorusu

s26

Taşınmazın aynından doğan davalarda yetki nasıldır?

A) Genel yetki kuralı gereği davalının yerleşim yeri mahkemesi kesin yetkilidir

B) Davacının yerleşim yeri yetkilidir

C) Taraflar yetki sözleşmesiyle belirleyebilir

D) Taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi kesin yetkilidir

E) Sözleşmenin ifa yeri yetkilidir

✓ Doğru cevap: D

Taşınmazın aynından doğan davalarda taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi kesin yetkilidir (m.12/1).

Soru 66

✓ Doğrudan referans

Medeni Usul Hukuku > Hüküm ve Davayı Sona Erdiren İşlemler

1 Konu anlatımı

Hüküm ve Davayı Sona Erdiren İşlemler > 3. Hükümün Tamamlanması (HMK m.305/A)

Genel: Davaya son veren taraf işlemleri — **feragat, kabul, sulh** — mahkemeye ulaşip geçerliliği saptanınca davayı bitirir; hepsi **tasarruf ilkesinin** sonucudur. Bunlar **usul hukukuna değil maddî hukuka ilişkindir**; yapılıncı dava konusu hak maddî hukuk bakımından da ortadan kalkar. **Feragat ve kabul tek taraflı, sulh iki tarafın iradesini içeren bir sözleşmedir.**

2 Konu anlatımı

Hüküm ve Davayı Sona Erdiren İşlemler > 1. Davayı Kabul (HMK m.308)

İKRAR ↔ DAVAYI KABUL

İkrar davayı sona erdirmez, yalnız vakıayı çekişmeli olmaktan çıkarır (m.188); **her iki taraf** ikrarda bulunabilir; vekilde **özel yetki gerekmez**; maddî yanılığda geri alınabilir. **Kabul davayı sona erdirir**; yalnız **davalı** yapar; vekilde **özel yetki gerekir** (m.74); ancak irade bozukluğunda iptal edilebilir.

3 Hafıza kartı

Hüküm ve Davayı Sona Erdiren İşlemler

Tanım

mht_040

Davaya son veren taraf işlemleri hangileridir ve hukukî nitelikleri nedir?

ÖN YÜZ

Feragat, kabul ve sulh. Hepsi **tasarruf ilkesinin** sonucudur ve **usul hukukuna değil MADDÎ HUKUKA** ilişkindir; yapılıncı dava konusu hak maddî hukuk bakımından da ortadan kalkar. Feragat-kabul tek taraflı, **sulh iki taraflı sözleşmedir.**

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Hüküm ve Davayı Sona Erdiren İşlemler

İstisna

mht_053

Kabul ne zamana kadar yapılır ve nasıl bir sonuç doğurur (HMK m.310-311)?

ÖN YÜZ

Kesinleşene kadar yapılır; **kesin hüküm gibi** sonuç doğurur. Mahkeme huzurundaki kabul **ilam niteliğinde belgedir** (İİK m.38). Davalı kabulden dönemez; irade bozukluğunda iptali istenebilir.

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Hüküm ve Davayı Sona Erdiren İşlemler

İstisna

mht_054

Kabul eden davalı her hâlde yargılama giderini öder mi (HMK m.312)?

ÖN YÜZ

Kural olarak aleyhine hüküm gibi öder; ANCAK davalı davaya **kendi tutum ve davranışıyla neden olmamış ve ilk duruşmada** kabul etmişse **yargılama giderini ödemez.**

ARKA YÜZ

6 Test sorusu

Hüküm ve Davayı Sona Erdiren İşlemler

KABUL VE SULH

Test sorusu

s27

İlk duruşmada davayı kabul eden davalının yargılama gideri bakımından durumu nedir (HMK m.312)?

A) Davayı ilk duruşmada kabul etse bile her hâlde aleyhine hüküm verilmiş gibi tüm yargılama giderlerini ödemeye mahkûm edilir

B) Gideri karşı taraf öder

C) Yalnızca başvurma harcını öder

D) Davaya kendi tutumuyla neden olmamış ve ilk duruşmada kabul etmişse yargılama giderini ödemez

E) Hiçbir hâlde gider ödemez

✓ Doğru cevap: D

Kabul kesin hüküm gibi sonuç doğurur; mahkeme huzurundaki kabul ilam niteliğinde belgedir (İİK m.38).

Soru 67

✓ Doğrudan referans

Medeni Usul Hukuku > Dava Kuramı ve Dava Şartları

1 Konu anlatımı

Dava Kuramı ve Dava Şartları > 2. Talep Sonucunun Niceliğine Göre

⌚ SÜRE METRESİ — CEVAP DİLEKÇESİ (M.127)

- Cevap süresi: tebliğden **2 hafta**.
- Ek süre: bir defaya mahsus, **1 ayı geçmemek** üzere, hâkim takdiri (1 ay olmak zorunda değil).
- Kanunî 2 haftalık süre geçtikten sonra başvurana ek süre verilmez.** Basit yargılamada cevap süresi "**2 haftaya kadar**".
- Zorunlu unsurlar eksikse 1 haftalık kesin süre; giderilmezse cevap dilekçesi verilmemiş sayılır (m.130).**

2 Hafıza kartı

Dava Kuramı ve Dava Şartları

⌚ Süre

mudk_058

Cevap dilekçesinin zorunlu unsurları eksikse ne olur (HMK m.130)?

ÖN YÜZ

Hâkim **1 haftalık kesin süre** verir; eksiklik giderilmezse **cevap dilekçesi verilmemiş sayılır** (bu hâlde davalı vakıaları inkâr etmiş sayılır).

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Dava Kuramı ve Dava Şartları

⌚ Süre

mudk_057

Cevap dilekçesi verme süresi ve ek süre nasıldır (HMK m.127)?

ÖN YÜZ

Süre, dava dilekçesinin tebliğinden itibaren **2 haftadır**. Ek süre **bir defaya mahsus, 1 ayı geçmemek** üzere (hâkim takdiri; 1 ay olmak zorunda değil) verilebilir. **Kanunî 2 haftalık süre geçtikten sonra başvurana ek süre verilmez.** Basit yargılamada süre iki haftaya kadar verilebilir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Dava Kuramı ve Dava Şartları

⚠ İstisna

mudk_054

Süresi içinde cevap dilekçesi vermeyen davalının durumu nedir?

ÖN YÜZ

Davacının dava dilekçesinde ileri sürdüğü **vakıaların tamamını inkâr etmiş sayılır** (m.128). Susma **ikrar veya kabul anlamına gelmez**; davalı inkâr çerçevesinde savunma yapabilir.

ARKA YÜZ

Soru 68

✓ Doğrudan referans

Medeni Usul Hukuku > Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

1 Konu anlatımı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler > 3. Taleple Bağlılık İlkesi (HMK m.26)

Kural: Hâkim talepten **fazlasına veya başka bir şeye** hükmedemez (faiz istenmemişse faize hükmedemez). **Ama:** Talep edilenden **azına** karar verebilir (5.000 TL istenip 3.000 TL'ye hükmetmek gibi). **İstisna: TMK m.170/3** — boşanma sebebi ispatlansa da hâkim ayrılığa karar verebilir.

4. Hukukî Dinlenilme Hakkı (HMK m.27)

Üç öge: (1) bilgilenme, (2) açıklama ve ispat, (3) dikkate alınma. Mahkeme kararını somut ve açık gerekçelendirmek zorundadır; **matbu (şekli) gerekçe** bu hakkın ihlâlidir.

▲ SINAV TUZAĞI — SÜRPRİZ KARAR YASAĞI

Yargı organı, tarafların öngöremeyeceği, yerleşik içtihatların tamamen dışında **sürpriz** sayılacak bir kararlar tarafları şaşırtamaz; öngörülebilirlik korunmalıdır.

2 Konu anlatımı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler > 3. Usûl Kurallarının Uygulama Alanı

II Yargılamanın Temel İlkeleri

1. Tasarruf İlkesi (HMK m.24)

Olay: Dava kimin elinde? **Şart:** Dava ancak **tarafların istemiyle** açılır; kimse dava açmaya/hakkını istemeye zorlanamaz. **Sonuç:** Hüküm kesinleşinceye kadar davacı **feragat**, davalı **kabul** edebilir; hâkim istinaf/temyiz edilmemiş dosyayı **kendiliğinden üst mahkemeye gönderemez**. İstisnası: **re'sen harekete geçme**.

2. Taraflarca Getirilme İlkesi (HMK m.25)

3 Hafıza kartı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

■ Tanım

mug_015

Hukukî dinlenilme hakkının üç ögesi nedir?

ÖN YÜZ

(1) Bilgilenme, (2) açıklama ve ispat, (3) dikkate alınma (HMK m.27). Mahkemenin kararını somut ve açık gerekçelendirmesi zorunludur; **matbu (şekli) gerekçe** bu hakkın ihlâlidir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

■ Tanım

mug_009

Taraflarca getirilme ilkesi neyi ifade eder?

ÖN YÜZ

Davanın temelini oluşturan **vakıaların ve delillerin** dosyaya getirilmesi tarafların ödevidir (HMK m.25); hâkim söylenmeyen vakıayı re'sen dikkate alamaz, hatırlatamaz. Hâkim **bilirkişi ve keşfe re'sen** başvurabilir, ticarî defterlerin incelenmesine re'sen karar verebilir (m.222).

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

■ Tanım

mug_008

Tasarruf ilkesi nedir; sonuçları nelerdir?

ÖN YÜZ

Dava ancak **tarafların istemiyle** açılır; kimse dava açmaya/hakkını istemeye zorlanamaz (HMK m.24). Hüküm kesinleşinceye kadar davacı feragat, davalı kabul edebilir. Hâkim, istinaf/temyiz edilmemiş dosyayı **kendiliğinden üst mahkemeye gönderemez**. İstisnası: re'sen harekete geçme.

ARKA YÜZ

6 Test sorusu

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

TEMEL İLKELER

Test sorusu

s8

Taraflarca getirilme ilkesine rağmen hâkim hangi delillere kendiliğinden başvurabilir?

A) Tarafların gösterdiği tanık deliline ve tanıkların yeniden dinlenmesine

B) İkrara

C) Yemin deliline

D) Hiçbir delile

E) Bilirkişi ve keşif (ayrıca ticarî defterlerin incelenmesi)

✓ Doğru cevap: E

Kural olarak hâkim delilleri re'sen toplayamaz; ancak bilirkişi ve keşfe re'sen başvurabilir, ticarî defterlerin incelenmesine re'sen karar verebilir (m.222).

7 Test sorusu

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

TEMEL İLKELER

Test sorusu

s44

Hukukî dinlenilme hakkının öğeleri ve ihlali bakımından hangisi doğrudur?

A) Yalnızca davacıya tanınır

B) Yalnızca sözlü açıklamayı kapsar

C) Bilgilenme, açıklama-ispat ve dikkate alınma; matbu gerekçe bu hakkı ihlal eder

D) Matbu (şekli) gerekçe yeterlidir

E) Yalnızca aleniyet ögesinden oluşur; taraflara duruşmanın halka açık yapılmasını isteme hakkı verir

✓ Doğru cevap: C

Hukukî dinlenilme hakkı bilgilenme, açıklama-ispat ve dikkate alınma öğelerinden oluşur; matbu gerekçe ihlal sayılır (m.27).

Soru 69

✓ Doğrudan referans

Medeni Usul Hukuku > Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

1 Konu anlatımı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler > 1. Mahkeme Türleri

⌚ SÜRE METRESİ — SORUMLULUK

- Devletin sorumlu hâkime rücûsu: ödeme tarihinden itibaren **1 yıl** (m.46/3).
- Dava esastan reddedilirse davacıya **500-5.000 TL** disiplin para cezası (m.49).
- Bu davadan **feragat edilemez**; vekil için **özel yetki** gerekir.

2 Konu anlatımı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler > 1. Mahkeme Türleri

⚠ SINAĞ TUZAĞI — HÂKİMİN HUKUKÎ SORUMLULUĞU (M.46)

Yargısal faaliyetten doğan zararda dava **hâkime değil, doğrudan devlet aleyhine** açılır; sebepler **taahhidîdir** (kayıрма/kin, menfaat, açık kanuna aykırılık, tutanakta olmayan sebep, tahrifat, hakkın yerine getirilmesinden kaçınma).

3 Hafıza kartı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

⌚ Süre

mug_046

Hâkimin sorumluluğunda devletin rücû süresi ve dava reddinin yaptırımını nedir?

ÖN YÜZ

Devlet, ödediği tazminat için sorumlu hâkime ödeme tarihinden itibaren **1 yıl içinde rücû eder** (m.46/3). Dava esastan reddedilirse davacı **500-5.000 TL** disiplin para cezasına mahkûm edilir (m.49). Bu davadan **feragat edilemez**; vekile özel yetki gerekir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Giriş: İlkeler, Yargı Örgütü ve Süreler

⚠ İstisna

mug_045

Hâkimin yargılama faaliyetinden doğan zarar için sorumluluk davası kime açılır?

ÖN YÜZ

Hâkime değil, doğrudan devlet aleyhine açılır (HMK m.46). Sebepler **taahhidîdir** (kayıрма/kin, menfaat, açık kanuna aykırılık, tutanakta olmayan sebep, tahrifat, hakkın yerine getirilmesinden kaçınma).

ARKA YÜZ

Soru 70

✓ Doğrudan referans

İcra İflas Hukuku > Özel Takip Yolları ve İlamlı İcra

1 Konu anlatımı

Özel Takip Yolları ve İlamlı İcra > 12 · İlam ve İlam Niteliğinde Belgeler

⚠ SINAĞ TUZAĞI — İlam niteliğinde belgeler (m.38)

Mahkeme huzurunda yapılan sulhler ve kabuller (icra dairesi huzurundaki sulh **sayılmaz**); **düzenleme biçimindeki noter senetlerinden yalnız kayıtsız-koşulsuz para borcu ikrarı** içerenler (**onaylama** biçimindeki noter senedi böyle ikrar içerse de **ilam sayılmaz**); istinaf/temyiz kefaletnameleri; **icra dairesindeki kefaletler** (kanundan müteselsil kefalet hükmünde, borcu **10 yıllık** zamanaşımına tabi — m.39/2). İlam niteliğinde belge her zaman ilam hükmü doğurmaz: ihtiyati hacizde alacak **ilama** dayanırsa teminat alınmaz (m.259/2), **ilam niteliğinde belgeye** dayanırsa teminatı mahkeme takdir eder (m.259/3).

2 Hafıza kartı

Özel Takip Yolları ve İlamlı İcra

tuzak

oty_042

İlam niteliğinde belgelere (m.38) örnek veriniz; icra dairesindeki sulh dâhil midir?

ÖN YÜZ

Mahkeme huzurunda sulh/kabul (icra dairesindeki sulh **HARİÇ**); düzenleme biçimindeki noter senetlerinden kayıtsız-koşulsuz para borcu ikrarı içerenler; istinaf/temyiz kefaletnameleri; icra dairesindeki kefaletler.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Özel Takip Yolları ve İlamlı İcra

İLAM NİTELİĞİNDE BELGELER

Test sorusu

s10

İlam ve ilam niteliğinde belgeler bakımından hangisi doğrudur?

- A) İcra dairesi huzurunda yapılan sulhler, mahkeme ilamı gibi ilam niteliğinde belge olarak kabul edilir
- B) Onaylama biçiminde düzenlenen noter senedi, para borcu ikrarı içeriyorsa ilam niteliğinde sayılır
- C) İcra kefaletinden doğan borç, ilam niteliğinde sayılmadığından TBK'daki genel sürelerle tabi tutulur
- D) Düzenleme biçimindeki noter senetlerinden yalnızca kayıtsız ve koşulsuz para borcu ikrarı içerenler ilam niteliğindedir**
- E) Mahkemenin verdiği ara kararlar da, tedbir nafakası gibi, kesinleşmeleri beklenmeksizin ilamlı icraya konu edilebilir

✓ Doğru cevap: D

İlam niteliğinde belgeler arasında yalnız düzenleme biçimindeki ve kayıtsız-koşulsuz para borcu ikrarı içeren noter senetleri sayılır; onaylama biçimi ve icra dairesi sulhu sayılmaz.

⚠ SINAĞ TUZAĞI

Noter senedi: DÜZENLEME + kayıtsız-koşulsuz ikrar → ilam. İcra kefaleti → 10 yıl zamanaşımı.

Soru 71

✓ Doğrudan referans

İcra İflas Hukuku > Giriş: Organlar, Şikâyet ve Taraflar

1

Konu anlatımı

Giriş: Organlar, Şikâyet ve Taraflar > 09 · İcra Mahkemesi Kararlarına Karşı Yasa Yolları

Cezai kararlar (m.353): tazyik/disiplin hapsine karşı **2 hafta içinde itiraz**; birden çok daire varsa izleyen daire, tek daire varsa **asliye ceza mahkemesi** inceler; itiraz üzerine karar **kesindir**. **Nafaka hariç**, alacak aylık brüt **asgari ücretin altındaysa disiplin/tazyik hapsi uygulanmaz; bu cezalar kesinleşmeden 2 yıl geçince infaz edilemez**. İcra (ceza) mahkemesinde görülen ceza davaları, diğer mahkemelerdeki ceza davalarıyla **birleştirilemez**; mahkeme, **şikâyetçinin gösterdiği delillerle bağlıdır**.

2

Hafıza kartı

Giriş: Organlar, Şikâyet ve Taraflar

🕒 Süre

iig_038

İcra mahkemesinin tazyik/disiplin hapsi kararlarına karşı yol nedir (m.353)?

ÖN YÜZ

Tebliğden itibaren 2 HAFTA içinde İTİRAZ; birden çok daire varsa izleyen daire, tek daire varsa asliye ceza mahkemesi inceler; itiraz üzerine karar KESİNDİR.
Nafaka hariç, alacak asgari ücretin altındaysa disiplin/tazyik hapsi uygulanmaz; kesinleşmeden 2 yıl geçince infaz edilemez.

ARKA YÜZ

Soru 72

✓ Doğrudan referans

İcra İflas Hukuku > Özel Takip Yolları ve İlamlı İcra

1 Konu anlatımı

Özel Takip Yolları ve İlamlı İcra > 15 · İcranın Durdurulması (Tehiri İcra) m.36

Takip dayanağı ilam için kanun yoluna başvurulması üzerine, koşullar oluşursa mahkeme kararıyla icra işlemlerinin olduğu yerde bırakılmasıdır. Kural olarak kanun yoluna başvuru icrayı durdurmaz; borçlunun icrayı durdurabilmesi için teminat karşılığında icra mahkemesinden tehiri icra kararı alması gerekir.

2 Konu anlatımı

Özel Takip Yolları ve İlamlı İcra > 15 · İcranın Durdurulması (Tehiri İcra) m.36

⚠ SİNAV TUZAĞI — 7343 s. Kanun (2021)

Tehiri icra kararını verme yetkisi, kanun yolu merciinden (BAM/Yargıtay) alınıp takibin yapıldığı yer icra mahkemesine verilmiştir. İcra mahkemesi kararları ilam niteliğinde olmadığından m.36 kural olarak uygulanmaz; ancak **kanunda açık atıf** olan hâllerde uygulanır: istihkak davasının reddi (m.97/14), tahliye kararı (m.269/c-3), taşınmazda üçüncü kişi (m.276/3).

3 Hafıza kartı

Özel Takip Yolları ve İlamlı İcra

tuzak

oty_054

Tehiri icra (icranın durdurulması) kararını
2021/7343 sonrası hangi merci verir?

ÖN YÜZ

Yetki, kanun yolu merciinden (BAM/Yargıtay) alınıp
TAKİBİN YAPILDIĞI YER İCRA MAHKEMESİNE
verilmiştir (m.36). İcranın durdurulması için teminat
gerekir.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Özel Takip Yolları ve İlamlı İcra

TEHİRİ İCRA

Test sorusu

s12

İcranın durdurulması (tehiri icra) bakımından hangisi doğrudur?

- A) Nafakaya ilişkin ilam hükümlerinde de borçluya mehil (süre) vesikası verilerek icra durdurulabilir
- B) İlam niteliğinde belgeye dayanan takiplerde de, mahkeme kararı gibi tehiri icra kararı istenebilir
- C) Tehiri icra (icranın geri bırakılması) kararını, kanun yolu incelemesini yapan Yargıtay verir; icra mahkemesi veremez
- D) Devlet ve adli yardımdan yararlananlar da tehiri icra için teminat göstermek zorunda tutulmuştur
- E) 2021 tarihli 7343 sayılı Kanun ile karar yetkisi, takibin yapıldığı yer icra mahkemesine verilmiştir

✓ Doğru cevap: E

7343 s.K. ile tehiri icra kararı yetkisi icra mahkemesine verilmiştir; nafakada mehil vesikası verilmez, Devlet teminattan muaftır.

⚠ SİNAV TUZAĞI

Tehiri icra: 7343 ile icra mahkemesi; nafakada mehil vesikası YOK; Devlet teminattan muaf.

Soru 74

✓ Doğrudan referans

İcra İflas Hukuku > İflas Hukuku

1 Konu anlatımı

İflas Hukuku > 09 · Takipli İflas — Genel (Adi) İflas Yolu

⌚ SÜRE METRESİ — Genel iflas yolu akışı

- **Takip talebi:** alacaklı iflas istediğini açıkça belirtir (m.58); belirtmezse gönderilen iflas ödeme emri şikâyetle iptal edilir. İflas ödeme emrinde **mal beyanı ihtarı** yer almaz.
- **İtiraz:** borçlu tebliğden **7 gün içinde** ve **dilekçeyle** itiraz eder; itirazla **takip durur** (m.156/3). İtirazın kaldırılması için icra mahkemesine **başvurulamaz**; borca/imzaya itiraz ayrımı ve nedenlerle bağlılık burada geçerli değildir. Borçlu iflasa tabi olmadığını da itiraz olarak ileri sürebilir.
- **İflas davası:** ödeme emrinin tebliğinden itibaren **1 yıl içinde** (hak düşürücü) asliye ticaret mahkemesinde açılır (m.156/4); **alacaklı, kararına kadar davayı borçlunun rızasıyla geri alır ve 1 ay geçmeden yenileyemez (m.157)**. Dava **basit yargılama, duruşmalı**; adli tatilde görülebilir.
- **İlan üzerine müdahale:** diğer alacaklılar **15 gün içinde** davaya müdahale edip iflası gerektiren durum bulunmadığını ileri sürebilir.
- **Depo kararı:** borçluya **7 günlük ek süre** verilip borcu faiz-giderleriyle ödemesi/veznesine yatırması, aksi hâlde iflasına karar verileceği ihtar edilir (m.158/2). Depo kararı bir **ara karardır**, tek başına kanun yoluna götürülemez.

2 Konu anlatımı

Yeniden Yapılandırma ve Tasarrufun İptali > 10 · EK — Takip Hukukunda Süreler Cetveli (derhâl → 20 Yıl)

	konkordatoda alacak bildirimi 15 gün (m.299) · istinaf incelemesi 15 gün (m.366).
20 gün	İhalenin feshinde icra mahkemesi 20 günde duruşma (m.134) · 3. haciz ihbarnamesinde menfi tespit belgesini sunma 20 gün (m.89/3).
30 gün	İpotek akit tablosu ikrarında ödeme süresi 30 gün (m.149) · yeniden yapılandırmada duruşma başvurudan 30 gün (m.309/ö).
1 AY	Kredi hesap özetine itiraz 1 ay (m.68/b) · iflas istemini geri alan 1 ay geçmeden yenileyemez (m.157) · ihtiyati haciz sonrası davadan sonra ilamlı takip 1 ay (m.264/3).
2 AY	Ticareti terk eden tacir 2 ay tasarruf edemez (m.44) · yetişmemiş ürün 2 ay önce haczedilebilir (m.84) · taşınır satışı en geç 2 ay (m.112).
3 AY	Hapisle tazyik bir kez ve en çok 3 ay (m.76) · taşınmaz satışı en geç 3 ay (m.123) · konkordato geçici mühlet kural olarak 3 ay (m.287).
4 AY	Olağanüstü mühlet borçlunun kusuru olmadan sürerse nihayet 4 ay uzatılabilir (m.327).

3 Hafıza kartı

İflas Hukuku

⌚ Süre

ifl_064

İflas davası geri alınırsa ne kadar süre yenilenemez?

ÖN YÜZ

Alacaklı davayı borçlunun rızasıyla geri alır ve 1 AY geçmedikçe yenileyemez (m.157).

ARKA YÜZ

Soru 75

✓ Doğrudan referans

İcra İflas Hukuku > Konkordato Hukuku

1 Konu anlatımı

Konkordato Hukuku > 04 · Geçici Mühlet

⚠ SİNAV TUZAĞI — Kefil ve 1. sıra imtiyazlı alacak

Borçluya kefil olan üçüncü kişiler konkordato mühletinden yararlanamaz. m.206 1. sıra imtiyazlı alacaklar (işçi, nafaka) için takip yasağı yoktur; bunlar için haciz yoluyla takip yapılabilir (m.294/2). Yasa yolu: geçici mühletin kabulü, komiser görevlendirilmesi ve uzatma kararlarına karşı yasa yoluna gidilemez (m.287/6).

2 Konu anlatımı

Konkordato Hukuku > 07 · Mühletin Kaldırılması ve Yasa Yolları

🕒 Mühlete ilişkin yasa yolları

- Kesin mühletin kabulüne karşı yasa yoluna gidilemez (m.293/1).
- Kesin mühlet talebinin reddine karşı tebliğden 2 hafta içinde istinaf; BAM kararı kesindir.
- Ret ile birlikte iflas kararı da verilmişse **hem istinaf hem temyiz** açıktır (m.293/3).

3 Hafıza kartı

Konkordato Hukuku

⚠ İstisna

kon_021

Geçici mühlete ilişkin hangi kararlara karşı yasa yoluna gidilemez?

ÖN YÜZ

Geçici mühletin kabulü, komiser görevlendirilmesi ve uzatma kararlarına karşı yasa yoluna GİDİLEMEZ (m.287/6).

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Konkordato Hukuku

🕒 Süre

kon_032

Kesin mühlete ilişkin yasa yolları nedir?

ÖN YÜZ

Kesin mühletin KABULÜNE karşı yasa yoluna gidilemez (m.293/1). REDDİNE karşı tebliğden 2 HAFTA içinde istinaf; BAM kararı kesindir. Ret ile birlikte iflas kararı da verilmişse HEM istinaf HEM temyiz açıktır (m.293/3).

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Konkordato Hukuku

KANUN YOLLARI

Test sorusu

s19

Konkordatoda kanun yolları bakımından hangisi doğrudur?

A) Talep eden alacaklı tebliğden, itiraz edenler ilandan 2 hafta içinde istinaf yoluna gidebilir

B) Kesin mühletin kabulüne ilişkin karara karşı da, istinaf kanun yoluna başvurulabilmektedir (m.288)

C) Konkordato kararına karşı istinaf yoluna başvurma süresi, 2 hafta değil 1 ay olarak öngörülmüştür

D) Bölge adliye mahkemesinin konkordatoya ilişkin kararlarına karşı, temyiz yolu tümüyle kapalıdır

E) Konkordatonun feshine ilişkin verilen karara karşı, istinaf kanun yoluna başvurulamamaktadır

✓ Doğru cevap: A

Konkordato kararına karşı talep eden alacaklı tebliğden, itiraz edenler ilandan 2 hafta içinde istinaf; BAM kararına 2 hafta içinde temyiz yoluna gidilir. Kesin mühletin kabulüne karşı yasa yolu yoktur.

⚠ SİNAV TUZAĞI

Konkordato kanun yolları: istinaf 2 hafta + temyiz 2 hafta; kesin mühletin kabulüne yasa yolu YOK.

6 Test sorusu

Konkordato Hukuku

GEÇİCİ MÜHLET

Test sorusu

s6

Geçici mühlet bakımından hangisi doğrudur?

A) Geçici mühlet 3 aydır; en fazla 2 ay daha uzatılabilir ve süre toplamda 5 ayı geçemez (m.287)

B) Geçici mühlet süresi, kanunda 3 ay değil doğrudan 1 yıl olarak öngörülmüş bir süre olarak düzenlenir

C) Başvuru belgeleri eksikse mühlet verilmez ve borçlu hakkında ayrıca re'sen iflasa karar verilir

D) Alacaklılar, geçici mühlet kararına karşı ilandan itibaren 30 gün içinde itirazda bulunabilmektedir

E) Geçici mühletin uzatılmasına ilişkin karara karşı, istinaf kanun yoluna başvurulabilmektedir

✓ Doğru cevap: A

Geçici mühlet 3 aydır, en fazla 2 ay uzatılıp toplam 5 ayı geçemez; belgeler eksikse mühlet verilmez ama ayrıca iflas kararı verilmez ve uzatma kararına karşı yasa yoluna gidilemez.

⚠ SİNAV TUZAĞI

Geçici mühlet: 3+2=5 ay; itiraz 7 gün; belge eksik→iflas YOK; uzatmaya yasa yolu YOK.

Soru 77

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Suç Genel Teorisi

1

Konu anlatımı

Suç Genel Teorisi > 07 · Manevi Unsur: Kast

Ayrım	Açıklama
<u>Doğrudan kast</u>	Kesin öngörülüp istenen sonuç + zorunlu bağlı yan sonuçlar (uçığa bomba → tüm yolcular; camı kırıp arkasındakini vurma → cam)
Olası (muhtemel) kast	Yan sonucu öngörüp göze alma/kabullenme (m.21/2); ceza 1/3-1/2 indirilir; teşebbüs olmaz
Ani ≠ Tasarlama	Tasarlama (taammüt): sakın düşünmeye yeterli zaman + sebat; yalnız kasten öldürmede ağırlaştırır (m.82/1-a)
Başlangıç ≠ Eklenen kast	Eklenen: hareket sonrası, sonuçtan önce doğan kast (karında makas unutup bilerek çıkarmama). Kast sonuçtan sonra doğamaz

2

Hafıza kartı

Suç Genel Teorisi

Tanım

cst_052

Doğrudan kast nedir; zorunlu bağlı yan sonuçlar hangi kast sayılır?

ÖN YÜZ

Failin kesin öngörüp istediğı sonuca dönük kastıdır; asıl eyleme zorunlu bağlı (kaçınılmaz) yan sonuçlar da doğrudan kast sayılır (uçığa bomba koyanın tüm yolcuların ölümünden sorumluluğı).

ARKA YÜZ

Soru 78

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri

1 Konu anlatımı

Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri > 05 · Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi

■ HAFIZA — 2022/7406 SINIRLAMA

"gibi hususlar" ibaresi çıkarıldı → takdiri indirim nedenleri artık **sınırlayıcı**. İndirim için **samimi pişmanlık** şart; duruşmadaki **şekli tutum** (kravat, "pişmanım" demek) indirim nedeni sayılamaz.

Tuzak: failin güttüğü **amaç ve saik**, takdiri indirim (m.62) nedeni değil; **temel cezanın belirlenmesinde (m.61)** kullanılan bir ölçüttür.

2 Konu anlatımı

Genel Hükümler: Giriş > 04 · Ceza Hukukuna Hâkim İlkeler

- Kusur, cezalandırmanın **nedenidir** (kusursuz harekete ceza yok).
- Kusur, cezanın **sınıridir** (ceza kusurla orantılı).
- Objektif (kusursuz) sorumluluğa yer yoktur** (TCK m.23): kast/taksir aranmadan sorumluluk 5237'de yoktur.
- Fiil ceza hukuku:** "fail" değil "fiil" esas alınır; **failin geçmişi yalnızca cezanın bireyselleştirilmesinde dikkate alınır (TCK m.62/2).**

3 Hafıza kartı

Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri

⚠ İstisna

cy_159

Failin güttüğü amaç ve saik, cezanın belirlenmesinde hangi aşamada dikkate alınır?

ÖN YÜZ

Amaç ve saik takdiri indirim (m.62) nedeni değildir; temel cezanın belirlenmesinde (m.61) kullanılan bir ölçüttür. Takdiri indirim; failin geçmişi, sosyal ilişkileri, samimi pişmanlığı gibi nedenlerle uygulanır ve şekli tutum (kravat, salt saygılı durma) buna esas alınamaz.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Genel Hükümler: Giriş

📖 Tanım

cgg_033

'Kusursuz ceza olmaz' ilkesinin sonuçları nelerdir?

ÖN YÜZ

Kusur cezalandırmanın nedenidir; kusur cezanın sınırıdır; objektif (kusursuz) sorumluluğa yer yoktur (TCK m.23); ceza hukuku 'faili' değil 'fiili' esas alır (fiil ceza hukuku), failin geçmişi yalnızca cezanın bireyselleştirilmesinde dikkate alınır (m.62/2).

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri

CEZANIN BELİRLENMESİ

Test sorusu

s55

Failin güttüğü amaç ve saikin cezanın belirlenmesindeki yeriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Amaç ve saik, m.62 uyarınca bir takdiri indirim nedeni olarak kabul edilir.

B) Amaç ve saik, takdiri indirim (m.62) nedeni değil; temel cezanın belirlenmesinde (m.61) kullanılan bir ölçüttür

C) Failin duruşmada kravat takması gibi şekli tutumlar takdiri indirim nedenidir.

D) Amaç ve saik, yalnızca nitelikli hâllerin belirlenmesinde dikkate alınır.

E) Takdiri indirim nedenleri sınırlayıcı biçimde sayılmadığından, hâkim dilediği her hususu bir indirim sebebi olarak kabul edebilir.

✓ Doğru cevap: B

Amaç ve saik takdiri indirim (m.62) değil, temel cezanın belirlenmesinde (m.61) kullanılan bir ölçüttür; takdiri indirim için samimi pişmanlık aranır, şekli tutum yeterli değildir.

⚠ SINAV TUZAĞI

Amaç/saik = m.61 (temel ceza ölçütü), m.62 takdiri indirim DEĞİL.

Soru 80

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri

1 Konu anlatımı

Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri > 06 · Güvenlik Tedbirleri

■ HAFIZA — KRİTİK İSTİSNALAR

AYM iptali: m.53/1-b'deki "seçme, seçilme ve diğer siyasal haklar" iptal edildi. **m.53/4:** kısa süreli hapsi **ertelenen** veya fiil sırasında **18 yaşını doldurmamış** kişide hak yoksunluğu doğmaz. **Altsoy istisnası (m.53/3):** ertelenen/denetimli serbestlik/koşullu salıverilen hükümlü **kendi altsoyu** üzerindeki velayet-vesayet-kayımlığı kullanabilir. **Taksir (m.53/6):** meslek-trafik özenine aykırı taksirde **3 ay-3 yıl** meslek yasağı / sürücü belgesi geri alma.

2 Konu anlatımı

Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri > 12 · Adli Sicil ve Yasaklanmış Hakların Geri Verilmesi

- Ceza kusuru gerektirir ve yalnız gerçek kişilere uygulanır; güvenlik tedbiri kusur aranmadan uygulanır ve tüzel kişilere de uygulanabilir.
- Koşullu salıverilmede genel oran 2020'de üçte ikiden yarıya indirilmiştir; ağırlaştırılmış müebbette 30 yıl, müebbette 24 yıldır, ancak katalog suçlarda süreli hapiste oran üçte ikidir.
- Kısa süreli hapis bir yıl veya daha az hapistir** ve seçenek yaptırıma çevrilebilir; otuz gün ve daha az hapis ile 18 yaş altı veya 65 yaş üstü için bir yıl ve altı hapis çevrilmek zorundadır.
- Adli para cezası gün para sistemiyle belirlenir: 5-730 gün arası gün sayısı, bir gün karşılığı 100-500 TL; artırım ve indirimler net TL üzerinden değil gün sayısı üzerinden yapılır.
- Çocuklar hakkındaki adli para cezası ödenmezse hiçbir surette hapse çevrilemez (m.106/4).
- Cezanın belirlenmesinde zorunlu bir sıra izlenir; failin güttüğü amaç ve saik takdiri indirim (m.62) nedeni değil, temel cezanın belirlenmesinde (m.61) kullanılan bir ölçüttür.
- Müsadere için suçun işlenmesi yeterlidir, bir kimsenin mahkûm olması gerekmez; eşya müsadere yalnız kasten işlenen suçlarda uygulanır ve iyi niyetli üçüncü kişinin malı müsadere edilemez.
- Tekerrür ceza artırıcı değil bir infaz kurumudur; kasıt ile taksir arasında ve fiil sırasında 18 yaşını doldurmamış kişide tekerrür uygulanmaz.
- Yalnız hapis cezası ertelenebilir, adli para cezası ve güvenlik tedbiri ertelenemez; denetim olaysız geçerse "ceza infaz edilmiş sayılır" ve mahkûmiyet varlığını korur.
- Genel af kamu davasını, cezayı ve sonuçlarını tümüyle kaldırır ve tekerrüre esas olmaz; özel af yalnız hapse etki eder, tekerrüre esas olur ve hak yoksunluğu devam eder; orman suçları için af çıkarılamaz.

3 Hafıza kartı

Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri

⚠ İstisna

cy_057

Hangi hâllerde mahkûmiyete bağlı hiçbir hak yoksunluğu doğmaz? (m.53/4)

ÖN YÜZ

Kısa süreli hapis cezası ertelenmiş veya fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış kişiler hakkında hak yoksunluğu doğmaz.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri

⌚ Süre

cy_012

Kısa süreli ve uzun süreli hapis cezası ayrımı hangi sürededir?

ÖN YÜZ

Bir yıl veya daha az hükmedilen ceza kısa süreli; bir yıldan fazla hükmedilen ceza uzun süreli hapistir (TCK m.49/2).

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri

GÜVENLİK TEDBİRLERİ

Test sorusu

s14

Belli hakları kullanmaktan yoksunlukla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (TCK m.53)

A) Hak yoksunluğu, taksirle işlenen suçlarda da kural olarak doğar.

B) Fiili işlediği sırada 18 yaşını doldurmamış kişi hakkında hak yoksunluğu doğmaz

C) Medeni hakların tümü, hak yoksunluğu tedbirinin kapsamı içindedir.

D) Anayasa Mahkemesi m.53'te yer alan hiçbir ibareyi iptal etmemiştir.

E) Belli hakları kullanmaktan yoksunluk, cezanın infazı tamamlandıktan sonra da süresiz biçimde devam eder.

✓ Doğru cevap: B

Hak yoksunluğu kasten suçlarda doğar; kısa süreli hapsi ertelenen veya 18 yaşını doldurmamış kişide doğmaz. AYM 'seçme-seçilme' ibaresini iptal etmiştir.

⚠ SINAV TUZAĞI

18 yaşından küçük / kısa süreli hapsi ertelenen → hak yoksunluğu DOĞMAZ (m.53/4).

6 Test sorusu

Yaptırım Hukuku: Cezalar ve Güvenlik Tedbirleri

HAPİS CEZASI TÜRLERİ

Test sorusu

s2

Hapis cezası türleri ve koşullu salıverilme süreleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Süreli hapis, kanunda aksi yoksa 1 aydan az, 25 yıldan fazla olamaz

B) Ağırlaştırılmış müebbette koşullu salıverilme için 24 yıl gerekir

C) Kısa süreli hapis, bir yıl ya da daha az hapistir

D) Müebbet hapiste koşullu salıverilme için 30 yıl gerekir

E) 5237, ağır hapis–hapis–hafif hapis üçlemesini korumuştur

✓ Doğru cevap: C

Kısa süreli hapis bir yıl veya daha az hükmedilen hapistir. Süreli hapis 1 ay–20 yıl; koşullu salıverilme ağı. müebbette 30, müebbette 24 yıldır.

Soru 81

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Suç Genel Teorisi

1 Konu anlatımı

Suç Genel Teorisi > 18 · Suça Teşebbüs (m.35)

■ HAFIZA — GÖNÜLLÜ VAZGEÇME (M.36) ≠ ETKİN PİŞMANLIK

Gönüllü vazgeçme: icradan gönüllü dönme veya neticeyi kendi çabasıyla önleme → **teşebbüsten ceza yok**, o ana kadarki tamam suçtan ceza var. **Dış etkenle** (bekçi düdüğü) dönen yararlanamaz. Etkin pişmanlık: **suç tamamlandıktan sonra**, yalnız kanunda sayılan suçlarda indirim/kaldırma.

2 Konu anlatımı

Ceza Özel: Hürriyete Karşı Suçlar > 12 · Haberleşmenin Engellenmesi (TCK m.124)

- Tehdit (m.106) gelecekteki haksız bir kötülüğün bildirilmesidir; "borcunu ödemezsen icraya veririm" gibi hukuki tehdit ve "vermeseydin öldürürdüm" gibi geçmişe yönelik ifade suç oluşturmaz.
- Tehdidin objektif olarak korku yaratmaya elverişli olması yeterlidir; mağdurun gerçekten korkup korkmadığı araştırılmaz, ancak tehdidi öğrenmiş olması gerekir.
- Tehditte gece vakti nitelikli hâl değildir; kadına karşı işlenmesinde alt sınır dokuz aydan az olamaz.
- Şantaj (m.107) failin hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi koz yaparak kişiyi zorlamasıdır; mağdurun zorlanması yeterlidir, isteneni yapması gerekmez.
- Cebir (m.108) bir kişiyi bir davranışa zorlamak için fiziki güç kullanmaktır ve ceza kasten yaralama cezasının üçte birinden yarısına kadar artırılmasıyla belirlenir.
- Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma (m.109) kesintisiz (mütemadi) bir suçtur; fail soruşturmaya başlanmadan önce mağduru güvenli yerde serbest bırakırsa ceza üçte ikisine kadar indirilir.**
- Konut dokunulmazlığının ihlalinin (m.116) temel şekli şikâyete bağlıdır; cebir, tehdit veya gece vakti işlenirse re'sen kovuşturulur, hırsızlık amacıyla ihlalde ise şikâyet aranmaz.
- Haksız arama (m.120) yalnız kamu görevlisince işlenebilen özgü bir suçtur; sivil kişinin arama eylemi haksız arama değil cebir veya tehdit oluşturur.
- Huzur ve sükûnu bozma (m.123) bir tehlike suçu iken ısrarlı takip (m.123/A) bir zarar suçudur; ikisi bir aradaysa yalnızca ısrarlı takip uygulanır.
- Mektubu posta kutusundan alıp yırtmak haberleşmenin engellenmesidir (m.124); fail engelleme sırasında içeriği de öğrenirse ayrıca haberleşmenin gizliliğini ihlal (m.132) oluşur.

3 Hafıza kartı

Suç Genel Teorisi

⚠ İstisna

cst_129

Gönüllü vazgeçme (m.36) hangi hâlde mümkündür ve sonucu nedir?

ÖN YÜZ

Fail icradan gönüllü vazgeçer veya kendi çabasıyla neticeyi önlerse teşebbüsten cezalandırılmaz; o ana kadar tamam olan kısım suçsa yalnız ondan ceza alır. Dış etkenle (bekçi düdüğü) vazgeçen yararlanamaz.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Suç Genel Teorisi

🗉 Tanım

cst_130

Gönüllü vazgeçme ile etkin pişmanlık ne zaman gerçekleşir bakımından nasıl ayrılır?

ÖN YÜZ

Gönüllü vazgeçme suç tamamlanmadan; etkin pişmanlık suç tamamlandıktan sonra gerçekleşir ve yalnız kanunda sayılan suçlarda cezayı hafifletir/kaldırır.

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Ceza Özel: Hürriyete Karşı Suçlar

⌚ Süre

hur_017

Hürriyetinden yoksun kılmada etkin pişmanlık hangi koşulla ve hangi oranda uygulanır?

ÖN YÜZ

Fail, **soruşturmaya başlanmadan önce** mağduru **şahsına zararı dokunmaksızın güvenli bir yerde serbest bırakırsa** ceza **2/3'üne kadar indirilir** (m.110).

ARKA YÜZ

6 Test sorusu

Suç Genel Teorisi

TEŞEBBÜS

Test sorusu

s32

Gönüllü vazgeçmeyle (TCK m.36) ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Bekçi düdüğü duyup kaçan hırsız gönüllü vazgeçmeden yararlanır

B) Gönüllü vazgeçen fail o ana kadar tamamlanan bir suç işlemişse ondan da ceza almaz

C) Gönüllü vazgeçen fail teşebbüsten cezalandırılmaz

D) Gönüllü vazgeçme suç tamamlandıktan sonra da mümkündür

E) Gönüllü vazgeçme ile etkin pişmanlık aynı kurumdur

✓ Doğru cevap: C

İcradan gönüllü vazgeçen veya kendi çabasıyla neticeyi önleyen fail teşebbüsten cezalandırılmaz; o ana kadar tamam olan kısım suçsa yalnız ondan sorumludur. Dış etkenle vazgeçen yararlanamaz.

⚠ SINAV TUZAĞI

Dış etkenle (bekçi düdüğü) vazgeçen gönüllü vazgeçmeden **YARARLANAMAZ**.

Soru 82

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Ceza Özel: Kişilere Karşı Suçlar

1 Konu anlatımı

Ceza Özel: Kişilere Karşı Suçlar > 04 · Kasten Yaralama (TCK m.86-88)

■ HAFIZA — CEZAYI AĞIRLAŞTIRAN NEDENLER (M.86/3)

Üstsoy/altsoy, eş, boşandığı eş veya kardeşe karşı; beden/ruh bakımından **kendini savunamayacak** kişiye karşı; **kamu görevi nedeniyle**; kamu görevlisinin **nüfuzunu kötüye kullanması** suretiyle; **silahla; canavarca hisle**.

2 Hafıza kartı

Ceza Özel: Kişilere Karşı Suçlar

Tanım

kks_020

Kasten yaralamada cezayı ağırlaştıran nedenlerden bazıları nelerdir?

ÖN YÜZ

Üstsoy/altsoy, eş, boşandığı eş veya kardeşe karşı; kendini savunamayacak kişiye; **kamu görevi nedeniyle**; kamu görevlisinin **nüfuzunu kötüye kullanması** ile; **silahla; canavarca hisle**.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Ceza Özel: Kişilere Karşı Suçlar

KASTEN YARALAMA (M.86)

Test sorusu

s11

Kasten yaralamada cezayı ağırlaştıran nedenlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Suçun silahla ya da canavarca bir hisle işlenmesi cezayı ağırlaştıran nedenlerdendir.

B) Mağdurun fiile rızasının bulunması ağırlaştırıcı bir nedendir.

C) Suçun takibinin şikâyete bağlı olması ağırlaştırıcıdır.

D) Yaralamanın hafif düzeyde kalması ağırlaştırıcı bir nedendir.

E) Suçu işleyen failin çocuk olması ağırlaştırıcıdır.

✓ Doğru cevap: A

Silahla ve canavarca hisle işleme kasten yaralamada ağırlaştırıcı nedendir.

Soru 83

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Ceza Özel: Hürriyete Karşı Suçlar

1 Konu anlatımı

Ceza Özel: Hürriyete Karşı Suçlar > 11 · Huzur ve Sükûnu Bozma (m.123) ⇌ Israrlı Takip (m.123/A)

m.123 ⇌ m.123/A

Ölçüt	Huzur/sükûnu bozma (m.123)	Israrlı takip (m.123/A)
Hareket	Israrla telefon etme, gürültü ya da hukuka aykırı başka davranış	Israrla fiziken takip ya da haberleşme/bilişim/3. kişi yoluyla temas kurma
Saik	" Sırf huzur ve sükûnu bozma " amacı (doğrudan kast/özel kast)	Saik önemsiz (barışmak için dahi); kast yeterli
Suç türü	Tehlike suçu (zarar aranmaz)	Zarar suçu : ciddi huzursuzluk/güvenlik endişesi
Kovuşturma	Şikâyeteye bağlı	Şikâyeteye bağlı

2 Konu anlatımı

Ceza Özel: Hürriyete Karşı Suçlar > 11 · Huzur ve Sükûnu Bozma (m.123) ⇌ Israrlı Takip (m.123/A)

m.123 ⇌ m.123/A

Ölçüt	Huzur/sükûnu bozma (m.123)	Israrlı takip (m.123/A)
Hareket	Israrla telefon etme, gürültü ya da hukuka aykırı başka davranış	Israrla fiziken takip ya da haberleşme/bilişim/3. kişi yoluyla temas kurma
Saik	" Sırf huzur ve sükûnu bozma " amacı (doğrudan kast/özel kast)	Saik önemsiz (barışmak için dahi); kast yeterli
Suç türü	Tehlike suçu (zarar aranmaz)	Zarar suçu : ciddi huzursuzluk/güvenlik endişesi
Kovuşturma	Şikâyeteye bağlı	Şikâyeteye bağlı

3 Hafıza kartı

Ceza Özel: Hürriyete Karşı Suçlar

Tanım

hur_034

Huzur ve sükûnu bozma (m.123) ile ısrarlı takip (m.123/A) suç türü bakımından nasıl ayrılır?

ÖN YÜZ

Huzur/sükûnu bozma **tehlike suçudur** (zarar aranmaz); ısrarlı takip **zarar suçudur** (ciddi huzursuzluk/güvenlik endişesi gerekir).

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Ceza Özel: Hürriyete Karşı Suçlar

Süre

hur_035

Huzur/sükûnu bozma ile ısrarlı takipte saik ve kovuşturma nasıldır?

ÖN YÜZ

Huzur/sükûnu bozmada '**sırf huzuru bozma**' özel **kastı** aranır; ısrarlı takipte **saik önemsizdir** (barışmak için dahi). **Her ikisi de şikâyeteye bağlıdır.**

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Ceza Özel: Kişilere Karşı Suçlar

İstisna

kks_079

Elle sarkıntılık cinsel taciz mi yoksa cinsel saldırı mı sayılır?

ÖN YÜZ

Cinsel saldırı sayılır; cinsel taciz vücut bütünlüğünün ihlal edilmediği hâllere özgüdür.

ARKA YÜZ

Soru 84

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Ceza Özel: Kamu İdaresine Karşı Suçlar

1 Konu anlatımı

Ceza Özel: Kamu İdaresine Karşı Suçlar > 08 · Kamu Görevlisinin Ticareti (TCK m.259)

- Zimmet (m.247) kamu görevlisinin görevi nedeniyle zilyetliği devredilmiş malı mal edinmesidir; mal görevle bağ olmadan kişisel güvenle emanet edilmişse güveni kötüye kullanma, zilyetlik hiç devredilmemişse hırsızlık oluşur.
- Zimmette aynen iade veya tam tazmin hâlinde etkin pişmanlık soruşturmadan önce üçte iki, kovuşturmadan önce yarı, hükümden önce üçte bir oranında indirim sağlar.
- İrtikâp (m.250) icbar, ikna veya hatadan yararlanma yollarından biriyle işlenir ve sağlanan yararın haksız olması şart değildir; yarar devlete ait olursa zimmet oluşur.
- İrtikâp özgü bir suç olduğundan kamu görevlisi olmayan sivil iştirakçi müşterek fail olamaz, yalnızca yardım eden sıfatıyla cezalandırılır.
- **Rüşvette (m.252) menfaatin görevin gereklerine aykırı bir işe yönelik olması şart değildir; haklı ve yasal bir iş için menfaat sağlansa da rüşvet oluşur.**
- Rüşvette anlaşılmaya varılması (vaat) hâlinde menfaat temin edilmese de suç tamamlanmış gibi cezalandırılır; alan kişinin yargı görevlisi, hakem, bilirkişi, noter veya yeminli mali müşavir olması nitelikli hâldir.
- Nüfuz ticaretinde (m.255) fail başkası üzerinde etki iddiasıyla yetkisiz bir işte çıkar sağlar; fail yetkili olmadığı hâlde yetkili gibi aldatıp menfaat sağlarsa dolandırıcılık oluşur.
- Görevi kötüye kullanma (m.257) bir zarar suçudur; aykırılık tek başına yetmez, ayrıca mağduriyet, kamu zararı veya haksız menfaat doğmalıdır ve bu suç tali normdur.
- Görevi yaptırmamak için direnme (m.265) bileşik bir suçtur; ayrıca kasten yaralama veya tehditten ceza verilmez, ancak fail ayrıca hakaret etmişse iki ayrı suçtan ceza verilir.

2 Hafıza kartı

Ceza Özel: Kamu İdaresine Karşı Suçlar

⚠ İstisna

kid_019

Rüşvette 2012 değişikliğiyle 'göreve aykırılık' şartı bakımından ne değişti?

ÖN YÜZ

Menfaatin görevin gereklerine **aykırı** işe yönelik olması **şart değildir; haklı ve yasal** iş için menfaat sağlansa da rüşvet oluşur (icbar/hatadan yararlanma suretiyle irtikâp hâlleri hariç).

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Ceza Özel: Kamu İdaresine Karşı Suçlar

■ Tanım

kid_018

Rüşvet suçu (m.252) ne tür bir suçtur ve nasıl tanımlanır?

ÖN YÜZ

Kamu görevlisinin, görevinin ifasıyla ilgili işi yapması/yapmaması için bir kişiyle **anlaşarak menfaat sağlamasıdır; çok failli (karşılaşma) suçtur** (veren de alan da cezalandırılır).

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Ceza Özel: Kamu İdaresine Karşı Suçlar

🔗 Pratik

kid_021

Haklı bir işin gördürülmesi için yarar sağlayan kamu görevlisi hangi hâlde irtikâp, hangi hâlde rüşvetten sorumlu olur?

ÖN YÜZ

İcbar varsa irtikâp, icbar yoksa rüşvet suçundan sorumlu olur.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Ceza Özel: Kamu İdaresine Karşı Suçlar

RÜŞVET (M.252)

Test sorusu

s8

2012 değişikliği sonrası rüşvet suçunun oluşması bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Menfaat mutlaka göreve aykırı olan bir iş için sağlanmalıdır.

B) Menfaatin, görevlinin göreve aykırı bir işine yönelik olması artık şart değildir; haklı bir iş için sağlansa da rüşvet oluşur.

C) Rüşvet yalnızca menfaati alan bakımından cezalandırılır.

D) Amaçlanan iş görevliye girmese de rüşvet yine oluşur.

E) Menfaat temin edilmedikçe suç hiçbir hâlde oluşmaz.

✓ Doğru cevap: B

2012 sonrası menfaatin göreve aykırı işe yönelik olması şart değildir; haklı iş için de rüşvet oluşur.

⚠ SINAV TUZAĞI

Göreve aykırılık şartı KALKTI.

Soru 85

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Ceza Muhakemesi: Temel İlkeler ve Makamlar

1 Konu anlatımı

Ceza Muhakemesi: Temel İlkeler ve Makamlar > 10 · Savunma: Sanık ve Müdafî

🕒 SÜRE METRESİ — MÜDAFİ SAYISI VE ZORUNLU MÜDAFİ

- Sayı kural olarak sınırsız; ifade almada **en çok 3**; örgüt suçları duruşmasında **en çok 3** (m.149/2)
- Zorunlu müdafî (re'sen):** çocuk (18 altı), sağır-dilsiz, kendini savunamayacak malul; **alt sınırı 5 yıldan fazla** hapis; tutuklama istemi; gözlem altı; salondan çıkarılan sanık; kaçak sanık; seri muhakeme
- Talep hâlinde (müdafî tutamayan) → **ceza miktarına bakılmaksızın** ücretsiz müdafî (m.150/1)

2 Konu anlatımı

Avukatın Hak ve Ödevleri > İçindekiler

GÖREV SONA ERME VE ÜCRET

Zorunlu müdafî/vekilin görevi; soruşturmada **KYOK kesinleşmesi / yetkisizlik-görevsizlik / iddianamenin kabulü**, kovuşturmada **il-ilçe dışı görevsizlik-yetkisizlik / hükmün kesinleşmesi / davanın nakli**, ayrıca **ölüm** ve kişinin **kendi müdafî seçmesi** ile biter. Talep üzerine görevlendirilen müdafî/vekil **azledilemez**. Ücret AAÜT'den ayrı tarifeyle Adalet Bakanlığı bütçesinden; soruşturma ve kovuşturma için **ayrı ayrı; istinabede** tarifenin **yarısı**; yetki belgeli avukata ayrıca ödenmez.

3 Hafıza kartı

Avukatın Hak ve Ödevleri

Tanım

avh_122

Zorunlu müdafî/vekil, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde hangi merci tarafından barodan istenir (CMKMTY m. 5/6)?

ÖN YÜZ

Soruşturma evresinde **ifadeyi alan merci veya sorguyu yapan hâkim**; kovuşturma evresinde ise **mahkeme** tarafından istenir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Avukatın Hak ve Ödevleri

İstisna

avh_119

Ceza muhakemesinde mutlak (talepten bağımsız) zorunlu müdafî hangi hâllerde atanır (CMK m. 150/2)?

ÖN YÜZ

Şüpheli/sanığın **çocuk**, kendini savunamayacak derecede **malûl** ya da **sağır-dilsiz** olması; istenen hapsin alt sınırının **beş yıldan fazla** olması; **gözlem altına alma** ve **tutuklama** hâlleri.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Avukatın Hak ve Ödevleri

ZORUNLU MÜDAFİ/VEKİL

Test sorusu

s12

Aşağıdakilerden hangisi zorunlu müdafî/vekilin görevini sona erdiren hâllerden DEĞİLDİR?

A) Müvekkilin başka bir ildeki adrese taşınması

B) Şüpheli veya sanığın kendi müdafîini bizzat seçmesi

C) Kovuşturma evresinde verilen hükmün kesinleşmesi

D) Soruşturma evresinde iddianamenin kabul edilmesi

E) Şüpheli veya sanığın vefat etmiş olması

✓ Doğru cevap: A

kişinin adres değişikliği görevi sona erdiren hâller arasında sayılmamıştır.

6 Test sorusu

Ceza Muhakemesi: Temel İlkeler ve Makamlar

SANIK VE MÜDAFİ

Test sorusu

s32

Zorunlu (re'sen) müdafî görevlendirilmesini gerektiren hâllerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Yalnızca alt sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda re'sen zorunlu müdafî görevlendirilir.

B) On sekiz yaşını doldurmamış çocuklar için müdafî zorunludur.

C) Sağır-dilsiz veya kendini savunamayacak derecede malul olanlar için müdafî zorunludur.

D) Hakkında tutuklama istenen şüpheli/sanık için müdafî zorunludur.

E) Kaçak sanık için müdafî görevlendirilir.

✓ Doğru cevap: A

Zorunlu müdafî hâlleri: çocuk, sağır-dilsiz/malul, alt sınırı 5 yıldan fazla suç, tutuklama istemi, gözlem, salondan çıkarılan/kaçak sanık, seri muhakeme.

⚠ SINAV TUZAĞI

Zorunlu müdafî ceza ölçütü: alt sınır BEŞ yıldan fazla.

Soru 86

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Ceza Muhakemesi: Koşullar, Süreler, İspat ve Tedbirler

1 Konu anlatımı

Ceza Muhakemesi: Koşullar, Süreler, İspat ve Tedbirler > 14 · Bilirkişi Mütalaası (m.62-73)

⌚ SÜRE METRESİ — BİLİRKİŞİ SÜRESİ VE UZMAN MÜTALAASI

- Rapor süresi **en çok 3 ay; en çok 3 ay daha** uzatılır (tavan **6 ay**)
- Süresinde vermeyen bilirkişi değiştirilir, ücret/masraf ödenmeyebilir; yeminden/görüşten çekinene **3 ay disiplin hapsi**
- **Uzman mütalaası (m.67/6):** taraflar bilimsel mütalaa alabilir ama **bu nedenle ek süre istenemez**

2 Hafıza kartı

Ceza Muhakemesi: Koşullar, Süreler, İspat ve Tedbirler

⌚ Süre

cmk_107

Bilirkişinin rapor süresi ne kadardır ve azami ne kadar uzar?

ÖN YÜZ

En çok 3 ay; en çok 3 ay daha uzatılabilir (toplam tavan **6 ay**). Yeminden/görüşten çekinen bilirkişiye **3 ay disiplin hapsi** verilebilir.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Ceza Muhakemesi: Koşullar, Süreler, İspat ve Tedbirler

BİLİRKİŞİ

Test sorusu

s30

Bilirkişilikle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bilirkişinin rapor süresi en çok üç aydır, en çok üç ay daha uzatılabilir.
- B) Genel bilgi veya hâkimin bilgisiyle çözülecek konularda bilirkişiye başvurulamaz.
- C) Otopsi ve akıl sağlığının belirlenmesinde bilirkişiye başvurulması zorunludur.
- D) Bilirkişi, olayın hukukî nitelendirmesini yaparak hangi suçun oluştuğunu belirleyebilir.**
- E) Uzman mütalaası alınması ek süre istemeye gerekçe olamaz.

✓ Doğru cevap: D

Bilirkişi hukukî nitelendirme yapamaz; rapor süresi 3+3=6 ay; genel/hukukî bilgiyle çözülecek konuda başvurulmaz; otopsi ve akıl sağlığında zorunludur.

⚠ SİNAV TUZAĞI

Bilirkişi HUKUKİ NİTELENDİRME yapamaz.

Soru 87

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Ceza Muhakemesi: Evreler ve Hüküm

1 Konu anlatımı

Ceza Muhakemesi: Evreler ve Hüküm > 04 · Dava Açmada Takdir Yetkisi ve Erteleme (m.171)

▲ SINAV TUZAĞI — ERTELEME YAPILAMAYACAK SUÇLAR

Örgüt (kurma/yönetme/üye olma) ve örgüt faaliyeti çerçevesindeki suçlar; **kamu görevlisinin görevi sebebiyle** ya da kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenen suçlar; **asker kişilerce** işlenen askerî suçlar; **cinsel dokunulmazlığa karşı** suçlar. Süre içinde kasıtlı suç işlenmezse **KYOK**, işlenirse **kamu davası** açılır.

2 Hafıza kartı

Ceza Muhakemesi: Evreler ve Hüküm

⚠ İstisna

evr_027

Kamu davasının açılmasının
ertelenemeyeceği suçlar nelerdir?

ÖN YÜZ

Örgüt (kurma/yönetme/üye) ve örgüt faaliyeti
çerçevesindeki suçlar; **kamu görevlisinin görevi
sebebiyle** ya da ona karşı görevinden dolayı işlenen
suçlar; **asker kişilerce** işlenen askerî suçlar; **cinsel
dokunulmazlığa karşı** suçlar.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Ceza Muhakemesi: Evreler ve Hüküm

TAKDİR YETKİSİ VE ERTELEME

Test sorusu

s28

Kamu davasının açılmasının ertelenemeyeceği suçlarla ilgili aşağıdakilerden hangileri doğrudur?

- I. Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar
- II. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar
- III. Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenen suçlar
- IV. Üst sınırı iki yıl hapis olan basit hırsızlık

A) Yalnız II

B) I ve IV

C) II, III ve IV

D) I, II ve III

E) I, II, III ve IV

✓ Doğru cevap: D

Örgüt, cinsel dokunulmazlık ve kamu görevlisi görev suçlarında erteleme yapılamaz; üst sınırı 3 yıl veya az basit suçta erteleme mümkündür (IV ertelenebilir).

▲ SINAV TUZAĞI

Üst sınırı 2 yıl basit suç ERTELENEBİLİR.

4 Test sorusu

Ceza Muhakemesi: Evreler ve Hüküm

TAKDİR YETKİSİ VE ERTELEME

Test sorusu

s10

Aşağıdaki suçlardan hangisinde kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilebilir?

A) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu.

B) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenen suç.

C) Cinsel saldırı suçu.

D) Üst sınırı iki yıl hapis olan basit bir malvarlığı suçu.

E) Asker kişi tarafından işlenen bir askerî suç.

✓ Doğru cevap: D

Erteleme; örgüt, kamu görevlisinin/karşısındaki görev suçları, askerî suçlar ve cinsel dokunulmazlık suçlarında yapılamaz; üst sınırı 3 yıl veya az normal suçta mümkündür.

▲ SINAV TUZAĞI

Erteleme yasak dörtlüsü: örgüt, görev suçu, askerî, cinsel.

Soru 88

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Ceza Muhakemesi: Temel İlkeler ve Makamlar

1 Konu anlatımı

Ceza Muhakemesi: Temel İlkeler ve Makamlar > 04 · Madde Bakımından Yetki (Görev)

▲ SINAV TUZAĞI — ORAN NUANSI VE ALT DERECEYE GÖNDERME

Nitelikli hâl için kanun **ceza miktarı değil yalnız oran** (artırım/indirim) göstermişse, bu oran üst sınır hesabına katılmaz (çocuk fuhşunda 4-10 yıl, cebir/tehditte iki kat → üst sınır yine 10 yıl, görevli **asliye ceza**). Ayrıca duruşmada suçun niteliği değişse de **alt dereceli mahkemeye (asliye cezaya) görevsizlikle gönderilemez (m.6/1)**.

2 Hafıza kartı

Ceza Muhakemesi: Temel İlkeler ve Makamlar

⚠ İstisna

cmt_041

Duruşmada suçun niteliği değişirse dava alt dereceli mahkemeye gönderilebilir mi?

ÖN YÜZ

Hayır; suçun niteliği değişse de dava **alt dereceli mahkemeye (asliye cezaya) görevsizlikle gönderilemez** (m.6/1). Üst dereceli mahkemeye gönderilebilir.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Ceza Muhakemesi: Temel İlkeler ve Makamlar

MADDE BAKIMINDAN YETKİ (GÖREV)

Test sorusu

s17

Duruşma sırasında suçun hukuki niteliğinin değiştiği anlaşılırsa aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Dava, suçun niteliği değiştiğinde her hâlde görevsizlikle alt dereceli mahkemeye gönderilir.

B) Mahkeme, suçun hukuki niteliğinin değişmesi hâlinde davayı düşürmek zorunda kalır.

C) Dava alt dereceli mahkemeye (asliye cezaya) görevsizlikle gönderilemez.

D) Sanığın açık rızası bulunması hâlinde dava alt dereceli mahkemeye gönderilebilir hâle gelir.

E) Niteliğin değişmesine ilişkin görevsizlik kararı yalnızca soruşturma aşamasında verilebilir.

✓ Doğru cevap: C

Kovuşturma başladıktan sonra suçun niteliği değişse dahi dava alt dereceli mahkemeye görevsizlikle gönderilemez (m.6/1); üst dereceye gönderilebilir.

▲ SINAV TUZAĞI

Kovuşturmada ALT dereceye görevsizlik YASAK.

Soru 90

✓ Doğrudan referans

Ceza Hukuku > Ceza Muhakemesi: Kanun Yolları

1 Konu anlatımı

Ceza Muhakemesi: Kanun Yolları > 03 · Vazgeçme ve Kesinleşmeye Etki (m.265-266)

HAFIZA — Vazgeçme kuralları

Başvurudan vazgeçme **merci karar verinceye kadar** geçerlidir; başvuru hakkından **önceden vazgeçilemez**. Savcı, sanık lehine başvurusundan onun rızası olmadan vazgeçemez. Müdafî/vekilin vazgeçmesi vekâletnamede özel yetki gerektirir. Zorunlu müdafîli şüpheli/sanıkta irade çelişirse müdafîin iradesi geçerli sayılır.

2 Hafıza kartı

Ceza Muhakemesi: Kanun Yolları

⚠ İstisna

kny_011

Savcı ve müdafî başvurdan hangi koşulla vazgeçebilir?

ÖN YÜZ

Savcı, sanık lehine başvurusundan **onun rızası olmadan vazgeçemez**; müdafî/vekilin vazgeçmesi **vekâletnamede özel yetki** gerektirir.

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Ceza Muhakemesi: Kanun Yolları

⚠ İstisna

kny_012

Zorunlu müdafîli şüpheli/sanıkta, başvuru/vazgeçmede irade çelişirse hangisi geçerli olur?

ÖN YÜZ

Müdafîin iradesi geçerli sayılır.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Ceza Muhakemesi: Kanun Yolları

VAZGEÇME VE KESİNLEŞME

Test sorusu

s54

Zorunlu müdafî atanmış bir sanık yararına kanun yoluna başvurulmuş, ancak sanık ile müdafîin iradesi çelişmektedir. Hangisi geçerli sayılır?

A) Her hâlde sanığın iradesi geçerli sayılır.

B) Müdafîin iradesi geçerli sayılır.

C) Mahkeme iki iradeyi de geçersiz sayar.

D) Cumhuriyet savcısının görüşü belirleyicidir.

E) Karar hâkimin takdirine bırakılır.

✓ Doğru cevap: B

Çocuk, malul ya da sağır-dilsizliği nedeniyle zorunlu müdafî atanan şüpheli/sanık yararına başvuru veya vazgeçmede irade çelişirse müdafîin iradesi geçerli sayılır.

⚠ SINAV TUZAĞI

İrade çelişkisinde MÜDAFİİN iradesi geçerli.

Soru 91

✓ Doğrudan referans

İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku > İş Sözleşmesi ve Türleri

1 Konu anlatımı

İş Sözleşmesi ve Türleri > B) Yeniden İş Sözleşmesi Yapma Zorunlulukları

Yeniden Sözleşme Yapma Zorunlulukları ve Yaptırımları

Hâl	Koşul/süre	Yaptırım
Engelli hâle gelip ayrılan işçi (m.30/5)	Engeli geçen ve işini yapabilecek hâle gelen; işyerinde boş yer varsa derhâl, yoksa boşalacak ilk işe tercihen alınır	6 aylık ücret tutarında tazminat (idari para cezası yok)
Toplu işten çıkarılan işçi	Çıkarmanın kesinleşmesinden itibaren 6 ay içinde aynı nitelikte iş için tercihen çağrılır	Hukukî yaptırım yok; yalnız idari para cezası (m.100)
Askerlik/kanunî ödev dönüşü işçi	Ödev bitiminden itibaren 2 ay içinde başvuru; eski/benzer işe, boş yer varsa derhâl, o andaki şartlarla tercihen alınır	3 aylık ücret tutarında tazminat

2 Hafıza kartı

İş Sözleşmesi ve Türleri

Süre

iss_061

Engelli hâle gelip işten ayrılan işçiyle yeniden sözleşme yapma zorunluluğunun yaptırımı nedir (m.30/5)?

ÖN YÜZ

Engeli geçip işini yapabilecek hâle gelen işçi, boş yer varsa derhâl (yoksa boşalacak ilk işe) tercihen alınır; işveren bunu yapmazsa **6 aylık ücret tutarında tazminat** öder. **İdari para cezası uygulanmaz.**

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

İş Sözleşmesi ve Türleri

X. ZORUNLULUK

Test sorusu

s30

Engelli hâle gelerek işten ayrılan işçiyle yeniden iş sözleşmesi yapma zorunluluğunun yaptırımı nedir (m.30/5)?

A) İşveren yükümlülüğü yerine getirmezse eski işçiye altı aylık ücret tutarında tazminat öder; idari para cezası uygulanmaz.

B) İşverene idari para cezası uygulanır.

C) Herhangi bir yaptırım öngörülmemiştir.

D) İşveren üç aylık ücret tutarında tazminat öder.

E) Engelli hâle gelerek ayrılan işçiyle yeniden sözleşme yapma yükümlülüğüne uymayan işveren, eski işçisine bir yıllık ücreti tutarında tazminat ödemekle yükümlü tutulur.

✓ Doğru cevap: A

Engelli hâle gelip işyerinden ayrılan işçi, engeli geçip işini yapabilecek hâle geldiğinde boş yer varsa tercihen işe alınmalıdır; işveren bunu yapmazsa eski işçiye altı aylık ücret tutarında tazminat öder. İdari para cezası uygulanmaz (m.30/5).

Soru 92

✓ Doğrudan referans

İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku > İş Sözleşmesinin Sona Ermesi

1 Konu anlatımı

İş Sözleşmesinin Sona Ermesi > C. Ölüm

M.24 — İNCE AYRIMLAR

İşçiye başka bir işçi veya üçüncü kişi tarafından cinsel taciz yapılırsa (m.24/II-d) işçi doğrudan feshedemez; önce işverene bildirmeli, işveren gerekli önlemini almazsa haklı fesih doğar (işverenin bizzat tacizi m.24/II-b ile doğrudan haklı nedendir). m.24/II-e'deki ücret; prim, ikramiye, fazla mesai ve tatil ücretlerini kapsar, sigorta primi yatırılmaması da haklı fesih verir (yalnız ücrete zam yapılmaması vermez). İşyerinde mobbing (psikolojik taciz) de işçiye haklı fesih hakkı tanır. **Zorlayıcı sebepte (m.24/III) sözleşme 1 hafta askıda kalır ve bu sürede işçiye bir haftaya kadar yarım ücret ödenir (m.40).**

2 Hafıza kartı

İş Sözleşmesinin Sona Ermesi

⚠ İstisna

ise_096

İşçiye başka bir işçi/üçüncü kişi tarafından cinsel taciz yapılırsa işçi doğrudan feshedebilir mi; zorlayıcı sebepte ücret durumu nedir?

ÖN YÜZ

Doğrudan feshedemez; önce işverene bildirmeli, işveren gerekli önlemini almazsa haklı fesih doğar (m.24/II-d) — işverenin bizzat tacizi (m.24/II-b) ise doğrudan haklı nedendir. Zorlayıcı sebepte (m.24/III) sözleşme 1 hafta askıda kalır ve işçiye **bir haftaya kadar yarım ücret** ödenir (m.40).

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

İş Sözleşmesinin Sona Ermesi

HAKLI FESİH — M.24

Test sorusu

s71

İşçiye başka bir işçi/üçüncü kişi tarafından cinsel taciz yapılması ve zorlayıcı sebep bakımından hangisi doğrudur? (m.24)

A) Zorlayıcı sebepte sözleşme askıya alınmaz

B) İşverenin bizzat cinsel tacizinde işçi önce işverene bildirmek zorundadır

C) Zorlayıcı sebepte işçiye hiçbir ücret ödenmez

D) Üçüncü kişinin tacizi işçiye doğrudan ve derhal haklı fesih hakkı verir

E) İşçi doğrudan feshedemez; önce işverene bildirmeli, işveren gerekli önlemini almazsa haklı fesih doğar (m.24/II-d); zorlayıcı sebepte 1 haftaya kadar yarım ücret ödenir (m.40)

✓ Doğru cevap: E

İşçiye başka işçi/üçüncü kişi tarafından cinsel taciz (m.24/II-d) işçiye doğrudan fesih vermez; işçi önce işverene bildirmeli, işveren gerekli önlemini almazsa haklı fesih doğar (işverenin bizzat tacizi m.24/II-b ile doğrudandır). Zorlayıcı sebepte (m.24/III) sözleşme 1 hafta askıda kalır, işçiye 1 haftaya kadar yarım ücret ödenir (m.40).

Soru 93

✓ Doğrudan referans

İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku > Sendikalar Hukuku

1 Konu anlatımı

Sendikalar Hukuku > İçindekiler

▲ SINAV TUZAĞI — EMEKLİLİKTE ÜYELİK İSTİSNASI (M.19/6)

SGK'dan yaşlılık/malullük aylığı ya da toptan ödeme alıp işten ayrılanın üyeliği sona erer; **ancak çalışmaya devam edenler ile yönetim, denetleme veya disiplin kurulundaki görevi sürerken** bu ödemeyi alanların üyeliği, görevleri süresince (yeniden seçildikçe) **devam eder**.

2 Hafıza kartı

Sendikalar Hukuku

İstisna

shk_075

SGK'dan yaşlılık/malullük aylığı veya toptan ödeme alan işçinin sendika üyeliği her hâlde sona erer mi? (m.19/6)

ÖN YÜZ

Hayır. Bu ödemeyi alıp **işten ayrılanın** üyeliği sona erer; ancak **çalışmaya devam edenler** ile **yönetim, denetleme veya disiplin kurulundaki görevi sürerken** ödeme alanların üyeliği, görevleri süresince (yeniden seçildikçe) **devam eder**.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Sendikalar Hukuku

ÜYELİK — EMEKLİLİK

Test sorusu

s47

SGK'dan yaşlılık/malullük aylığı veya toptan ödeme alan işçinin sendika üyeliği her hâlde sona erer mi? (m.19/6)

A) Hayır; ödemeyi alıp işten ayrılanın üyeliği sona erer, ancak çalışmaya devam edenler ile yönetim/denetleme/disiplin görevindekinin üyeliği devam eder

B) Sosyal Güvenlik Kurumundan yaşlılık veya malullük aylığı ya da toptan ödeme alan her işçinin sendika üyeliği, çalışmaya devam edip etmediğine bakılmaksızın istisnasız kendiliğinden sona erer

C) Yönetim kurulu görevindeyken ödeme alanın üyeliği de sona erer

D) Çalışmaya devam etse bile üyelik sona erer

E) Ödeme alan işçinin üyeliği yalnızca askıya alınır

✓ Doğru cevap: A

m.19/6: SGK'dan aylık/toptan ödeme alıp işten ayrılanın üyeliği sona erer; ancak çalışmaya devam edenler ile yönetim/denetleme/disiplin kurulundaki görevi sürerken ödeme alanların üyeliği görevleri süresince devam eder.

Soru 94

✓ Doğrudan referans

İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku > İş Sözleşmesi ve Türleri

1 Konu anlatımı

İş Sözleşmesi ve Türleri > İçindekiler

YAZILI ŞEKİL (İK M.8)

İş sözleşmesi **rızai** bir sözleşmedir; kural olarak **şekle bağlı değildir** ve karşılıklı irade beyanıyla kurulur. **Yazılı şekil (adi yazılı) zorunlu olanlar: süresi 1 yıl ve daha fazla olan belirli süreli sözleşmeler; takım sözleşmesi; çağrı üzerine çalışma; uzaktan çalışma; 14 yaşını doldurmamış** çocukların sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalıştırılması sözleşmeleri. Yazılı yapılması zorunlu iş sözleşmeleri **damga vergisi ve her çeşit resim-harçtan muaftır** (m.8/2). Deniz İş K. ve Basın İş K. kapsamındaki sözleşmelerin **tümü** yazılı yapılır.

2 Konu anlatımı

İş Sözleşmesi ve Türleri > İçindekiler

▲ SINAV TUZAĞI — SÜREKSİZ VE BELİRSİZ SÜRELİ ŞEKLE TABİ DEĞİL

Yazılı zorunluluk **1 yıldan az** süreli değil, **1 yıl ve daha fazla** süreli belirli süreli sözleşmeler içindir. **Süreksiz ve belirsiz süreli iş sözleşmeleri şekle tabi değildir; yazılı ya da sözlü kurulabilir.**

3 Hafıza kartı

İş Sözleşmesi ve Türleri

⚠ İstisna

iss_066

Hangi iş sözleşmeleri yazılı şekilde yapılmak zorundadır? (İş K. m.8)

ÖN YÜZ

İş sözleşmesi **rızaidir**, kural olarak **şekle bağlı değildir**. Yazılı (adi yazılı) zorunlu olanlar: süresi **1 yıl ve daha fazla** belirli süreli sözleşmeler; **takım sözleşmesi; çağrı üzerine çalışma; uzaktan çalışma; 14 yaşını doldurmamış** çocukların sanat/kültür/reklam faaliyetlerinde çalıştırılması. **Süreksiz ve belirsiz süreli** sözleşmeler şekle tabi değildir.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

İş Sözleşmesi ve Türleri

YAZILI ŞEKİL

Test sorusu

s34

İş sözleşmesinde yazılı şekil bakımından hangisi doğrudur? (m.8)

A) Belirsiz süreli iş sözleşmeleri yazılı yapılmak zorundadır

B) 1 yıldan az süreli belirli süreli sözleşmeler yazılı zorunludur

C) İş sözleşmesi kural olarak şekle bağlı değildir; 1 yıl ve daha fazla belirli süreli, takım, çağrı, uzaktan ve 14 yaş altı sanat-kültür-reklam sözleşmeleri yazılı zorunludur

D) Çağrı üzerine çalışma sözleşmesi sözlü de yapılabilir

E) Bütün iş sözleşmeleri yazılı yapılmak zorundadır

✓ Doğru cevap: C

İş sözleşmesi rızaidir ve kural olarak şekle bağlı değildir. Yazılı zorunlu olanlar: 1 yıl ve daha fazla belirli süreli sözleşmeler, takım, çağrı üzerine, uzaktan çalışma ve 14 yaş altı sanat-kültür-reklam sözleşmeleridir; süreksiz ve belirsiz süreli sözleşmeler şekle tabi değildir.

Soru 95

✓ Doğrudan referans

İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku > İş Hukukuna Giriş

1 Konu anlatımı

İş Hukukuna Giriş > İşyerinin Devri (İş K. m.6)

Kural: İşyeri veya bir bölümü **hukukî bir işleme dayalı olarak** devredildiğinde, devir tarihinde mevcut **iş sözleşmeleri bütün hak ve borçlarıyla birlikte devralana geçer** (otomatik/kendiliğinden geçiş). Devralan, işçinin **hizmet süresinin esas alındığı** haklarda, işçinin **devreden yanında işe başladığı tarihi** esas alır.

2 Hafıza kartı

İş Hukukuna Giriş

Tanım

ihg_041

İşyeri hukukî bir işlemle devredildiğinde iş sözleşmelerine ne olur (İş K. m.6)?

ÖN YÜZ

Devir tarihinde mevcut **iş sözleşmeleri bütün hak ve borçlarıyla devralana kendiliğinden geçer** (otomatik geçiş). Devralan, hizmet süresine bağlı haklarda işçinin **devreden yanında işe başladığı tarihi** esas alır.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

İş Hukukuna Giriş

VI. İŞYERİ VE DEVRİ

Test sorusu

s33

İş K. m.6'ya göre işyerinin hukukî bir işlemle devri hâlinde mevcut iş sözleşmelerine ne olur?

- A) Devralan, işçinin hizmet süresini devir tarihinden itibaren yeniden başlatır. Bu nedenle işçinin devir öncesi kıdemi devralan bakımından dikkate alınmaz ve hizmet süresine bağlı tüm haklar sıfırdan işlemeye başlar.
- B) İş sözleşmeleri yalnızca devralanın kabul ettiği işçiler bakımından geçer.
- C) İş sözleşmeleri devirle birlikte kendiliğinden sona erer.
- D) İş sözleşmeleri ancak işçinin yazılı onayı alınırsa devralana geçer.
- E) İş sözleşmeleri, devir tarihinde bütün hak ve borçlarıyla birlikte kendiliğinden devralana geçer.

✓ Doğru cevap: E

İş K. m.6'ya göre işyeri veya bir bölümü hukukî bir işlemle devredildiğinde, devir tarihinde mevcut iş sözleşmeleri bütün hak ve borçlarıyla birlikte kendiliğinden devralana geçer. Devralan, hizmet süresine bağlı haklarda işçinin devreden yanında işe başladığı tarihi esas alır.

Soru 96

✓ Doğrudan referans

İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku > Sosyal Güvenlik Hukuku

1 Konu anlatımı

Sosyal Güvenlik Hukuku > İçindekiler

- Sigortalının **işyerinde bulunduğu sırada** meydana gelen kaza,
- İşveren tarafından **yürütülen iş nedeniyle** meydana gelen kaza,
- Sigortalının **görevli olarak işyeri dışına gönderilmesi** nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlardaki kaza,
- Emziren kadın sigortalının** süt izni için ayrılan zamanlarda meydana gelen kaza,
- İşverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş-gelişte meydana gelen kaza.**

2 Konu anlatımı

Sosyal Güvenlik Hukuku > İçindekiler

▲ SINAV TUZAĞI — TAŞIT, ORAN, RÜCU

Sigortalının **kendi taşıtıyla** gidiş-gelişte olan kaza iş kazası **değildir** (taşıt **işverence sağlanmış olmalı**). Sürekli tam iş göremezlik geliri **%50/%100 değil %70**'tir. Kurumun işverene **rücu sebepleri**: kazayı süresinde bildirmeme, sigortalıyı Kuruma hiç bildirmeme (kaçak çalıştırma); buna karşılık **işçinin müterafik (birlikte) kusuru rücu sebebi değildir. Emzirme ödeneği** iş kazası-MH yardımı değil, **analık** yardımudur.

3 Hafıza kartı

Sosyal Güvenlik Hukuku

Tanım

sgk_009

İş kazası sayılan hâller nelerdir? (5510 m.13)

ÖN YÜZ

Sigortalının **işyerinde bulunduğu sırada; yürütülen iş nedeniyle; görevle işyeri dışına gönderilmesinde** asıl işini yapmaksızın geçen zamanda; **emziren kadının süt izninde; işverence sağlanan taşıtla** gidiş-gelişte meydana gelen kaza.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Sosyal Güvenlik Hukuku

İstisna

sgk_011

Sigortalının kendi taşıtıyla işe gidiş-gelişinde olan kaza iş kazası mıdır?

ÖN YÜZ

Hayır. Gidiş-gelişte kazanın iş kazası sayılması için taşıtın **işverence sağlanmış** olması gerekir; sigortalının kendi taşıtıyla yolda olan kaza iş kazası değildir.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Sosyal Güvenlik Hukuku

İŞ KAZASI

Test sorusu

s6

5510 m.13'e göre iş kazası bakımından hangisi doğrudur?

- A) Sigortalının kendi taşıtıyla işe gidiş-gelişinde olan kaza iş kazasıdır
- B) İş kazası ancak sigortalının işyeri sınırları içinde bulunduğu sırada meydana gelirse iş kazası sayılır; işverence sağlanan servis aracındaki, görevle başka yere gönderilme sırasındaki veya emzirme izni sırasındaki olaylar iş kazası kapsamına girmez
- C) İş kazası SGK'ya 7 iş günü içinde bildirilir
- D) Sigortalının işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş-gelişinde meydana gelen kaza iş kazasıdır**
- E) Emziren kadının süt izninde olan kaza iş kazası sayılmaz

✓ Doğru cevap: D

m.13: İşyerinde, yürütülen iş nedeniyle, görevle dışarı gönderilmede, süt izninde veya işverence sağlanan taşıtla gidiş-gelişte olan kaza iş kazasıdır.

Soru 98

✓ Doğrudan referans

Vergi Hukuku > Gelir Üzerinden Alınan Vergiler

1

Konu anlatımı

Gelir Üzerinden Alınan Vergiler > Verginin Tarhı (m.106-109)

Vergi, bir hesap döneminde elde edilen **safi kurum kazancı** üzerinden hesaplanır. Tespitte GVK'nın **ticari kazanç** hükümleri uygulanır; zirai faaliyetle uğraşan kurumlarda zirai kazanç (bilanço esas) hükümleri geçerlidir. Ticari kazançtakilere ek olarak indirilebilecek giderler (m.8): menkul kıymet ihraç giderleri; kuruluş ve örgütlenme giderleri; genel kurul, birleşme, devir, bölünme, fesih ve tasfiye giderleri; sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette **komandite** ortağın kâr payı; katılım bankalarınca ödenen kâr payları; sigorta ve reasürans şirketlerinde teknik karşılıklar.

2

Hafıza kartı

Gelir Üzerinden Alınan Vergiler

Tanım

vuh_387

Kurumlar vergisinde safi kurum kazancı hangi hükümlere göre tespit edilir (KVK m. 6)?

ÖN YÜZ

GVK'nın **ticari kazanç hükümlerine** göre; zirai faaliyetle uğraşan kurumlarda GVK'nın **zirai kazanç (bilanço esas)** hükümlerine göre tespit edilir.

ARKA YÜZ

Soru 100

✓ Doğrudan referans

Vergi Hukuku > Vergi Suç ve Cezaları

1 Konu anlatımı

Vergi Suç ve Cezaları > 4.3. Üçüncü Grup — Bilgi Vermekten Çekinme ve İbraz Ödevlerine Aykırılık

Kaçakçılık, genel olarak hileli yollarla ya da kanuni esasların bilerek ve isteyerek çiğnenmesi sonucu vergi ziyasına neden olunmasıdır. Kaçakçılık suçunun işlenmesi hâlinde **hapis cezasının yanı sıra ziyaa uğratılan verginin üç katı vergi ziyai cezası** kesilir. **Kaçakçılık, iştirak hükümlerinin uygulandığı tek vergi suçudur**: maddi menfaat gözeterek iştirak edene suçu işleyene verilen hapis cezasının aynısı; menfaat gözetmeksizin iştirak edene hapis cezasının 1/2'si verilir; iştirak edene her hâlde vergi ziyai cezasının bir katı uygulanır (işleyene üç kat).

2 Hafıza kartı

Vergi Suç ve Cezaları

Pratik

vuh_216

Vergi ziyai cezasının genel oranı nedir; kaçakçılığa bağlı işlenirse suçu işleyene ve iştirak edene ne uygulanır (VUK m. 344)?

ÖN YÜZ

Genel kural kayba uğratılan verginin **1 katı**; kaçakçılığa bağlı işlenirse suçu işleyene **3 kat**, iştirak edene (menfaat gözetin/gözetmesin) **1 kat**.

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Vergi Suç ve Cezaları

Pratik

vuh_233

Kaçakçılıkta iştirak edene hapis ve vergi ziyai cezası nasıl uygulanır?

ÖN YÜZ

Maddi menfaat gözeterek iştirakte hapis suçu işleyenle **aynı**; **menfaat gözetmeksizin** iştirakte hapisin **1/2'si**; her hâlde iştirak edene vergi ziyai cezasının **1 katı** (işleyene 3 kat).

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Vergi Suç ve Cezaları

KAÇAKÇILIK VE İŞTİRAK

Test sorusu

s2

Kaçakçılık suçuna maddi menfaat gözeterek iştirak eden kişiye kesilecek vergi ziyai cezası bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Vergi ziyai cezası bir (1) kat olarak tam kesilir

B) Hiçbir şekilde vergi ziyai cezası kesilmez

C) Vergi ziyai cezasının yalnızca dörtte biri kesilir

D) Vergi ziyai cezasının üç katı kesilir

E) Vergi ziyai cezasının her hâlde yarısı kesilir

✓ Doğru cevap: A

Kaçakçılığa maddi menfaat gözeterek iştirak edene vergi ziyai cezası bir (tam) kat olarak kesilir. Maddi menfaat gözetilmemişse hapis cezasının yarısı ve vergi ziyai cezasının bir katı uygulanır.

⚠ SINAV TUZAĞI

Menfaat varsa iştirakçiye tam (1 kat) ceza; yarı ceza menfaatsiz hâldedir.

Soru 101

✓ Doğrudan referans

Vergi Hukuku > Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsili (6183)

1 Konu anlatımı

Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsili (6183) > 7. Yurt Dışı Çıkış Yasağı

Zamanında ödenmeyen kamu alacakları için önce borçluya **ödeme emri** gönderilir; 15 gün içinde ödeme yapılmaz veya mal bildiriminde bulunulmazsa **haciz** yoluna gidilir; iflası istenebilecek kişiler için **iflas talebinde** bulunulabilir. Borçlunun konkordatoya gitmesi, kamu alacağını ve iflası bağlamaz.

2 Konu anlatımı

Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsili (6183) > 1. Ödeme Emri m.55-58

Ödeme emriyle **15 gün** içinde borcun ödenmesi ya da mal bildiriminde bulunulması istenir; borcun asıl ve ferilerinin mahiyet-miktarı, nereye ödeneceği ve süresinde ödenmez/bildirim yapılmazsa cebren tahsil edileceği belirtilir. Teminat gösterilip 15 günde ödenmeyen borçta teminat paraya çevrilir ya da kefile başvurulur. Kendisine ödeme emri tebliğ edilen kişi; **böyle bir borcu olmadığı, borcu kısmen ödediği, tamamen ödediği veya zamanaşımına uğradığı** gerekçelerinden birine dayanarak tebliğ tarihinden itibaren **15 gün** içinde dava açabilir. Borcun tamamen/kısmen reddinde borçlu, ret kararının tebliğinden itibaren **15 gün** içinde mal bildiriminde bulunmak zorundadır.

3 Hafıza kartı

Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsili (6183)

⌚ Süre

vuh_208

Cebren tahsilde borçluya ödeme emriyle hangi süre içinde ne yapması istenir; mal bildiriminde bulunmayana ne olur?

ÖN YÜZ

15 gün içinde borcunu ödemesi ya da mal bildiriminde bulunması istenir; mal bildiriminde bulunmayanlar **3 aya kadar hapis** cezasına çarptırılabilir.

ARKA YÜZ

Soru 102

✓ Doğrudan referans

Vergi Hukuku > Verginin Tarafları ve Vergilendirme İşlemleri

1 Konu anlatımı

Verginin Tarafları ve Vergilendirme İşlemleri > İlan Yoluyla Tebliğ

Beyan üzerine alınan vergiler tahakkuk fişi ile tarh ve tahakkuk ettirilir; beyannamenin alınması üzerine düzenlenen fişin bir nüshası mükellefe verilir ve vergi böylece tahakkuk eder. Mükellefe verilen nüsha aynı zamanda **beyannamenin makbuzu** yerine geçer. Gereken hâllerde beyana dayanan vergi, fiş yerine ihbarname ile de tebliğ edilebilir (**m.25**). Mükellefin fişi almaması, beyandaki matrah üzerinden verginin tahakkukuna engel değildir; bu hâlde fiş posta ile gönderilir (**m.27**). İkmalen, re'sen ve idarece tarhiyat ile cezalarda tahakkuk; dava açılmazsa **dava açma süresinin bitimiyle**, dava açılmışsa **dava sonucuna göre hesaplanan verginin tebliğiyle** gerçekleşir.

2 Hafıza kartı

Verginin Tarafları ve Vergilendirme İşlemleri

Tanım

vuh_190

Beyana dayalı vergiler hangi belgeyle tarh ve tahakkuk ettirilir (VUK m. 25)?

ÖN YÜZ

Tahakkuk fişi ile; fişin mükellefe verilen nüshası aynı zamanda beyannamenin **makbuzu** yerine geçer.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Verginin Tarafları ve Vergilendirme İşlemleri

TAHAKKUK AYRIMI

Test sorusu

s54

Tahakkuk zamanı eşleştirmelerinden hangisi YANLIŞTIR?

- A) Beyana dayalı vergiler — beyan üzerine verilen tahakkuk fişinin tebliğiyle
- B) Emlak Vergisi ile MTV — tahakkuku tahsile bağlı vergilerdendir**
- C) İkmalen, re'sen ve idarece tarh — tebliği izleyen 30 gün sonra tahakkuk
- D) Damga ve Eğlence Vergisi — tahakkuku tahsile bağlı vergilerdendir
- E) Uzlaşma ya da dava — yeniden hesaplanan vergi ve cezanın tebliğiyle

✓ Doğru cevap: B

Emlak Vergisi ve MTV belirli dönemlerde kendiliğinden tahakkuk eden vergilerdir. Tahakkuku tahsile bağlı vergiler ise Damga, Eğlence, Değerli Kağıtlar Vergisi ve Harçlardır. Bu nedenle eşleştirme yanlıştır.

Soru 103

✓ Doğrudan referans

Avukatlık Hukuku > Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul

1

Konu anlatımı

Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul > Avukatlığın Amacı Av.K. m.2

Staj (c) ve İkametgâh (d) Şartından Muaf Gruplar (m.4)

Muaf grup	Aranan hizmet / koşul
Yargı ve akademi görevlileri	Adli, idari ve askerî yargıda hâkimlik-savcılık; Anayasa Mahkemesi raportörlüğü; Danıştay üyeliği ; hukuk dersleri dalında profesörlük, doçentlik veya yardımcı doçentlik → 4 yıl hizmet.
Kamu hukuk müşavirleri	Kamu kurum ve kuruluşlarının hukuk müşavirliği görevinde → 10 yıl hizmet.
Nitelikli yabancı fakülte mezunları	TC vatandaşı ya da Türk uyruğuna kabul edilenlerden yabancı hukuk fakültesi mezunu olup geldiği yerde 4 yıl her derecede hâkimlik/savcılık/avukatlık yapmış ve avukatlığı meslek edinmiş olmak. Ayrıca <i>eksik derslerden başarı + Türkçeyi iyi bildiği bir sınavla saptanmış olmalıdır.</i>

2

Konu anlatımı

Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul > Avukatlığın Amacı Av.K. m.2

Staj (c) ve İkametgâh (d) Şartından Muaf Gruplar (m.4)

Muaf grup	Aranan hizmet / koşul
Yargı ve akademi görevlileri	Adli, idari ve askerî yargıda hâkimlik-savcılık; Anayasa Mahkemesi raportörlüğü; Danıştay üyeliği ; hukuk dersleri dalında profesörlük, doçentlik veya yardımcı doçentlik → 4 yıl hizmet.
Kamu hukuk müşavirleri	Kamu kurum ve kuruluşlarının hukuk müşavirliği görevinde → 10 yıl hizmet.
Nitelikli yabancı fakülte mezunları	TC vatandaşı ya da Türk uyruğuna kabul edilenlerden yabancı hukuk fakültesi mezunu olup geldiği yerde 4 yıl her derecede hâkimlik/savcılık/avukatlık yapmış ve avukatlığı meslek edinmiş olmak. Ayrıca <i>eksik derslerden başarı + Türkçeyi iyi bildiği bir sınavla saptanmış olmalıdır.</i>

3

Hafıza kartı

Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul

⚠ İstisna

avh_012

Yargı ve akademi görevlilerinden hangileri, kaç yıl hizmetle staj ve ikametgâh şartından muaf olur?

ÖN YÜZ

Adli/idari/askerî yargıda hâkimlik-savcılık, Anayasa Mahkemesi raportörlüğü, Danıştay üyeliği ve hukuk dersleri profesörlük/doçentlik/yardımcı doçentlik görevlerinde **dört yıl** hizmet etmiş olanlar.

ARKA YÜZ

4

Hafıza kartı

Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul

⚠ İstisna

avh_013

Kamu kurum ve kuruluşlarının hukuk müşavirliği görevinde bulunanlar kaç yıl hizmetle staj ve ikametgâh şartından muaf olur?

ÖN YÜZ

On yıl hizmet etmiş olanlar muaf tutulur.

ARKA YÜZ

5

Test sorusu

Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul

STAJ/İKAMETGÂH MUAFİYETİ

Test sorusu

s48

Aşağıdakilerden hangileri m.4 uyarınca staj ve ikametgâh şartından muaf olabilir?

- I. Dört yıl hâkimlik yapmış kişi
- II. On yıl kamu hukuk müşavirliği yapmış kişi
- III. Danıştay üyeliği yapmış kişi
- IV. İki yıl avukatlık stajı yapmış kişi

A) I, II, III ve IV

B) Yalnız I ve II

C) I, II ve III

D) II ve IV

E) Yalnız III

✓ Doğru cevap: C

Muaf gruplar: 4 yıl yargı/akademi, 10 yıl kamu hukuk müşaviri, nitelikli yabancı mezun. Staj süresi başlı başına muafiyet vermez.

Soru 104

✓ Doğrudan referans

Avukatlık Hukuku > Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul

1 Konu anlatımı

Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul > Redde veya Beklemeye İtiraz m.8

ANT METNİ

"Hukuka, ahlaka, mesleğin onuruna ve kurallarına uygun davranacağıma namusum ve vicdanım üzerine ant içerim."

2 Hafıza kartı

Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul

Tanım

avh_040

Avukatlığa kabul edilen kişiye baro yönetim kurulu önünde iştirilen and metni nedir?

ÖN YÜZ

"Hukuka, ahlaka, mesleğin onuruna ve kurallarına uygun davranacağıma namusum ve vicdanım üzerine and içerim."

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Mesleğin Niteliği ve Mesleğe Kabul

RUHSATNAME VE ANT

Test sorusu

s50

Avukatlığa kabul edilen kişiye iştirilen ant metni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Görevimi tarafsızlık ve bağımsızlık içinde yerine getireceğime namusum üzerine and içerim

B) Anayasaya, kanunlara ve Atatürk ilkelerine bağlı kalacağıma and içerim

C) Devlete sadakatle ve dürüstlikle hizmet edeceğime and içerim

D) Mesleğimi yalnızca müvekkillerimin çıkarına icra edeceğime and içerim

E) Hukuka, ahlaka, mesleğin onuruna ve kurallarına uygun davranacağıma namusum ve vicdanım üzerine and içerim

✓ Doğru cevap: E

Avukat andı: 'Hukuka, ahlaka, mesleğin onuruna ve kurallarına uygun davranacağıma namusum ve vicdanım üzerine and içerim.'

⚠ SİNAV TUZAĞI

Hâkim andı benzeri metinlerle karıştırmayın.

Soru 105

✓ Doğrudan referans

Avukatlık Hukuku > Barolar ve Türkiye Barolar Birliği

1 Konu anlatımı

Barolar ve Türkiye Barolar Birliği > İçindekiler

Levhadan Silinmeyi Gerektiren Hâller (m.72/a-g)

Bent	Hâl
a	Kabul şartlarının sonradan yitirilmesi .
b	Ruhsat tarihinde onun verilmemesini gerektiren sebeplerin sonradan saptanması.
c	3 ay içinde büro açılmaması, büronun kapatılması/bölge dışına taşınması; uyarıya rağmen çalıştığı baroya kaydolmama.
d	Baro/TBB keseneği veya staj kredisinin tebligata rağmen ödenmemesi.
e	Meslekten kendi isteğiyle ayrılma.
f	Topluluk sigortası primlerinin zamanında ödenmemesi.
g	m.10'daki engele rağmen levhaya yazılmış olma.

2 Konu anlatımı

Yasak Haller (Birleşen/Birleşmeyen İşler) > İçindekiler

Avukatlıkla Birleşebilen İşler (m.12/a-h)

Bent	Birleşebilen iş
a	Milletvekilliği ; il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği.
b	Hukuk alanında profesörlük ve doçentlik .
c	Özel hukuk tüzel kişilerinin hukuk müşavirliği ve sürekli avukatlığı; bir avukat yazıhanesinde ücretle avukatlık.
d	Hakemlik, arabuluculuk, tasfiye memurluğu ; yargı mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği görev/hizmet.
e	233 sayılı KHK kapsamındaki İDT, kamu iktisadi kuruluşları ve bunların müessese/bağlı ortaklık/iştirakleri ile sermayesi devlete/kamu tüzel kişilerine ait kuruluşların yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği ve denetçiliği (başka işle uğraşmaları yasaklanmamış olmak kaydıyla).
f	Anonim, limited ve kooperatif şirketlerin ortaklığı, YK başkanlığı, üyeliği ve denetçiliği ; komandit şirkette komanditer ortaklık .
g	Hayrî, ilmî ve siyasi kuruluşların YK başkanlığı, üyeliği ve denetçiliği .
h	Gazete ve dergi sahipliği veya bunların yayım müdürlüğü .

3 Hafıza kartı

Barolar ve Türkiye Barolar Birliği

■ Tanım

avh_198

Avukatın adının levhadan silinmesini gerektiren hâllerden başlıcaları nelerdir (Av.K. m. 72)?

ÖN YÜZ

Kabul şartlarının sonradan yitirilmesi; ruhsatı engelleyen sebebin sonradan saptanması; üç ay içinde büro açmama/kapatma/taşımaya; kesenek veya staj kredisinin tebligata rağmen ödenmemesi; meslekten kendi isteğiyle ayrılma; topluluk sigortası primlerinin ödenmemesi; m. 10 engeline rağmen yazılmış olma.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Yasak Haller (Birleşen/Birleşmeyen İşler)

⚠ İstisna

avh_052

Ticaret şirketleriyle ilgili hangi konumlar avukatlıkla birleşebilir (Av.K. m. 12/f)?

ÖN YÜZ

Anonim, limited ve kooperatif şirketlerin **ortaklığı, yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği ve denetçiliği** ile komandit şirketlerde **komanditer ortaklık**.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Barolar ve Türkiye Barolar Birliği

LEVHADAN SİLME

Test sorusu

s13

Aşağıdakilerden hangisi m.72 uyarınca levhadan silinmeyi gerektiren hâllerden DEĞİLDİR?

A) Üç ay içinde büro açılmaması veya açılan büronun baro bölgesi dışına taşınmış olması

B) Avukatın meslekten kendi isteğiyle ayrılmış olması

C) Avukat hakkında bir disiplin soruşturmasında ifade alınmış olması

D) Baroya kabul şartlarının sonradan yitirilmiş olmasının saptanması

E) Baro veya TBB keseneğinin tebligata rağmen ödenmemesi

✓ Doğru cevap: C

yalnızca ifade alınması m.72'de sayılan silme sebeplerinden değildir.

6 Test sorusu

Yasak Haller (Birleşen/Birleşmeyen İşler)

BİRLEŞMEYEN İŞLER (M.11)

Test sorusu

s2

Aşağıdakilerden hangisi Av.K. m.11'de sayılan, avukatlıkla birleşmeyen genel yasak hallerinden biridir?

A) Hukuk alanında profesörlük ve doçentlik yürütmek

B) Anonim şirkette yönetim kurulu üyeliği

C) Sigorta prodüktörlüğü

D) Hakemlik veya arabuluculuk görevi üstlenmek

E) Bir derginin yayım müdürlüğünü üstlenmek

✓ Doğru cevap: C

sigorta prodüktörlüğü m.11'de açıkça avukatlıkla birleşmeyen işler arasında sayılmıştır.

Soru 106

✓ Doğrudan referans

Genel Kamu Hukuku > İslam Siyasi Düşüncesi ve AİHM

1 Konu anlatımı

İslam Siyasi Düşüncesi ve AİHM > İçindekiler

Beş Düşünür — Özet

Düşünür	Eser(ler)	Kilit fikir
Farabi (872-951)	el-Medînetü'l-Fâzıla	Erdemli şehir; en iyi = en büyük devlet; hikmet şartı; "ikinci öğretmen"
İbn Sina (980-1037)	Kitabü's-Şifa; Dânişnâme	Peygamber = yasa koyucu; avam-havas; erken direnme izi
Gazzâli (1058-1111)	Tehâfût el-Felâsife	Filozofları (Farabi/İbn Sina) tekfir; imamet; tevhit
İbn Rüşd (1126-1198)	Tehâfût et-Tehâfût; Faslu'l-makâl	Din-felsefe uyumu; filozof yönetici; dört yozlaşma
İbn Haldun (1332-1406)	<u>Mukaddime</u>	<u>Ümran; asabiyyet; devletin döngüsü (120 yıl / 4 kuşak)</u>

2 Konu anlatımı

Hukuk Sosyolojisinin Öncüleri > İçindekiler

- "Sosyoloji" terimini Auguste Comte ortaya atmıştır ve bu bilimin kurucu babası sayılır.
- "Hukuk sosyolojisi" terimini ilk kullanan Dionisio Anzilotti'dir; 1913'te Ehrlich ile birlikte bu dalın kurucuları sayılır.
- Hukuk sosyolojisinin öncüleri Aristoteles, İbni Haldun ve Montesquieu'dür.
- İbni Haldun Mukaddime ile sosyolojiyi "Ümran İlmi" adı altında kurar; göçebe toplumda dayanışma asabiyyeye, yerleşik toplumda devlete sadakat ve dindaşlığa dayanır.
- İbni Haldun'da göçebe toplumun hukuku kendiliğinden (spontane) örf-âdet hukuku, yerleşik toplumun hukuku organize hukuktur.
- Montesquieu doğa durumu ve toplumsal sözleşmeyi reddeder, yerine toplumsallaşma içgüdüsunü koyar ve "kanunların ruhunu" inceler.
- Montesquieu'de yönetim biçimleri cumhuriyet, monarşi ve despotluktur; monarşi ile despotluğu ayıran işleyiş biçimidir (yerleşmiş kanunların varlığı).
- Comte pozitivizmini ampirik yöntem üzerine kurar; toplumu sosyal statik ve sosyal dinamik olarak inceler.
- Comte'un Üç Hâl Yasası teolojik, metafizik ve pozitif dönem olmak üzere üç aşamadan oluşur.

3 Hafıza kartı

İslam Siyasi Düşüncesi ve AİHM

⚠ İstisna

gkh_490

İbn Haldun'a göre bir devletin kurulup hüküm sürmesi için mutlaka dini bir şeriata (vahye) dayanması gerekir mi?

ÖN YÜZ

Hayır; hükümdarlık kudreti ve **asabiyyet (birlik bağı)** sayesinde **kendisine hiçbir din/şariat tebliğ edilmemiş milletler (Mecusiler vb.)** de devlet kurup hüküm sürebilir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

İslam Siyasi Düşüncesi ve AİHM

■ Tanım

gkh_399

İbn Haldun'a göre göçebe toplumun hukuki düzenini kuran iki temel unsur nedir?

ÖN YÜZ

Asabiyyet (aynı gruba/kabileye ait olmaktan doğan dayanışma; tarafsız kalmaya imkân vermez) ve **riyaset** (şeflerin/başkanların otoritesi; devlet yokken bile düzeni sağlayan sevilip sayılan ileri gelenin varlığı).

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Hukuk Sosyolojisinin Öncüleri

■ Tanım

hfso_009

İbni Haldun'da "asabiyye" nedir ve göçebe toplumda düzeni ne sağlar?

ÖN YÜZ

Asabiyye, erkek nesebine dayanan soy dayanışmasıdır (akrabalık bağı). Göçebe toplumda düzeni soybağı + topluluk büyüklerine "şef saygısı" sağlar; hukuk kendiliğinden (spontane) örf-âdet hukukudur.

ARKA YÜZ

6 Test sorusu

İslam Siyasi Düşüncesi ve AİHM

İBN HALDUN - MEŞRUIYET

Test sorusu

s58

İbn Haldun'un devletin meşruiyet kaynağına ilişkin görüşü bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Devletin ancak kutsal bir kitaba ve dini şeriata dayanılarak kurulup meşruiyet kazanabileceğini savunur

B) Siyasal iktidarın yalnızca vahiyle meşruiyet kazanabileceğini ileri sürer

C) Din tebliğ edilmemiş milletlerin de asabiyyet ve kudretle devlet kurabileceğini savunur

D) Asabiyyetin devletin kuruluşunda hiçbir rol oynamadığını belirtir

E) Devletin doğa durumundaki bir sözleşmeyle kurulduğunu ileri sürer

✓ Doğru cevap: C

İbn Haldun'a göre iktidar yalnızca dini şeriata dayanmak zorunda değildir; hükümdarlık kudreti ve asabiyyet (birlik bağı) sayesinde, kendisine din tebliğ edilmemiş milletler (Mecusiler gibi) de devlet kurup yönetebilir. Bu tutum onu sosyal bilimlerin öncüsü kılar.

⚠ SINAV TUZAĞI

İbn Haldun'a göre din/şariat olmadan da asabiyyet ve güçle devlet kurulabilir.

7 Test sorusu

Hukuk Sosyolojisinin Öncüleri

İBNİ HALDUN

Test sorusu

s8

İbni Haldun'da "asabiyye" nedir ve göçebe toplumda hukuk nasıldır?

A) Dinsel inanç dayanışması; hukuk vahye dayalı ilahî hukuktur

B) Karşılıklı fayda dayanışması; hukuk egemenin yaptırımlı emridir

C) Genel irade dayanışması; hukuk genel iradeye uygun yasadır

D) Soy dayanışması; hukuk kendiliğinden oluşan örf-âdet hukukudur

E) Devlete duyulan sadakat; hukuk örgütlü ve organize hukuktur

✓ Doğru cevap: D

Asabiyye: soy dayanışması; göçebe = spontane hukuk.

Soru 107

✓ Doğrudan referans

Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi > Hukukî Pozitivizm (Austin, Kelsen)

1 Konu anlatımı

Hukukî Pozitivizm (Austin, Kelsen) > İçindekiler

▲ TUZAK — "SAF" OLAN NE?

Türkçeye "Saf Hukuk Kuramı" olarak geçse de esası "**Hukukun Saf Kuramı**"dır: Kelsen hukukun değil, kuramın saf olduğunu söyler. Amaç, dönemin mantıkçı pozitivist (Viyanalı ekolü) bilim anlayışını hukuka uyarlayıp hukuku bir bilim yapmaktır.

2 Konu anlatımı

Hukukî Pozitivizm (Austin, Kelsen) > İçindekiler

Hukuk-ötesi (**meta-jüridik**) alanlar hukuk biliminin dışına atılır: ekonomi (Marx'ın aksine), siyaset, sosyo-kültürel değişkenler ve özellikle **ahlak**. Saf hukuk teorisi, hukukun nasıl olması gerektiğini (amaç) değil, **ne olduğunu sorar.**

3 Hafıza kartı

Hukukî Pozitivizm (Austin, Kelsen)

⚠ İstisna

hfp_024

"Saf Hukuk Kuramı"nda saf olan nedir?

ÖN YÜZ

Hukuk değil, kuramdır ("Hukukun Saf Kuramı"). Kelsen hukukun değil, kuramın saf olduğunu belirtir; amaç mantıkçı pozitivist bilim anlayışını hukuka uyarlamaktır.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Hukukî Pozitivizm (Austin, Kelsen)

■ Tanım

hfp_025

Kelsen'e göre hukuk-ötesi (meta-jüridik) alanlar nelerdir?

ÖN YÜZ

Ekonomi (Marx'ın aksine), siyaset, sosyo-kültürel değişkenler ve özellikle ahlak; hepsi hukuk biliminin dışına atılır.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

Hukukî Pozitivizm (Austin, Kelsen)

KELSEN

Test sorusu

s32

Kelsen'in saf hukuk kuramındaki temel amacı nedir?

A) Hukuku bütünüyle ahlaka ve adalete uygun kılmak

B) Klasik doğal hukuku yeniden canlandırmak

C) Hukuku alt yapıdaki ekonomiye dayandırmak

D) Viyana ekolü anlayışıyla hukuku bilim yapmak

E) Egemenin buyruklarını dilssel olarak çözümlemek

✓ Doğru cevap: D

Kelsen: mantıkçı pozitivist bilim anlayışını hukuka uyarlamak.

Soru 108

✓ Doğrudan referans

Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi > Hukukî Realizm

1 Konu anlatımı

Hukukî Realizm > İçindekiler

- **Somut durumun belirleyiciliği:** çözüm somut duruma göre aranır; sosyal gerçeklikle ancak somut durumda karşılaşılır. Soyut genellemeler elverişsizdir.
- **Çoğulculuk:** gerçeklik çoğulcudur (fizik-biyoloji-sosyoloji-psikoloji tek formüle indirgenemez); çözüm kanun koyucunun kurallarında değil **mahkeme kararlarında (common law)** aranır.
- **Olasılıkçı anlayış:** hukukta — özellikle uygulamada — kesinlik değil **olasılık** esastır.
- **Rölatiflik:** görecelilik kesinliğe karşı bir güvencedir; pragmatizm "olması gerekeni" değil **"olani"** inceler, "olan" ise her zaman nisbîdir.
- **Kavramın uygulamaya göre saptanması:** bir kavram, hukuk uygulamasındaki işlevine göre belirlenir.

2 Konu anlatımı

Hukukî Realizm > İçindekiler

- **Somut durumun belirleyiciliği:** çözüm somut duruma göre aranır; sosyal gerçeklikle ancak somut durumda karşılaşılır. Soyut genellemeler elverişsizdir.
- **Çoğulculuk:** gerçeklik çoğulcudur (fizik-biyoloji-sosyoloji-psikoloji tek formüle indirgenemez); çözüm kanun koyucunun kurallarında değil **mahkeme kararlarında (common law)** aranır.
- **Olasılıkçı anlayış:** hukukta — özellikle uygulamada — kesinlik değil **olasılık** esastır.
- **Rölatiflik:** görecelilik kesinliğe karşı bir güvencedir; pragmatizm "olması gerekeni" değil **"olani"** inceler, "olan" ise her zaman nisbîdir.
- **Kavramın uygulamaya göre saptanması:** bir kavram, hukuk uygulamasındaki işlevine göre belirlenir.

3 Hafıza kartı

Hukukî Realizm

Pratik

hfr_005

Pragmatizmin beş temel ilkesi nedir?

ÖN YÜZ

(1) Somut durumun belirleyiciliği, (2) çoğulculuk (çözüm common law/mahkeme kararlarında), (3) olasılıkçı anlayış, (4) rölatiflik ("olması gerekeni" değil "olani" inceler), (5) kavramın uygulamaya göre saptanması.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Hukukî Realizm

AMERİKAN

Test sorusu

s22

Aşağıdakilerden hangisi pragmatizmin beş ilkesinden biri DEĞİLDİR?

A) Mutlak değerlerin kesinliği

B) Çoğulculuk; tek bir doğru çözüm yoktur

C) Rölatiflik; değerlerin göreceliliği

D) Olasılıkçı, olasılığa dayalı anlayış

E) Somut durumun belirleyiciliği

✓ Doğru cevap: A

İlkeler: somut durum, çoğulculuk, olasılık, rölatiflik, kavramın uygulamaya göre saptanması.

Soru 109

✓ Doğrudan referans

Türk Hukuk Tarihi > Türk Devletlerinin Yapısı, Hukuku ve Kültürü

1 Konu anlatımı

Türk Devletlerinin Yapısı, Hukuku ve Kültürü > İçindekiler

Hükümdar unvanları: han, hakan, kağan, tanhu, şanyü, idikut (ıdıkkut), yabgu, tanrıkut, ilteber, ilteriş, ilig, beg; Karluklarda **atasagun**. Uygurlar hükümdara **Idık Kut** ve **Ay Tengri** demiştir.

2 Konu anlatımı

Türk Devletlerinin Yapısı, Hukuku ve Kültürü > İçindekiler

Yönetimin Temel Kurumları

Kurum / Kavram	Açıklama
Kut anlayışı	Yönetme yetkisinin Gök-Tanrı'ca verildiği inancı; kan yoluyla babadan oğula geçer.
Boylar Federasyonu	Boylar içişlerinde serbest, dışa karşı hakana bağlı; merkeziyetçilik zayıftır.
Hatun (Katun / Terken)	Hükümdarın eşi; kurultaya katılır, elçi kabul eder. Emirnameler hakan ile hatunun ortak imzasıyla yürürlüğe girer.
Tigin	Hükümdarın oğlu (prens).
Ataman (İnal / İnanç)	Tiginleri eğiten hoca; yönetici değildir.
Ülke yönetimi	<u>Sağ-sol (doğu-batı) ikili idare: hükümdar doğuyu, kardeşi yabgu unvanıyla batıyı yönetir. İlk kez Asya Hun'da görülür.</u>
Şadapıt	Hükümdar sülalesinin akrabaları.

3 Hafıza kartı

Türk Devletlerinin Yapısı, Hukuku ve Kültürü

Tanım

htr_171

İslam öncesi Türk hükümdarlarının kullandığı başlıca unvanlardan bazıları nelerdir; Karluklarda hangi unvan görülür?

ÖN YÜZ

Han, hakan, kağan, **tanhu**, şanyü, **idikut (ıdıkkut)**, yabgu, tanrıkut, ilteber, ilteriş, ilig, beg; Karluklarda **atasagun**.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Türk Devletlerinin Yapısı, Hukuku ve Kültürü

HÜKÜMDAR

Test sorusu

s6

Hükümdarın eşi olan ve emirnamelerin ancak onun ortak imzasıyla yürürlüğe girdiği makam hangisidir?

A) Yabgu

B) Şadapıt

C) Hatun (Katun / Terken)

D) Tigin (hükümdarın oğlu)

E) Ataman (İnal)

✓ Doğru cevap: C

Emirnameler hakan ile hatunun ortak imzasıyla yürürlüğe girerdi.

Soru 110

✓ Doğrudan referans

Türk Hukuk Tarihi > Meşrutiyet, TBMM ve Anayasalar (1876-1924)

1

Konu anlatımı

Meşrutiyet, TBMM ve Anayasalar (1876-1924) > İçindekiler

KANÛN-I ESÂSÎ'NİN BAŞLICA HÜKÜMLERİ

Egemenlik Osmanlı hanedanında, hilafet en büyük erkekte; din İslam, dil Türkçe, başkent İstanbul. İki meclis: **Heyet-i Mebusan** (halkça seçilir, her 50.000 erkeğe 1 mebus, 4 yılda bir, gerçek yetkisi yok) + **Heyet-i Âyan** (padişah seçer, ömür boyu). Yasama padişah; meclisi açma-kapama, kanun önerisine izin padişah. Yürütmenin başı padişah; Heyet-i Vükelâ kararları padişah iznine bağlı, hükümet meclise karşı **sorumsuz** (güvenoyu yok). Yargı bağımsız (Şer'iyye + Nizamiye); hâkim azledilemez. Herkes kanun önünde eşit; müsadere-angarya-işkence yasak, basın serbest. **113. madde:** padişah güvenliği bozanı sürgüne yollar (kanunsuz suç-ceza olmaz ilkesine aykırı).

2

Hafıza kartı

Meşrutiyet, TBMM ve Anayasalar (1876-1924)

Tanım

htr_695

1876 Kanûn-ı Esâsî'de egemenlik, din, dil ve başkent nasıl belirlenmiştir?

ÖN YÜZ

Egemenlik **Osmanlı hanedanına** aittir (hükümdarlık-hilafet en büyük erkeğin). Devletin dini **İslam**, resmî dili **Türkçe**, başkenti **İstanbul**'dur.

ARKA YÜZ

Soru 111

✓ Doğrudan referans

Türk Hukuk Tarihi › Osmanlılar Döneminde Hukuk

1 Konu anlatımı

Osmanlılar Döneminde Hukuk › İçindekiler

Örfî kanunların hazırlanmasında **Divan-ı Hümâyûn** ve örfî hukuktan sorumlu **nişancıların** rolü vardır; nişancılara "**müftî-i kanun**" (kanun müftüsü) denir ve 16. yüzyıla kadar medrese kökenli ulemadan seçilir. Şer'î ve örfî hukuk çatışma içinde değil **uyum** içindedir; iki ikili ayırım her alanda görülür: mahkeme örnek metinlerinde **şer'î sak / kanunî sak**, vergide **Tekâlif-i Şer'iyye / Tekâlif-i Örfiyye**. Özel hukukta (şahıs, aile, miras, eşya, borçlar) şer'î esaslar; kamu hukukunda (idare, ceza, vergi) örfî hukukun payı daha fazladır.

2 Konu anlatımı

Osmanlılar Döneminde Hukuk › B. Divan-ı Hümâyûn

- Osmanlı hukukunda padişahların emir ve fermanlarıyla oluşan örfî hukuk bir örf-âdet hukuku değil kanun hukukudur; bu terime ilk kez Fatih döneminde rastlanır.
- Örfî kanunlardan sorumlu nişancıya "müftî-i kanun" (kanun müftüsü) denir.
- Fatih Kanunnamesi devlet teşkilatını düzenleyen ilk kanunnamedir; iktidarı sınırlama veya temel hakları güvenceye alma hükmü içermez.
- Divan-ı Hümâyûn Orhan Bey zamanında kurulmuş, Fatih'ten itibaren başkanlığı vezîriâzama geçmiş, sembolikleşince II. Mahmut tarafından kaldırılmıştır; ilk kazasker Çandarlı Kara Halil'dir.
- Osmanlı'da bilinen ilk kadı Dursun Fakih'tir; mevleviyet (büyük kadılık) dereceleri yüksekte aşağıya İstanbul, Haremeyn, Bilâd-ı Hamse, Mahreç ve Devriye biçiminde sıralanır.
- Hadd suçları Kur'an ve Sünnet'te cezası kesin belirlenen yedi fiildir: zina, şarap içme, kazf, hırsızlık, yol kesme, isyan ve dinden dönme.
- İnsan hayatının evrelerinde buluğun alt sınırı kızlarda 9, erkeklerde 12, üst sınırı her iki cinste 15'tir.
- Vakıflar mülk mal üzerine kurulan sahih ve mîrî arazi üzerine kurulan gayrisahih olarak; ayrıca umumun yararına hayrî ve aileye özgü zürri olarak ayrılır; zürri vakıf Cumhuriyet'ten sonra yasaklanmıştır.
- Şer'î miras hukukunda mirasın reddi yoktur, muris vârisini vârislikten çıkaramaz, vâris tayin edemez ve ancak terekesinin üçte biriyle vasiyette bulunabilir.
- Kanun-ı Esasî 1876'da Mithat Paşa başkanlığında hazırlanan ilk Osmanlı anayasasıdır; ünlü 113. madde padişaha sürgün yetkisi tanımıştır.

3 Hafıza kartı

Osmanlılar Döneminde Hukuk

■ Tanım

htr_434

Örfî kanunların hazırlanmasında hangi kurum ve hangi görevli önemli rol oynadı; nişancılara ne denirdi?

ÖN YÜZ

Divan-ı Hümâyûn ve örfî hukuktan sorumlu **nişancılar**. Esaslar padişahın tasdikiyle kanun olurdu. Örfî norm koydukları için nişancılara '**müftî-i kanun**' denirdi.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Osmanlılar Döneminde Hukuk

MERKEZ

Test sorusu

s6

Osmanlı'da 'müftî-i kanun' (kanun müftüsü) olarak da anılan, fermanlara tuğra çeken ve şer'î-örfî kanunları teklif eden divan üyesi hangisidir?

A) Şeyhülislam

B) Reisülküttap

C) Nişancı

D) Defterdar

E) Kazasker

✓ Doğru cevap: C

Nişancı ('müftî-i kanun') fermanlara tuğra çeker, şer'î-örfî kanunları teklif ederdi.

5 Test sorusu

Osmanlılar Döneminde Hukuk

ŞER'Î-ÖRFÎ

Test sorusu

s2

Osmanlı'da örfî hukuk terimine ilk kez hangi dönemde rastlanır ve örfî hukuktan sorumlu görevliye ne denir?

A) Kanunî dönemi; şeyhülislam

B) Orhan Bey dönemi; defterdar

C) Fatih dönemi; kazasker

D) II. Mahmut dönemi; sadaret makamındaki reisülküttap

E) Fatih dönemi; nişancı (müftî-i kanun)

✓ Doğru cevap: E

Örfî hukuk terimine ilk kez Fatih döneminde rastlanır; sorumlusu 'müftî-i kanun' da denen nişancıdır.

Soru 112

✓ Doğrudan referans

Milletlerarası Hukuk > Uluslararası Hukukun Kişileri

1

Hafıza kartı

Uluslararası Hukukun Kişileri

Süre

uhk_727

BM Güvenlik Konseyi geçici üyeleri kim tarafından, hangi süreyle seçilir; art arda seçilme mümkün müdür?

ÖN YÜZ

Genel Kurul tarafından, **bölgesel temsil esasına göre 2 yıllık** dönem için seçilir; bir devlet **üst üste (art arda) iki dönem seçilemez.**

ARKA YÜZ

2

Hafıza kartı

Uluslararası Hukukun Kişileri

Süre

uhk_203

BM Genel Kurulu'nda 'önemli sorunlar' hangi çoğunlukla, diğer konular hangi çoğunlukla karara bağlanır (m.18)?

ÖN YÜZ

Önemli sorunlar (barış-güvenlik tavsiyeleri, geçici üye/ECOSOC/Vesayet seçimi, yeni üye kabulü, üyelik askıya alma/çıkarma, bütçe): **2/3 oyçokluğu**. Diğer konular: **salt çoğunluk**.

ARKA YÜZ

Soru 113

✓ Doğrudan referans

Milletlerarası Hukuk > Uluslararası Deniz Hukuku

1 Konu anlatımı

Uluslararası Deniz Hukuku > İçindekiler

▲ SINAV TUZAĞI — 12 MİL VE TÜRKİYE 6 MİL

BMDHS m.3: karasuları en çok **12 deniz mili** (1958'de üst sınır belirsizdi; 12 mil BMDHS ile geldi).

Dış sınır, esas hattan 12 mil uzaklıktaki hat. **Türkiye** BMDHS'ye taraf değil; **Ege ve Akdeniz'de 6 deniz mili**; 6 milin üzerine çıkarma yetkisi **Cumhurbaşkanınadır**. Bitişik/karşı devletler arasında sınırlandırma: anlaşma yoksa **orta hat (eşit uzaklık/median)**, "tarihî haklar/özel durumlar" saklı (md.15).

2 Hafıza kartı

Uluslararası Deniz Hukuku

🕒 Süre

uhk_300

BMDHS m.3'e göre karasularının azami genişliği nedir; bu sınır ne zaman kesinleşti?

ÖN YÜZ

Esas hatlardan itibaren **en çok 12 deniz mili**. 1958'de genişlik belirli değildi; kesin **12 mil üst sınırı BMDHS ile** getirildi.

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Uluslararası Deniz Hukuku

KARASULARI

Test sorusu

s8

BMDHS'ye göre kıyı devletinin karasularının genişliği en fazla ne kadar olabilir?

A) 24 deniz miline kadar olabilir

B) 6 deniz miline kadar olabilir

C) 3 deniz mili ile sınırlıdır

D) 200 deniz miline kadar olabilir

E) 12 deniz miline kadar olabilir

✓ Doğru cevap: E

BMDHS uyarınca kıyı devleti karasularını 12 deniz miline kadar genişletebilir; ancak bu hak coğrafi/hukuki nedenlerle kısıtlanabilir.

▲ SINAV TUZAĞI

12 mil karasuyu; 24 mil bitişik bölge; 200 mil MEB.

Soru 114

✓ Doğrudan referans

Milletlerarası Hukuk > Uluslararası Hukukun Kaynakları

1 Konu anlatımı

Uluslararası Hukukun Kaynakları > İçindekiler

Tanım (VAHS m.53): Devletler toplumunun bütününe, **hiçbir biçimde sapılamayacağı** kabul edilen ve ancak **aynı nitelikte sonraki bir emredici normla** değiştirilebilen normdur.

2 Hafıza kartı

Uluslararası Hukukun Kaynakları

Tanım

uhk_068

Jus cogens (emredici norm) nedir ve hangi maddede tanımlanır?

ÖN YÜZ

VAHS m.53: devletler toplumunun bir bütün olarak, **hiçbir biçimde sapılmasına izin verilmeyen** ve ancak aynı nitelikte sonraki bir emredici normla değiştirilebilen norm olarak kabul edip tanıdığı norm. (1960'ların sonunda gündeme gelmiştir.)

ARKA YÜZ

3 Test sorusu

Uluslararası Hukukun Kaynakları

JUS COGENS

Test sorusu

s21

VAHS m. 53 uyarınca jus cogens (emredici norm) nasıl tanımlanır?

- A) Devletlerin serbestçe aksini kararlaştırdığı norm
- B) Yalnızca tavsiye niteliği taşıyan, bağlayıcı olmayan norm
- C) Yalnızca iki devlet arasında karşılıklı geçerli olan norm
- D) Sapılamayan, aynı nitelikteki sonraki normla değişen norm**
- E) Devletler bakımından hiçbir bağlayıcılığı olmayan norm

✓ Doğru cevap: D

VAHS m.53'e göre jus cogens; devletlerin bir bütün olarak oluşturduğu toplumun, hiçbir biçimde sapılmasına izin verilmeyen ve ancak aynı nitelikte sonraki bir emredici normla değiştirilebilen norm olarak kabul edip tanıdığı hukuksal normdur.

Soru 115

✓ Doğrudan referans

Milletlerarası Hukuk > MÖHUK: Tanıma ve Tenfiz

1 Konu anlatımı

MÖHUK: Tanıma ve Tenfiz > 2) Kararın hukuk davalarına ilişkin olması

Belirleyici olan, ilamın **özel hukuk alanına** ilişkin ya da özel hukuka yönelik sonuç doğurması; mahkemenin adı/sıfatı önemli değildir. Yabancı idare/vergi/iş mahkemesi kararındaki **maddi hukuka yönelik talepler** tanınabilir/tenfiz edilebilir; **yabancı ceza ilamının yalnızca kişisel haklara ilişkin kısmı** (tazminat, kısıtlama) tanınabilir/tenfiz edilebilir (**m.50/2**). Hangi davanın hukuk davası olduğu usul meselesi olup **lex foriye** tabidir.

2 Konu anlatımı

MÖHUK: Tanıma ve Tenfiz > 1) Yabancı devlet mahkemesince verilmiş ilam

Karar bir **mahkemeden** ve **bir devlete ait** mahkemeden verilmeli; uyumsuzluğu **nihai olarak sona erdiren ilam** niteliğinde olmalıdır. Mahkeme sayılıp sayılmadığı hem verildiği ülke hem Türk hukukuna göre değerlendirilir.

3 Hafıza kartı

MÖHUK: Tanıma ve Tenfiz

⚠ İstisna

moh_392

Yabancı ceza mahkemesi ilamının hangi kısmı tanınabilir/tenfiz edilebilir (MÖHUK m.50/2)?

ÖN YÜZ

Ceza ilamındaki **kişisel haklarla ilgili hükümler** (örn. maddi-manevi tazminat veya kısıtlama); ilamın yalnızca bu **özel hukuka ilişkin kısmı** tanınabilir/tenfiz edilebilir.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

MÖHUK: Tanıma ve Tenfiz

📋 Pratik

moh_382

Boşanma davasındaki boşanma hükmü ile fer'i nafaka hükmü tanıma-tenfiz bakımından nasıl ayrılır?

ÖN YÜZ

Boşanma hükmü tanımanın (inşai karar), **fer'i nafaka hükmü ise tenfizin** (eda kararı) konusunu oluşturur; ayrılabiliyorsa her biri kendi koşullarına göre ayrı incelenir.

ARKA YÜZ

5 Test sorusu

MÖHUK: Tanıma ve Tenfiz

ÖN KOŞULLAR (M.50)

Test sorusu

s12

Aşağıdakilerden hangisi MÖHUK m.50/1 uyarınca tanınmaz veya tenfiz edilmez?

A) Yabancı bir mahkemeden verilen nafaka ödemesine dair eda kararı.

B) Yabancı hakem kararları, AİHM kararları ve tenfizin tenfizine dair kararlar.

C) Yabancı bir mahkemeden verilen hukuki durum tespit kararı.

D) Yabancı bir devlet mahkemesince usulüne uygun verilmiş, kesinleşmiş boşanma kararı.

E) Yabancı ceza ilamının kişisel haklar ve tazminata ilişkin kısmı.

✓ Doğru cevap: B

Yabancı hakem kararları (ayrı rejim), AİHM kararları ve bir tenfiz kararının tenfizine dair kararlar (tenfizin tenfizi) MÖHUK m.50/1 uyarınca tanınmaz veya tenfiz edilmez.

6 Test sorusu

MÖHUK: Tanıma ve Tenfiz

ÖN KOŞULLAR (M.50)

Test sorusu

s16

Yabancı ceza mahkemesi ilamları bakımından hangisi doğrudur (MÖHUK m.50/2)?

A) Ceza ilamının tümü, cezai yaptırımlar dâhil olmak üzere, tanınır ve tenfiz edilir.

B) Ceza ilamının yalnızca kişisel haklara ilişkin kısmı tanınır ve tenfiz edilebilir.

C) Ceza ilamı ancak karşılıklılık koşulu varsa tümüyle tanınabilir.

D) Ceza mahkemesi ilamları kişisel hak kısmı dâhil hiçbir hâlde tanınamaz.

E) Ceza ilamının yalnızca hapis cezasına ilişkin bölümü tenfiz edilir.

✓ Doğru cevap: B

Yabancı ceza mahkemesi ilamlarında yer alan kişisel haklarla ilgili hükümler (maddi/manevi tazminat, kısıtlama gibi) özel hukuka ilişkin olduğundan, ceza ilamının yalnızca bu kişisel haklara ilişkin kısmı tanınabilir veya tenfiz edilebilir (MÖHUK m.50/2).

Soru 116

✓ Doğrudan referans

Milletlerarası Hukuk > Vatandaşlık: Kaybı

1 Konu anlatımı

Vatandaşlık: Kaybı > Çıkmanın sonuçları (m.27-28)

- Çıkma belgesinin **imza karşılığı teslimiyle** vatandaşlık kaybedilir; kişi kayıp tarihinden itibaren **yabancı muamelesine** tabidir, nüfus kayıtları kapatılır.
- Talep hâlinde **Mavi Kart** verilir. Doğumla Türk olup izinle ayrılanlar (mavi kartlılar), istisnalar dışında Türkiye'de tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam eder.
- Bu haklardan ilgililerin **üçüncü dereceye kadar** altsoyu (kan hısımları) da yararlanır; Cumhurbaşkanı üçüncü dereceden itibaren hangi dereceye kadar yararlanılacağını belirleyebilir.

2 Konu anlatımı

Vatandaşlık: Kaybı > Çıkmanın sonuçları (m.27-28)

▲ YARARLANILAMAYAN HAKLAR (4 İSTİSNA)

(1) **Seçme ve seçilme hakkı**; (2) muafin **araç ve ev eşyası ithali**; (3) **askerlik yükümlülüğü**; (4) bir kadroya dayalı **aslî ve sürekli kamu hizmetinde bulunma**.

3 Hafıza kartı

Vatandaşlık: Kaybı

⚠ İstisna

vth_087

Mavi kartlıların yararlanamadığı (istisna) haklar nelerdir?

ÖN YÜZ

Seçme ve seçilme hakkı; muafin araç ve ev eşyası ithali; askerlik yükümlülüğü; kadroya dayalı aslî ve sürekli kamu hizmetinde bulunma.

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Vatandaşlık: Kaybı

ÇIKMA

Test sorusu

s8

Aşağıdakilerden hangisi mavi kartlıların YARARLANAMAYACAĞI haklardan (istisnalar) biri değildir?

- A) Bir kadroya dayalı aslî ve sürekli kamu hizmetinde bulunma.
- B) Askerlik yapma yükümlülüğü.
- C) Muafin araç ve ev eşyası ithal etme hakkı.
- D) Seçme ve seçilme hakkı.
- E) Türkiye'de taşınmaz edinme ve miras hakkı.**

✓ Doğru cevap: E

Yararlanılamayan haklar (istisnalar): seçme-seçilme hakkı, muafin araç/ev eşyası ithali, askerlik yükümlülüğü ve bir kadroya dayalı aslî-sürekli kamu hizmetinde bulunma. Taşınmaz edinme/miras bu istisnalar arasında sayılmamıştır.

Soru 117

✓ Doğrudan referans

Milletlerarası Hukuk › Yabancılar: Sınır Dışı Etme

1 Konu anlatımı

Yabancılar: Sınır Dışı Etme › C. Hakkında Sınır Dışı Kararı Alınamayacak Yabancılar

KARAR ALINAMAYACAKLAR (5 GRUP)

1. Gideceği ülkede **ölüm cezası, işkence, insanlık dışı/onur kırıcı ceza veya muameleye** maruz kalacağına dair **ciddi emare** bulunanlar
2. **Ciddi sağlık sorunları, yaş ve hamilelik** nedeniyle seyahati riskli görülenler
3. Hayati tehlike arz eden hastalığında tedavisi sürerken gideceği ülkede **tedavi imkânı bulunmayanlar**
4. Mağdur destek sürecinden yararlanan **insan ticareti mağdurları**
5. Tedavileri tamamlanıncaya kadar **psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet mağdurları**

2 Konu anlatımı

Yabancılar: Sınır Dışı Etme › C. Hakkında Sınır Dışı Kararı Alınamayacak Yabancılar

1. Gideceği ülkede **ölüm cezası, işkence, insanlık dışı/onur kırıcı ceza veya muameleye** maruz kalacağına dair **ciddi emare** bulunanlar
2. Ciddi sağlık sorunları, **yaş ve hamilelik** nedeniyle seyahati riskli görülenler
3. **Hayati tehlike arz eden hastalığında tedavisi sürerken gideceği ülkede tedavi imkânı bulunmayanlar**
4. **Mağdur destek sürecinden yararlanan insan ticareti mağdurları**
5. **Tedavileri tamamlanıncaya kadar psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet mağdurları**

3 Hafıza kartı

Yabancılar: Sınır Dışı Etme

⚠ İstisna

ybh_098

Sınır dışı etme kararı alınamayacak
yabancılar örnekler nelerdir?

ÖN YÜZ

Gönderileceği ülkede **ölüm cezası/işkence/insanlık dışı muamele** emaresi olanlar; **ciddi sağlık sorunu, yaş, hamilelik** nedeniyle seyahati riskli olanlar; tedavisi süren **hayati hastalıkta gönderileceği ülkede tedavi imkânı olmayanlar; insan ticareti mağdurları**; şiddet mağdurları (tedavi tamamlanana kadar).

ARKA YÜZ

4 Test sorusu

Yabancılar: Sınır Dışı Etme

KARAR ALINAMAYACAKLAR

Test sorusu

s5

Sınır dışı kararı alınamayacak yabancılar bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Terör örgütü üyesi olanlar hakkında sınır dışı kararı alınamaz.
- B) Yasal çıkış kurallarını ihlal edenler hakkında sınır dışı kararı alınamaz.
- C) Türkiye'de meşru olmayan yollarla geçimini sağladığı tespit edilen yabancılar hakkında sınır dışı kararı alınamaz.
- D) Ciddi sağlık sorunu, yaş veya hamilelik nedeniyle seyahati riskli görülenler hakkında sınır dışı kararı alınamaz.**
- E) Kamu düzeni ve kamu güvenliği açısından tehdit oluşturan her yabancı hakkında sınır dışı kararı alınamaz.

✓ Doğru cevap: D

Ciddi sağlık sorunları, yaş ve hamilelik nedeniyle seyahati riskli görülenler; tedavisi süren ve gideceği ülkede imkân bulunmayanlar; insan ticareti ve şiddet mağdurları; ölüm cezası/işkence riski bulunanlar hakkında sınır dışı kararı alınamaz.

⚠ SINAV TUZAĞI

Karar alınamayacak: sağlık/yaş/hamilelik, tedavi, mağdurlar, işkence riski.

5 Test sorusu

Yabancılar: Sınır Dışı Etme

KARAR ALINAMAYACAKLAR

Test sorusu

s4

Aşağıdaki yabancılardan hangisi hakkında kural olarak sınır dışı etme kararı alınamaz?

- A) Çalışma izni bulunmadan Türkiye'de çalıştığı yetkililerce tespit edilen yabancılar.
- B) Giriş yasağı bulunmasına rağmen Türkiye'ye giriş yaptığı tespit edilen yabancılar.
- C) Mağdur destek sürecinden yararlanan insan ticareti mağdurları.**
- D) Vize süresini on günden fazla aşan yabancılar.
- E) Sahte belge kullanarak ikamet izni almaya çalışanlar.

✓ Doğru cevap: C

Sınır dışı kararı alınamayacaklar: gideceği ülkede ölüm cezası/işkence riski bulunanlar; ciddi sağlık, yaş, hamilelik nedeniyle seyahati riskli görülenler; tedavisi süren ve gideceği ülkede imkân bulunmayanlar; insan ticareti mağdurları; tedavileri tamamlanana kadar şiddet mağdurları.

⚠ SINAV TUZAĞI

İnsan ticareti mağduru → sınır dışı kararı ALINAMAZ.

Soru 118

≈ Dolaylı referans

Genel Kamu Hukuku > İslam Siyasi Düşüncesi ve AİHM

1 Konu anlatımı

İslam Siyasi Düşüncesi ve AİHM > İçindekiler

AİHS: kabul **1950**, yürürlük **1953**; birey ilk kez **kendi devletine karşı** uluslararası yargıya başvurabilir hâle geldi. AİHS bir "**taban norm**"dur: iç hukukta daha ileri korumaya engel değil, geriye gidişi yasaklar. Haklar **mutlak** (işkence yasağı m.3, kölelik m.4/1 — sınırlanamaz/askıya alınamaz) ve **sınırlanabilir** (ifade m.10, özel hayat m.8, toplantı m.11 — demokratik toplum/gereklilik/ölçülülük testiyle) diye ayrılır.

2 Test sorusu

İslam Siyasi Düşüncesi ve AİHM

AİHS

Test sorusu

s31

AİHS kapsamında güvence altına alınan haklar bakımından mutlak ve sınırlanabilir hak ayrımı için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) İşkence yasağı, yalnızca demokratik toplum düzeninin gerekleri çerçevesinde sınırlandırılabilen sıradan ve olağan bir haktır.
- B) Kölelik yasağı sınırlandırılabilirken, özel hayatın korunması hiçbir koşulda sınırlanamayan mutlak ve dokunulmaz bir haktır.
- C) İfade özgürlüğü ile toplantı ve örgütlenme özgürlüğü, hiçbir koşulda ve hiçbir gerekçeyle sınırlandırılmayan kesin ve mutlak haklar arasındadır.
- D) İşkence ve kölelik yasağı mutlak biçimde sınırlanamazken; ifade, özel hayat ve toplantı-örgütlenme özgürlüğü ölçütlere bağlı sınırlandırılabilir.**
- E) Sözleşmede yer alan hakların tümü aynı hukuki rejime tabidir ve istisnasız hepsi eşit ölçüde sınırlandırılabilir niteliktedir.

✓ Doğru cevap: D

Sözleşmedeki haklar mutlak ve sınırlanabilir olarak ayrılır. İşkence ve kölelik yasağı gibi haklar hiçbir koşulda sınırlanamaz; ifade, özel hayat, toplantı-örgütlenme gibi haklar demokratik toplum, gereklik ve ölçülülük ölçütleri çerçevesinde sınırlandırılabilir.

⚠ Sınav Tuzağı

Bir hakkı mutlak diğerini sınırlanabilir gösteren seçeneklerde niteliklerin yer değiştirdiğine dikkat edilmelidir.

Soru 119

✓ Doğrudan referans

Genel Kamu Hukuku > Kamu Hürriyetleri ve İnsan Hakları

1 Konu anlatımı

Kamu Hürriyetleri ve İnsan Hakları > İçindekiler

Kilometre Taşı Belgeler

Belge	Tarih	Kazanım
Magna Carta Libertatum	1215	Kralın yetkisini sınırlar; hukuk iktidarın üstünde (sınıfsal/iç hukuk belgesi, evrensel değil)
Petition of Right	1628	Kişi özgürlüğü; keyfi müdahaleye karşı koruma
Habeas Corpus Act	1679	Keyfi tutuklamaya karşı güvence
Bill of Rights	1689	Yasama üstünlüğü, hukuka bağlı yönetim
Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi	1776	Yaşam-özgürlük-mutluluğu arama hakkının devredilemezliği
Virginia Haklar Bildirgesi	1776	Doğal hakların anayasal güvenceye bağlanması
Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi	1789	Eşitlik-özgürlük-mülkiyet-direnme hakkının evrensel ilanı
İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (İHEB)	1948	İlk kapsamlı küresel katalog (bağlayıcı değil , normatif referans)
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)	1950	Hakların yargısal denetimi + bireysel başvuru (bağlayıcı bölgesel)
İkiz Sözleşmeler (MSHS + ESKHS)	1966	Medeni-siyasal ve sosyo-ekonomik hakların bağlayıcı norma dönüşmesi

2 Konu anlatımı

Kamu Hürriyetleri ve İnsan Hakları > İçindekiler

Kuşak Haklar

Kuşak	İçerik / statü	Doğuş
Birinci	Kişisel-siyasal (klasik) haklar; negatif + aktif statü ; yaşam, ifade, din-vicdan, mülkiyet, adil yargılanma, siyasal katılım	17-18. yy; Amerikan ve Fransız Devrimleri
İkinci	Sosyal-ekonomik-kültürel; pozitif statü; çalışma, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, sendika → sosyal devlet	19-20. yy; birinci kuşağın fiilen eşitlikçi olmaması + sosyalist düşüncenin yayılması
Üçüncü	Dayanışma (kolektif) hakları ; barış, çevre, kalkınma, kültürel kimlik, ortak miras — yalnız devlete bırakılamaz	20. yy ikinci yarısı
Dördüncü	Teknolojiye bağlı: kişisel bütünlük, kişisel verilerin korunması , dijital mahremiyet, biyoteknoloji, yapay zekâya karşı insan denetimi	20. yy sonu - 21. yy başı

3 Hafıza kartı

Kamu Hürriyetleri ve İnsan Hakları

Tanım

gkh_321

İkinci kuşak haklar nelerdir ve doğuş nedeni nedir?

ÖN YÜZ

Sosyal, ekonomik ve kültürel haklar: çalışma, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, sendika. Doğuş nedeni: birinci kuşak hakların **fiilen yalnızca belirli kesimlerce (burjuvazi) kullanılabilmesi** ve **sosyalist düşüncenin yayılması**. Devlete aktif önlem (pozitif statü) yükler.

ARKA YÜZ

4 Hafıza kartı

Kamu Hürriyetleri ve İnsan Hakları

Tanım

gkh_320

Birinci kuşak haklar nelerdir ve devlete nasıl bir yükümlülük yükler?

ÖN YÜZ

Kişisel ve siyasal haklar (klasik haklar): yaşam, kişi özgürlüğü-güvenliği, ifade, din-vicdan, mülkiyet, siyasal katılım. Devletin yükümlülüğü **müdahale etmemek** (negatif statü); mutlak/keyfi iktidara karşı bireyi korur.

ARKA YÜZ

5 Hafıza kartı

Uluslararası Hukukun Kişileri

Süre

uhk_247

BM'nin iki temel insan hakları sözleşmesi hangileridir ve Türkiye ne zaman taraf olmuştur?

ÖN YÜZ

Kişisel ve Siyasal Haklara İlişkin BM Sözleşmesi ile **Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklara İlişkin BM Sözleşmesi**; Türkiye her ikisine de **2003**'te taraf olmuştur.

ARKA YÜZ

Soru 120

✓ Doğrudan referans

Genel Kamu Hukuku > Kamu Hürriyetleri ve İnsan Hakları

1 Konu anlatımı

Kamu Hürriyetleri ve İnsan Hakları > İçindekiler

- **BM sistemi:** İHEB (1948, bağlayıcı değil), İkiz Sözleşmeler (1966) + komiteler → ağırlıkla **raporlama/izleme/tavsiye**. Bireysel şikâyet MSHS Ek İhtiyari Protokol'le; işkence için **OPCAT** (önleme alt komitesi + ulusal önleme mekanizması); **UPR** (Evrensel Periyodik İnceleme) tüm üyeleri kapsar.
- **BM İnsan Hakları Komitesi:** Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi (MSHS/KSHUS) ile kurulan, 18 bağımsız uzmandan oluşan bir sözleşme (denetim) organıdır; İnsan Hakları Konseyi'ne bağlı değildir (bağımsızdır), yalnızca **MSHS'ye taraf** devletleri denetler (BM'ye taraf tümünü değil) ve başkanını **kendi seçer**. Karıştırma: **İnsan Hakları Konseyi** (BM alt organı) ↔ **İnsan Hakları Komisyonu** (lağvedildi) ↔ **İnsan Hakları Komitesi** (MSHS sözleşme organı).
- **Avrupa (en gelişmiş):** AİHS (1950) + **AİHM** (bireysel başvuru); kararlar **bağlayıcı**, infaz **Bakanlar Komitesi** denetiminde.
- **Amerika:** Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi (**1969, San José Paktı**) + Amerikalılararası Komisyon/Mahkeme. **Afrika:** Banjul Şartı (**1981**) + 1998 Protokol'le Mahkeme. (Etkinlikleri Avrupa'dan sınırlı.)

2 Hafıza kartı

Uluslararası Hukukun Kişileri

Tanım

uhk_720

BM İnsan Hakları Komitesi hangi sözleşmeyle kurulur, kaç üyeden oluşur ve neyi denetler?

ÖN YÜZ

Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi (KSHUS) ile kurulur; **18 bağımsız uzmandan** oluşur; yalnızca **KSHUS'a taraf devletleri** denetler (BM'ye taraf tüm devletleri değil).

ARKA YÜZ

3 Hafıza kartı

Uluslararası Hukukun Kişileri

İstisna

uhk_721

BM İnsan Hakları Komitesi, İnsan Hakları Konseyi'ne bağlı mıdır; başkanı kimdir?

ÖN YÜZ

Bağılı değildir; bağımsız bir sözleşme denetim organıdır. Başkanlığını BM İnsan Hakları Komiseri yapmaz; **üyeler kendi başkanlarını kendileri seçer.**

ARKA YÜZ